

HISTORIAE
ZARINGO-BADENSIS
LIBER TERTIUS
DE REBUS BADENSIBUS
PERIODUS PRIMA
HERMANNIANA.

CAPUT I.

HERMANNUS I. ab A. 1052. --- 1074.

§. I.

Primam Historiæ Badensis propriæ Periodum ab auctore & ejus nepotibus Hermannis *Hermannianam* appello. Hermannorum istorum quatuor priores caruere fratribus, adeoque singuli lineæ suæ soli

Periodi
appella-
tio.

propagatores fuerunt. Quintus fratrem habuit Henricum , Hachbergensium Marchionum factorem. Sextus , unico filio , Friderico , Neapoli decapitato , Badensium lineam fratri suo Rudolpho continuandam reliquit, quam *Rudolphinam* hinc voco.

Herman-
nus I.

Bertoldus I. Carinthiae Ex-Dux & Ex-Marchio Veronae , A. 1077. mortuus , Hachbergicas in Brisgovia terras , ut & Badenses in Ufgovia , Backnangenses in Craichgovia , filio juniore assignavit Hermanno. Potiora enim Zaringiae bona in Brisgovia , in Silva Nigra , in Ortenavia & Suevia , ad filium seniore transferunt, Bertoldum II. (a)

Beroldi
I. Ducis
Zaring.
filius.

Nexum paternum inter Bertoldum I. & II. suo loco ostendi. Eundem inter Bertoldum I. & Hermannum I. qui Cluniaci mortuus, nunc ostensurus sum paucis. BERTOLDUR, Constantiensis Monachus, & CONRADUS, Urspergensis Abbas , Hermanni Marchionis mortem ad A. 1074. narrantes, filium Bertoldi Ducis eum simpliciter appellant.

§. II.

Ex Ano-
nymo
Mellic.

Sed & ex ejusdem saeculi XI. fine & duodecimi initio duo magni momenti testes supersunt, qui Hermannum Cluniacensem Bertoldi I. filium fuisse certis & non fallacibus nos indiciis docent ; Anonymus Mellicensis nempe & Udalricus Cluniacensis ; uterque

(a) Vid. Lib. II. pag. 64. & 67.

Benedictinus Asceta; hic synchronus Hermanni primi, ille secundi. Udalricus, Ecclesiae Ratisbonensis primo Canonicus, & postmodum Cluniacensis Monachus, vir multae scientiae & praeclarae virtutis, Cluniaci floruit eo ipso tempore, quo Marchio noster eodem in Cœnobio Monachus vixerat. Tanta Udalrici fuit in eum veneratio, ut vitam ejus & epitaphium libro peculiari conscripserit, quae injuria temporum perierunt.

Mellicensis Anonymus rem ita exponit: „ Udalricus „ composuit quoque vitam & epitaphium Sancti Hermanni, ex „ Marchione Monachi, filii Ducis Berchtoldi, fratris Gebhardi, „ Constantiensis Episcopi. „ Quid enuntiatione hac clarius? quid testimonio hoc fortius requiras? Sive enim rubrum vitae Hermanni, ab Udalrico descriptae, istud fuerit; sive Mellicensis Anonymus verba posteriora adjecerit rubro, uterque testis omni exceptione dicendus est major. Udalrici librum de vita B. Hermanni Marchionis vidit & ante sexcentos jam annos recensuit Mellicensis Anonymus. Hunc autem ante A. 1113. scriptum illud suum composuisse, ex eo colligimus, quod ipse Hieronymum, Gennadium, Cassidorum, Isidorum, qui Ecclesiasticos scriptores quoque recensuerunt, allegans, Sigebertum Gemblac. praeterivit silentio, qui tamen Benedictinae quoque adscriptus familiae fuit, atque A. 1113. decessit.

Conjectura hæc non mea tantum est, sed & BERNARDI PEZII, Mellicensis Bibliothecarii, Viri perdocti, qui Anonymi Benedictini Opusculum ex Codicum Msst. quorum custos erat, thesauro in lucem emisit, (b) quem Codicem A. 1738. in Bibliotheca Mellicensi ego ipse conspexi; monstrante eum mihi Hieronymo Pezio, fratre & successore Bernardi, Austriæ Scriptorum editore percelebri. Quod si hic B. Hermannii vitæ Codex in literariis loculis aut reconditis Manuscriptorum scriniis alicubi lateret, quanti nobis pretii futurum esset Marchicarum originum tam lucidum, tam augustum monumentum. Hæc de documentis, ex Cluniaco Mellicoque petitis; nunc ad domestica progredimur.

§. III.

Ex Actis
San-Pe-
trinis.

In San-Petrina Benedictinæ quoque familiæ Abbatia, in extremitate Brisgovia & in Martianæ Silvæ meditullio sita, quam Bertoldus II. Zaringia Dux condidit, membranaceum seculi XII. extat volumen, quod *Rotulum* (c) vocant; in quo Zaringicæ Bertoldorum Chartæ, Monasterium D. Petri respicientes, perscriptæ sunt. Brevem Abbatia hujus, A. MCXI. institutæ, notitiam hic Rotulus exhibet, in qua inter testes *Heremannus Marchio*

(b) Anonymum hunc Mellicensem PEZIUS edidit atque subjunxit *Bibliothecæ Benedictinæ Martianæ*, quæ a. 1716. Augustæ Vindel. prodiit forma 8va.

(c) Rotulus hic XX. pedes longitudinis, unum pedem latitudinis habet.

fratruelis præfati Ducis memoratur. Dux ille fuerat Bertoldus II. cujus frater Hermannus I. Cluniacensis, An. 1074. mortuus, filium reliquit Hermannum II. qui in Rotulo dicitur *fratruelis Ducis*, nempe Bertoldi II. Fratruelis est filius fratris. (d) Tam gravi testimonio aliud, non minus grave, succedit, quod prius confirmat.

Charta est ejusdem Rotuli brevi post scripta, (e) referens Donationem, „ qua Herimannus Marchio, beatæ memoriæ „ Herimanni Marchionis filius, pro animæ suæ & conjugis nuper „ defunctæ remedio prædium in Amparingen & basilicam „ ibidem S. Petro donavit; „ ubi inter testes *Bertholdus Dux partuelis ejusdem Comitæ &c.* Per Comitem heic idem intelligitur Hermannus Marchio, qui antea *fratruelis Ducis* vocabatur Bertoldus II. eodem, quo Monasterii Petrini exstructio

---

(d) Ita HIERONYMUS in Epistolis passim & vetus Glossator. Accedit CHRONICON WEINGARTENSE in LEIBNITII *Scriptor. Rer. Brunsvic.* Tom. I. p. 788. SIGEBERTUS, Gemblacensis Monachus, Zaringensibus cœtaneus Bertoldis, qui ad A. 942. ita scribit: „ Orta dissensione „ inter Principes de varietate legis, utrum deberent, avis superstitibus, „ filii filiorum post patres defunctos hereditare, an exheredatis „ *fratruelibus* deberet hereditas ad patruos redire. „ Tandem Charta domestica ipsius familiæ Badensis A. 1296. qua Rudolphus III. Marchio Hermannus VII. fratris sui filium Fridericum appellat *fratruelem*.

(e) Circa A. 1112.

perfecta est, anno, quum mortuus esset, Bertoldus III. ei successit. Tum vero idem Herimannus II. Marchio, qui Bertoldi II. *fratruelis* est dictus, donationem prædii in Amparingen fecit eidem Cœnobio, testemque rei adhibuit Bertoldum III. *patruelem*. Chartæ hæc mutuam sibi lucem accendunt, altera alterius genealogiam illustrat & firmat.

§. IV.

Stemma
agnatio-
nis.

Agnationem Badensium cum Zaringensibus schema exhibet sequens.

BERTOLDUS I. Dux Zaring. † 1078.

Bertoldus II. Dux † 1111.

Hermannus I. Marchio † 1074.
Cluniaci, unde Badenses.

Bertoldus III. Dux.

Hermannus II. Marchio † 1130.
fratruelis Bertoldi II. &
patruelis Bertoldi III. Ducum.

† 1122

Quod si autem Bertoldus III. Zaringiæ Dux, & Hermannus II. Marchio *patrueles* fuerunt, necesse est, ex duobus fratribus eos prodiisse, adeoque communem eos avum habuisse Bertoldum I.

Vinculum patris & filii, Bertoldum I. inter atque Hermannum Marchionem, Cluniaci mortuum, JOHANNES PISTORIUS, vivens Friburgi, in Tabula Genealogica, quam
MANLII.

MANLI *Chronico Constantiensi*, A. 1606. edito, (f) adjecerat, primus aperuit; ita tamen, ut fontem, unde sua hauserat, Georgio Friderico, Marchioni Badensi, tum infensus, occuleret. Oraculum, quod ipse tacens consuluerat, ego aperte adivi, Aulaque Cæsarea meis conatibus favente, in San - Petrinis Brisgoviae Chartis nexum inveni, qualem nobis indicaverat Pistorius, quemque Anonymi Mellicensis Codex me jam in Austria docuerat.

§. V.

Hermannus hic, vivo adhuc patre Bertoldo I. viva uxore, vivoque filio tenero, seculum adolescens reliquit, Cluniacense Monasterium ingressus. **BERTHOLDUS CONSTANTIENSIS** A. 1074. ita rem refert: „ Cluniaci vitam angelicam arripens, „ perfectissime adhuc adolescens, uxore & unico filio & omnibus, „ quæ possederat, derelictis, vere Monachus, migravit ad „ Dominum VII. Calend. Maji. „ Idem ad eundem annum tradit **CONRADUS URSPERGENSIS** his verbis: „ Hermannus Marchio, „ filius Bertoldi Ducis, Cluniaci Monachus obiit. „ Monasticam ergo vitam in Burgundia elegit Hermannus, & paulo post mortuus est.

Herman-
ni vita &
obitus.

(f) *Inter Scriptores sex Rerum German.* pag. 742. edit. Struv. Vide supra pag. 61.

Bertoldus, pater ejus, An. 1073. Ducatum Carinthiae & Marchionatum Veronensem amiserat, adeoque in Sueviam & Brisgoviam ad terras suas patrimoniales redierat, Dux & Marchio sine Ducatu & Marchia. Infelicia patris fata filium secundo genitum induxisse videntur, ut valediceret seculo; quod consilium brevi post patris depositionem executus est Hermannus; brevis quoque temporis Monachus; quum An. 1074. jam é vivis excefferit.

§. VI.

Monasti-
ca vita
Laico-
rum.

Monendus hic lector est, frequens illis fuisse temporibus, Magnates, servato etiam seculari habitu, ut ingrederentur cœnobia. BERTHOLDUS CONSTANT. scribit: (g) „ Jam „ septennio totum Rom. Imperium bello laboravit; aliis Domino „ Apostolico, aliis Henrico faventibus; ob hoc utrinque totum „ Regnum præda, ferro & igne miserabiliter devastantibus. „ Paucissimi Catholici Episcopi ex parte Apostolici remanserunt. ... „ Quapropter omnes pene religiosi, sive Clerici sive Laici, in „ aliqua Monasteriorum latibula, hujusmodi mala declinaverunt., „ Alio in loco (h) scribit: „ His temporibus in Regno Teutonicorum

(g) Ad A. 1083. Eodem modo statum illius temporis depingit AUGUSTENSE CHRONICON A. 1092.

(h) Ad A. 1091. pag. 365.

„ communis vita multis in locis floruit, non solum in Clericis &
 „ Monachis . . . verum etiam in Laicis, se suaque ad eandem
 „ communem vitam devotissime offerentibus; qui etsi habitu nec
 „ Clerici nec Monachi viderentur, nequaquam tamen eis dispares
 „ meritis fuisse creduntur. Se enim servos eorundem pro
 „ Domino fecerunt. . . . se & sua ad congregationes tam
 „ Clericorum quam Monachorum . . . devotissime contulerunt. „ (i)

Ceterum Cluniacensis Abbatiae magna fuit illo tempore fama. Casimirus, Poloniae Rex juvenis, paulo ante, relicto Poloniae folio, illud quoque intraverat Cœnobium. (l) Brisgoviae & Alfatiae plures Prioratus à Cluniacensi Abbatia hodieque pendent; (m) quæ ipsum Ordinis Cluniacensis caput est.

M m 2

(i) Monachi hi advenæ dicebantur *barbati*, *conversi*, *oblato*, denique *donati*.
 TRITHEMII *Chron. Hirsaug.* A. 1082.

(l) A. 1036. At A. 1041. à Polonis persuasus ad solium rediit. CHRONOGRAPHUS
 SAXO A. 1034. p. 244. DLUGOSSUS in *Hist. Polon.* Lib. III. pag. 192. &
 213.

(m) In Brisgovia fuit Prioratus S. Udalrici, Nigræ Silvæ. In Alfatia
 Oelenberg, Thierbach &c. Basileæ Prioratus S. Albani. Vid. ANDR.
 QUERCETANI (DU CHENE) *Bibliotheca Cluniacensis* pag. 1742. seq.

§. VII.

Herman-
ni titulus.

Tam pium & religiosum Principem Zaringo - Badensis Domus veneratur factorem; quem more illius temporis, quo hereditaria familiarum nomina nondum invaluerant, Bertoldus Constantiensis & Conradus Urspergensis simpliciter *Marchionem* appellant, non quod Marchionatum aliquem possederit, sed quod Bertoldi, Ducis Carinthiæ & Marchionis Veronæ secundo genitus fuerat filius. Primogenito enim titulus *Ducis* adhæsit. Quum autem ante patrem Bertoldum, qui Ducatum & Marchionatum amiserat, ad Dynastias suas hereditarias redire coactus, decesserit Hermannus, intelligimus facile, nondum compotem eum fuisse terrarum Badensium, quæ nonnisi mortuo Bertoldo, adeoque post A. 1078. ad Hermannum II. Cluniacensis filium pervenire potuerunt; & tamen patrem ejus Hermannum I. appello; a quo Hermanni quinque serie non interrupta descendunt; unde *Hermannidum* Epochæ; quæ ab A. 1052. quo prima mentio Hermanni I. ut Comitis, ad A. 1250. quo Hermannus VI. decessit, adeoque per ducentos fere annos duraverat.

§. VIII.

Uxor ejus
Juditha.

Hermanni I. & uxoris notitiam Bertholdo Constantiensi debemus. Hic enim, qui mortem Hermanni I. ad A. 1074.

retulerat, conjugis ejus, Judithæ, obitum ad A. 1091. verbis his refert: (n) „Juditha, piæ memoriæ Marchioniffa, nobilis genere, „sed nobilior sanctitate, uxor quondam Heremanni religiosissimi „Marchionis, migravit ad Dominum, quinto Cal. Octobris. „Ipsa enim cum marito suo religiofe vixit. Post cujus obitum „XIX. annos in viduitate & sancta conversatione permanfit. „Demum ad Dominum Papam Salernum pervenit, ibique sub „ejus obedientia discessit. „Nobilem genere fuiffe Juditham, Bertholdus dicit, at domum, ex qua prodierit, filet. Maritus sub monastica obedientia obiit: Juditha sub obedientia Papæ, mortua Salerni, in Neapoleos Regno. Urbanum II. coluit Juditha, quod Cluniacensis quoque Monachus antea fuerat & amicus Hermanni.

§. IX.

Juditha hæc ex divite profapia prodiit. Vidua enim ad ^{Calvenfis} Hirfaugiensis Basilicæ amplificationem, cui novem annos ^{origine.} Wilhelmus Abbas impendit, multas opes contulerat, ut TRITHEMIUS tradit. (o) Hæc ipsa ejus in Hirfaugiam liberalitas

Mm 3

(n) Chron. ad A. 1091. pag. 366. ap URSTISIUM.

(o) Chron. Hirfaug. A. 1082. & 1091.

facit, ut ad antiquam Calvensium (*p*) in Suevia Comitum profapiam ejus referam natales; eamque adeo Adelberti & Wiltrudis filiam fuisse existimem. Adelbertus enim, hujus familiae Comes, Cœnobii Hirsaugiensis restaurator fuit, ut Annales ejus Chartæque testantur, opusque adeo patris filia continuavit Juditha.

Adelbertus hic Bertoldi I. Ducis, Rudolphi Anti - Cæsaris & Guelfi, Bavariae Ducis, amicus, Dietericum, Virodunensem Episcopum, cepit An. 1077. cum hic in Italiam ad Henricum IV. Imp. proficisceretur. (*q*) Henricus IV. Imp. in Diplomate, quod A. 1075. Hirsaugiensibus dedit, (*r*) filias Adelberti Utham (*s*) & Irmingardem nominat. Tempus & reliquæ circumstantiæ suadent,

---

(*p*) Calba, Germ. *Calw*, oppidum cum veteri castro Wirtenbergici Ducatus. Castellum *Chalawa* in *Teutonica Francia* dicitur in Charta Henrici IV. Imp. An. 1075. apud BESOLDUM. LAMBERTUS SCHAFFNABURG. pag. 419. Adelbertum vocat *Comitem de Castello Calenuo*.

(*q*) LAMBERT. SCHAFFNAB. pag. 419.

(*r*) Extat apud TRITHEMIUM in *Annal. Hirsaug.* ad A. 1075. Tom. I. pag. 239. & apud BESOLDUM *Monum. Wirtemb.* pag. 513. Cæsar in eo firmat testamentum, quod Adelbertus fecit in Hirsaugiensis Monasterii favorem.

(*s*) Uta, Jutta, Juditha unum idemque nomen esse, patet ex Annalibus Bebenhufani Cœnobii apud LUDEWIG *Reliquiar. Mss.* Tom. X. pag. 418.

---

ut Juditham, Hermanni I. uxorem, conjiciamus esse Utham illam, Adelberti, Comitis Calv. filiam, quæ à TRITHEMIO simpliciter Marchionissa vocatur, (t) & vidua Marchionis Hermanni, qui Cluniaci Monachus decessit. (v) Marchionissa hæc cum fratribus ædificium Hirsaugiense, à patre cœptum, perfecit An. 1091. qui ipse annus est mortis Judithæ, uti ex Bertoldo Constantiensi retulimus. Fratres ejus in Henriciano Diplomate, quod modo allegavimus, Bruno, Adelbertus & Gotfridus vocantur.

Leo IX. Papa multas Germaniæ provincias peragrans, A. 1050. Calbæ Adelbertum invisit, cujus mater fuit soror Leonis, filia Hugonis IV. Comitis de Egisheim, adeoque ex Alfatia prodiit. (x) Juditha ergo, Serenissimæ Badensis Domus gloriosa progenitrix, Leonis IX. Papæ fuit proneptis, Henrici IV. Imp. cognata, cujus proavia Adelheidis ex Alfatia Comitum Egisheimensium prodierat Domo. Fuerat enim soror Hugonis III. Egisheimii Comitis, qui fuit avus S. Leonis.

(t) *Chron. Hirsaug.* ad A. 1091. pag. 291.

(v) *Idem* pag. 255.

(x) *Idem* ad A. 1090. Vid. *Alfat. Illustr.* Tom. II. pag. 474.

BUCELINUS, (y) SPENERUS, (z) IMHOFIUS, (a)
Juditham Caluensem quoque Hermanno Cluniacensi uxorem ad-
scribunt, sed asserti sui rationes non afferunt.

(y) *Germ. Topograph.* Part. II. pag. 352.

(z) *Sylloge Genealog.* pag. 610.

(a) *Notitia Procerum Imperii* Lib. IV. Cap. VIII.

CAPUT

C A P U T II.

H E R M A N N U S II.

AB ANNO 1074 USQUE AD ANNUM 1130.

§. I.

ermannum II. filium fuisse Hermanni I. Parentes
ejus &
nomen.
Cluniacensis, ex Actis San-Petrinis Nigræ
Silvæ supra (a) probavimus, in quibus
ille *fratruelis* Bertoldi II. Ducis Zaringiæ
& *patruelis* Bertoldi III. vocatur; adeoque certus Bertoldi I.
extiterat nepos.

Primus dici posset *Marchio Badensis*, ut ante nos fecerunt
fere omnes, Marchiam Bad. per matrimonium cum Juditha primum
ab eo Genti suæ illatam existimantes; sed nos in appellatione hac
Gentis & sanguinis potius quam terræ possessæ habemus rationem;
id quod jam ipsius factum est ævo. Wolfhelinus de Tonfula

(a) Cap. præced. §. III. sq.

prædium apud Schalchstadt cum manu Domini sui Bertoldi monasterio S. Petri vendidit *præsente Dom. Herimanno secundo*. More seculi tamen, quo definita familiarum nomina nondum invaluerant, simpliciter *Marchio* in Chartis vocatur. JO. GAMANSIUS & ex eo DROLLINGERUS (b) asserunt, Hermannum hunc usum esse titulo *Marchionis de Limburg*, cujus tamen nominis nullum mihi exemplum occurrit. Volunt enim, sedem eum habuisse in castro Limburg ad Rhenum, paulo infra Brisacum.

§. II.

Acta
varia.

In Principum Conventu Wormatiæ A. 1076. comparuit Hermannus, Diplomatis Henrici IV. Imp. Rueggisbergenfi Burgundiæ minoris monasterio dati, primus inter Marchiones testis. An. 1087. Bertolfus Dux & *Herimannus Comes* nomina subscripserunt Chartæ, qua locus *Cella* in Nigra Silva Prioratui S. Ulrici traditus est. Hermannus hoc loco *Comes* vocatur, quod mentio ejus facta ut Comitum Provincialis Brisgoviæ, in quo Comitatu *Cella*, de qua agitur, sita fuit.

Anno 1101. Burchardus & *Herimannus* Marchiones cum Henrico IV. Imp. interfuerunt obsidioni castri Limpurg in Belgio, (c)

(b) *Lexic. Histor. Basil.* voce *Baden*. Zaringicum castrum *Lintberg* in Teccensi Sueviæ regione fuisse, in Bertoldo I. supra ostendi, pag. 57.

(c) De qua obsidione SIGEBERTUS GEMBL, ad A. 1101.

ut diploma indicat, quod Abbatiae Laubiensi XVII. Cal. Jun. datum. (d)

Anno 1111. *Herimannus Marchio* inter Proceres, cum Henrico V. Imp. Argentinæ collectos, privilegium Einsidlenſe teſtis ſignavit; (e) eodemque anno *Heremannus Marchio fratruelis* Bertoldi II. Ducis Zaring. aderat Traditioni, Abbatiae S. Petri a Bertoldi uxore & liberis factæ. Tum temporis quoque, poſt Bertoldum & Conradum Duces, *Heremannus Marchio* alias Traditiones Abbatiae S. Petri ſignavit. Sequenti Henricus Imp. Wormatiensibus immunitatem confirmans a teloneis exteris, rogatu Principum id ſe feciſſe ſcribit, inter quos *Herimannus Marchio*. (f)

Anno 1114. Hermannus hic Marchio Diplomatum, Einsidlenſi (g) & Murenſi (h) monaſteriis à Cæſare datorum, poſt Bertoldum Ducem & Godefridum, Comitem Palatinum, teſtis occurrit.

Anno 1122. Episcopus Spir. Bruno conceſſit Hermanno Marchioni & uxori ejus Judithæ, ut in eccleſia villæ Backenang,

N n 2

(d) Ap. MIRÆUM *Opp. Diplom.* Tom. I. pag. 674.

(e) HARTMANNI *Annales Eremi Deip.* pag. 172.

(f) MORITZ *vom Urfprung der Reichs-Stätte*, append. pag. 142.

(g) TSCHUDI *Hiſtor. Helvet.* Part. I. Lib. I. pag. 54.

(h) ACTA MURENS. pag. 34. edit. poſtr.

quam ipsi & parentes eorum decimis ac terris locupletaverant, Canonicos regulares Ord. S. Aug. collocarent. (i) Initium hujus rei notitia vetus illius Ecclesiae ad A. 1116. jam ponit. Hermannii Marchionis post Conradum Ducem A. 1123. ut & triennio post in Henrici V. & Lotharii II. Imp. Instrumentis San - Blasianis fit mentio. (l)

§. III.

Mors.

Obiit Hermannus II. A. 1130. septimo die Octobris, & in Backnangensi, quam amplificavit, ecclesia ante aram S. Crucis, teste LADISL. SUNTHEMIO, (m) sepultus est.

(i) Chartæ ap. BESOLDUM *Thef. Præf.* Tom. II. pag. 73.

(l) HERRGOTT. *Geneal. Habsb.* Tom. II. num. 197. & num. 205.

(m) *Scriptores Rev. Boicar.* Tom. II. pag. 583. Sunthemius inter familiares Maximiliani I. Imp. Historicus fuit. Peccavit in anno mortis Hermannii, at diem & mensem ex Backnangiæ Necrologio sumfisse videtur. In Necrologiis dies & menses notantur, at rarius additur annus. Annum mortis Hermannii docet ejusdem sec. XVI. epigramma ap. *CRUS. Annal. Suev.* Part. II. Lib. IX. Cap. 14.

„ Hac cubat Hermannus Badensis Marchio tumba,
 „ Qui clauſtri & templi conditor hujus erat.
 „ Anno milleno moritur, centum quoque ſubdas
 „ Terque decem a puero, quem pia virgo parit.
 „ Huc dum transfertur, cum poſteritate fluebant
 „ Quindecies centum cum tribus, adde decem.

Uxor ejus fuit Juditha, sed originis incertæ, quam cum Uxor. Juditha, Hermanni I. uxore, multi confundunt. Charta Brunonis, Spirensis Episcopi, quam allegavi, Juditham diserte conjugem tribuit Hermanno, sed nihil de ejus familia additur. Sepulta est cum marito Backnangæ. (n)

Interfuerat Hermannus vel ipse, vel filius ejus, eodem, Titulus March. Bad. quo decessit, anno 1130. Comitiis Lotharii II. Imp. Basileæ habitis; ubi prima *Marchionis Badensis* expressa est mentio. In ferie Principum enim Diploma, VI. Eid. Febr. Ecclesiæ Constantiensi datum, Conradus Dux Zaringiæ & Hermannus *Marchio Badensis* signasse leguntur. (o) Biduo ante Lotharius Turicensis Præposituræ jura firmaverat, rogatu quoque Conradi Ducis Zaring. & *Hermanni Marchionis de Bathen.* (p)

§. IV.

Recepta apud multos sententia est, tractum Badensem ab Origo hujus tituli falsa. Henrico Aucupe, Marchionatum Germanicorum institutore, in Marchiam quoque erectum fuisse, ut Rhenensem Germaniæ

N n 3

(n) CRUSII *Annal. Suev.* Part. II. Lib. IX. p. 351.

(o) HERRGOTT *Geneal. Habsb.* Tom. II. num. 211.

(p) Cod. noster *Diplom. Bad.*

limitem contra Gallos custodiret. (q) FRANC. IRENICUS (r) Marchiæ Badensis originem ad Ottoñem III. Imp. refert. CHRISTOPHORUS LEHMANNUS (s) Badensem Comitatum a Friderico I. Imp. in Marchionatum conversum existimat.

Quidquid fit de Marchica dignitate, ipsum Badenfe Dominium à Juditha, incertæ profapiæ femina, Hermanno II. dotis loco allatum fuisse, scriptorum Badensium communis traditio est. (t) Unde Hermannus, quem ego secundum appello, communiter Marchio Badensis primus vocatur. Systematis Veronenfis fautores (v) Juditham, Badæ & Hachbergæ (x) Marchionatum heredem, A. 1153. Hermanno Veronenfi nupfisse volunt, adeoque Hermanno III. tribuunt, quod ab aliis tribuitur secundo vel primo. Istarum tamen opinionum nulla veritati conformis est.

(q) DIETHERR. in Addit. ad BESOLDI *Theaur. Præf.* pag. 73. IMHOF. in *Notit. Proc. Imp.* L. IV. C. VII. SCHURZFLEISCH. *Opp. Hist.* pag. 273.

(r) *Exeg. Germ.* Lib. III. Cap. CIII.

(s) *Chron. Spir.* Lib. IV. Cap. VII.

(t) Befoldus, Imhofius, Schurzfleischius locis allegatis.

(v) PETRUS DE ANDLO, *de Imperio Rom.* Lib. I. Cap. XV. MUNSTERUS *Cosmogr.* Lib. III. Cap. CCLXXIV. CRUSIUS *Annal. Suev.* Lib. IX. Part. II. Cap. XVIII.

(x) Sunt, qui Hachbergam & Badam duas Marchias; sunt, qui illam primariam, hanc vero secundariam constituunt. In his SCHURZFLEISCH. *de Reb. Badenf.* §. III.

§. V.

Bada nostra sub Romanis, qui, ut alia hujus generis loca, <sup>Badæ
fata varia</sup> *Aquas* eam vocarunt, in civitatem excreverat, (y) ab Alemannis, oppidorum osoribus, deinceps everfam.

Thermas Badenses, quæ forsan solæ remanserant, Dagobertus Rex Monasterio Weiffenburgenfi donavit; donationem seculo IX. Ludovicus Germ. Rex confirmavit; qui locum hunc a vasallis regis Monasterio illi ereptum fuisse refert. (z)

Sec. XI. Bada in *Comitatu Adelberti* fita erat, Adelberto jurisdictionem Imperatoris nomine ibidem exercente. (a) Henricus III. Imp. enim prædium, quod pater ejus, Conradus II. sibi comparaverat, *in villa Baden, in Pago Ufgouue, in Comitatu Adelberti Comitum*, A. 1046. Ecclesiæ Spirensi donavit. Comitatus primum ad nutum Cæsaris, dein hereditario jure administrabantur; feminis tamen semper exclusis, quæ officio judicis fungi non

(y) *Alsatiæ Illustr.* Tom. I. p. 568.

(z) Tabular. Ecclesiæ Collegiatæ Weiffenb.

(a) Adelbertus hic potuit esse Comes ille Calvensis, cujus filiam Juditham Hermannus I. Marchio duxit uxorem.

potuerunt. Bada ergo tum nec Marchia fuit, nec Comitatus, sed in alio Comitatu, quem a Pago Ufgovicum diceret, sita. Sed & ipsam hanc villam Baden cum omnibus suis appendiciis & utilitatibus eidem Ecclesiae Spirensi eodem anno & die Henricus Imp. tradidit. (b) Fiscalem Imperii aut Ducalem Franciae Orient. villam, non patrimoniam Familiae Salicae, uti praedium in eo situm, aut allodiam fuisse, inde colligimus, quod alio Instrumento donatio ejus fuit literis mandata. Duplicis enim donationis & Instrumenti simul facti ratio dari nulla potest, nisi duplicis quoque naturae bona dono data fuisse statuamus.

§. VI.

Senten-
tia nostra
de Bada.

Bada Ufgovica ergo, thermis adhærens, Henrici III. Imp. & Bertoldi I. Zaringi temporibus Villa Regia fuit, quae una cum praedio quodam, ibidem sito, ejusdem Caesaris liberalitate ad Ecclesiam Spirensis pervenit.

Veteris

(b) Tabularii Episc. Spir. Charta, quam excerptit Jo. SIFRID, a patria sua Mutterstatt dictus, Vicarius Ecclesiae Spir. & Notarius Caesareus, in *Chron. Spir.* quod sub Matthia Rammung Episcopo sec. XV. conscripsit. Extat in ECCARDI *Scriptor. Rev. Germ.* Tom. II. pag. 2262. & SENCKENBERG *Selector.* Tom. VI. p. 262. Adde SIMONIS *Beschreibung der Bischöffen zu Speyer* pag. 42.

Veteris autem Badæ Castrum, a juniore dein quoque thermis adstrueto, leuca distans, unde Familiæ Badensi appellatio, cum villa Bada nil nisi nomen habuit commune; liberum semper & francum Zaringo-Badensis Domus in Francica Terra ad seculum usque XIV. allodium. (c)

Quo tempore autem & qua ratione allodiale hoc Castrum, ab Hermanno I. vel II. uti videtur, exstructum, vel certe locus ille ad Zaringo-Badenses devenerit, nobis non liquet. Unde priscais Zaringorum bonis illum annumeravimus supra. (d) Quodsi autem nonnemo Judithæ, conjugis Hermanni I. Alberti, Comitis Calbensis filiæ, bonis dotalibus illud accensere voluerit, non equidem refragor. Sed nec liquidum est, quo tempore & qua ratione ipsa villa Baden, deinceps conversa in oppidum, a Spirensi Ecclesia ad Marchiones transferit. Illud autem nobis constat, Caroli IV. ævo & oppidum & castrum franca fuisse allodia, a Rudolpho Marchione Cæsari & Imperio Anno 1362. libere & sponte, ut suo loco docebitur, oblata in feudum.

Castrum hoc Bada nomen dedit Badensibus, uti Zaringia Zaringis. Zaringia nunquam fuit Ducatus, Bada nunquam

---

(c) Veteris Ebersteinii Castrum, semileuca a veteris Badæ Castro distans, allodiale quoque fuit, per nuptias cum Ebersteinensi filia ad Badenses translatum.

(d) Lib. II. Cap. VIII. pag. 199.

extiterat Marchia. Bertoldi Duces cum inhabitassent Zaringiam, appellati sunt Duces de Zaringen. Castrum Badense cum inhabitassent Marchiones, vocati sunt Marchiones de Baden. At ex his titulis nec Ducatus, nec Marchionatus veri conficiuntur. Zaringia nunquam in Ducatum evasit. Marchionatus axioma denique Badæ adhæsit. Possessor dignitatis suæ, non officii, nomen Dynastiæ communicavit; uti Landgraviatus dicta est Hassia, quod possessores ejus, ex Thuringico Landgraviorum sanguine prognati, sese dicerent Landgravios. Quid opus fuit Marchia contra Gallos ad Rhenum, quum omnis Lotharingia a Rheno ad Mosam usque Germænici juris, adeoque Marchiæ instar fuerit Germanis.

CAPUT

C A P U T III.
H E R M A N N U S III.
A B A N N O 1130. U S Q U E A D A N N U M 1160.

§. I.

Hermannus hic inter Zaringo-Hermannidas primus bellica effloruit gloria, sub Conrado III. & Friderico I. Imperatoribus Suevicis in Germania, Italia & Terra Sancta bellantibus, strenuus miles.

Acta ejus
ab A. 1134.

A. 1134. Marchio Hermannus consensu Berthæ, contectalis suæ, prædium in Huningen, in Comitatu Adelberti situm, Ecclesiæ S. Pancratii in Baggenang dono dedit.

Anno 1139. Conradus III. Imp. Argentinæ concambium Cellæ in Nigra Silva ratum habuit, præsentibus inter alios Duce Conrado, *Herimanno Marchione.* (a)

O o 2

(a) Vid. Codex Diplom.

Eodem anno XIII. Kal. Junii Hermannus Marchio de *Baden* Conradi III. Diploma Frankenthalense testis signavit in Weissenburg. (b) Eod. V. Kal. Jur. Diploma Einsidlense Argentinae scriptum est, astipulatione Principum praesentium, Cunradi Ducis, Herimanni Marchionis &c. (c) Eadem die literas Caesaris, Abbatiae Sels. datas, post Duces *Hermannus Advocatus ejusdem loci*, ante Comites signavit; unde Hermannum nostrum Abbatiae Selsensis, e regione Marchionatus Bad. in Alfatia sitae, Advocatum fuisse colligimus. Aliud Diploma Fabariensi monasterio ab Imperatore tunc concessum est in praesentia . . . *Hermannii Marchionis de Batha*. (d) Denique eodem anno Bertoldus, Brisgoviae Comes, Conradi Zaringiae Ducis filius, ecclesiam in Wolvenwilare monasterio S. Petri, cujus Advocatus erat, nomine Erlewini de Wolvenwil. obtulit coram *Marchione Herimanno juxta villam Ofmanningen*. In fine Chartae legimus: „ Ego Herimannus „ Marchio praesentem Chartam sigilli mei impressione roborari ac „ confirmari feci.

§. II.

Acta ab
A. 1140.

Anno 1140. XVII. Kal. Dec. in obsidione Winspergenfi, à Conrado III. Imp. suscepta, Chartam signarunt *Hermannus Marchio*

(b) SCHANNAT *Hist. Worm. Cod. Probat.* pag. 69.(c) HARTMANNI *Annal. Einsidl.* pag. 196. HERRG. Tom. II. pag. 163.(d) TSCHUDII *Hist. Helvet. Part. I. Lib. I.* pag. 65. & 69.

& Werinherus Comes de Baden, qui posterior ad Badenses Helvetiæ Comites pertinet. (e)

Anno 1141. mense Aprili, (f) ac triennio post mense Julio, (g) Argentiæ cum Conrado Imp. commoratus est Hermannus Marchio.

Anno 1147. a S. Bernhardo cruce signatus Spiræ, eundem Conradum Imp. cum aliis Principibus secutus est in Orientem. (h) Redux in Germania Curiaë Francofurtanæ interfuit, ubi Cæsar duo feminarum monasteria *Kemminada* & *Visbike*, Marchionis nostri aliorumque Principum iudicio Abbatiaë Corbejenfi tradidit. (i)

Anno 1148. Hermannus noster adstitit foundationi Monasterii Albæ Dominorum, Cisterc. Ordinis, a Bertoldo Ebersteinensi Comite, & Vtha, conjuge ejus, literis consignatæ. (l)

O o 3

-
- (e) HARTMANN. l. c. pag. 198. MIRÆI *Opp.* T. II. pag. 827.
 (f) Charta San-Blas. ap HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. II. pag. 167.
 (g) HARTMANNI *Annal. Einsidl.* pag. 205. HERRGOTT. l. c. pag. 172.
 (h) WILH. TYRIUS *Hist.* Lib. XVII. ab initio, ubi Hermannum *Provincia Veron. Machionem* vocat.
 (i) SCHATEN. *Annal. Paderborn.* L. VIII. p. 771. FALCKE *Tradit. Corbej.* p. 906. 908. LUDEWIG. *Reliq. Msst.* Tom. VII. p. 511.
 (l) PETRI *Suevia Eccles.* pag. 19. ex BESOLDI *Docum. Wirtenbergicis.*

§. III.

Acta ab
A. 1150.

Anno 1150. *Herimannus Marchio de Baden* & sui *Ministeriales* in Corbejenfibus *Conradi III. Imp.* literis comparent, ut testes; (m) id quod biennio post, paulo ante Imperatoris mortem, denuo factum. (n)

Anno 1152. mense Jun. *Herimannus Marchio* in Abbatia *S. Petri in Nigra Silva* praesens fuit, quum *Bertoldus IV. Zaring.* Dux Abbatiae huic Advocatiam tradidit. (o)

An. 1153. mense Januar. *Hermannus Marchio de Baden,* *Friderico I. Imp.* uti *Conrado III.* addictissimus, cum eo *Spirae* versatus est, testis privilegii, quod *Gebennensi Episcopo* datum. (p) Mense Julio *Fridericus* hic ratam habuit donationem curtis *Befigheim,* quam *Hermanno Marchioni de Baden* *Widelberta,* *Abbatissa Ersteinensis,* consentiente *Advocato suo,* *Hugone Comite Dagisburgensi,* fecerat. (q)

(m) LUNIG, *Spicil. Eccles.* Part. III. pag. 94.

(n) PETRI *Suev. Eccles.* pag. 716.

(o) SCHANNAT *Vindem. Literar. Collect.* I. p. 163.

(p) SPON *Hist. de Geneve* Tom. II. p. 8. *Citadin de Geneve* p. 151.

(q) BESOLDI *Theaur. Praef.* Tom. I. pag. 73.

§. IV.

Anno 1154. mense Octobri Cæsar cum exercitu, ad Licum
 amnem, in Vindelicia collecto, in Italiam profectus, Veronam
 sibi resistentem invenit, at placavit promissis, ut Italiae aditus
 pateret. Clavem hanc Italici regni ut firmam teneret, Cæsareo
 opus erat præfecto, cujus nomen illus ævi Annales non
 indicant.

Titulus
 Marchio-
 nis Vero-
 nenfis.

Quum Cæsar An. 1155. VIII. Kal. Septemb. Episcopatus
 Constantiensis limites definivisset Constantiæ, Hermannus in
 Instrumento (r) *Marchio de Baden* vocatur. At Anno 1158.
 XVII. Kal. Jul. quum Imperator litem inter Ottonem Frisingensem
 Episcopum, & Henricum Leonem, Bavariæ Ducem, diremisset
 Augustæ, interfuit quoque rei gestæ Hermannus, qui in
 Instrumento Cæsareæ sententiæ *Marchio Veronensis* vocatur (s)

Primum hoc in Annalibus & Documentis exemplum, quo
 Hermannus cognomine *Veronensis* ornatur. Eum tamen strenuum

(r) *Chron. Constant.* apud PISTOR. p. 695. MIRÆUS L. II. p. 827. LUNIG
Spicileg. Eccles. Part. II. p. 157.

(s) MEICHELBECK *Hist. Frising.* Tom. I. p. 337. HUNDI *Metropol. Salisburg.*
 Tom. I. p. 77.

Cæsaris affeclam primæ ejus expeditionis Italicæ An. 1154. jam interfuisse, (t) atque adeo Præfecturam Veronæ tum temporis jam obtinuisse, merito censemus, quod secunda expeditio A. 1158. Julio mense demum suscepta fuit, Hermannus autem Veronensis Marchionis axiomate mense Junio jam ornatus comparet.

§. V.

Veronæ
fatae.

Verona, Italiæ clavis, a Berengarii tyrannide per Ottonem I. Imp. liberata, libera sub Imperio perstitit; (u) ab LXXX. Senatoribus & Præfecto, non cive sed extraneo, recta.

Fridericus I. in Italiam veniens, urbibus Lombardiæ ac Tarvisinæ regionibus, ut feudis Italicis, Rectores, urbibusque singulis, Præfectum Cæsareum dedit; ut Germaniæ urbes Advocatos Imperiales tum temporis habuerant. Præfectura Hermanni Veronensis deinceps interrupta fuit. Inter Civitates enim, Veronenfibus vicinas, foedus initum est, quod *Societas Veronensis* (x) dicebatur

(t) De hac OTTO FRIS. L. II. C. XXV.

(u) TORELLUS SARAYNA in *Gestis Veronenfium* Lib. I. Vid. *Theaur. Rer. Italicar.* Tom. IX. p. 7.

(x) *La Compagnia de Veronesi.* SARAYNA loc. alleg. pag. 5.

dicebatur, quæ denique in magnum illud Lombardicum Civitatum fœdus excrevit, unde bellum diuturnum, subinde suspensum, Constantiæ denique A. 1183. ut infra ostendetur, compositum.

Anno 1160. XVI. Kal. Maji in Italico monumento (y) Hermannus noster *Marchio Veronensis, Dux de Carentana* memoratur. Titulo hoc vetera in Ducatum Carinthiæ jura renovavit Hermannus. Ceterum haud silentio prætereundum est, Hermannum quoque nostrum, ante secundam expeditionem Italicam, (z) Hagenoæ præsentem fuisse, quum Fridericus Imperator Neoburgensi Cisterciensium Cœnobio Literas protectionis dedisset. (a)

§. VI.

Hermannus III. A. 1160. decessit; in eadem Sti Pancratii ^{Mors} Backnaviæ Ecclesia, ubi parentes, sepultus. (b) Jo. Gamanfius ^{ejus.}

(y) UGHELLI *Italia sacra* Tom. II. col. 372.

(z) III. Kal. Martii A. 1158.

(a) *Alsatia Diplom.* ad hunc ann.

(b) De Hermanno III. in Backnangæ ecclesia legebatur epigramma sequens:

„ Filius Hermanni jacet hic Hermannus & alter
 „ Dotem firmavit, auxit & ille, patris.
 „ Illius at genitrix Judintha putatur adeste;
 „ Bertha simul conjux, &c.

Hermanno huic fratrem assignat *Albertum*; ad quam sententiam eum induxit notissima illa Friderici I. Imp. Charta, qua Marchiam Austriae A. 1156. in Ducatum erexit. Inter testes, qui Diplomati scribendo interfuerunt, ab editoribus nonnullis, TOLNERO, LUNIGIO, DUMONTIO aliisque adductus est *Albertus Marchio de Baden*. At in authentico legitur: *Marchio Adalbertus de Staden*. (c)

Uxor.

Uxor ei fuerat Bertha, filia Matthæi, Lotharingæ Ducis, ex Bertha Friderici I. Imp. sorore, (d) quæ Backnaviæ cum eo sepulta.

Alter vocatur ex hypothefi communi, quæ Hermannum Cluniac. inter Badenses Marchiones omittit. Extat epigramma in *CRUS. Annal. Suev.* Part. II. Lib. IX. p. 351.

(c) *Per-Illustris SENCKENBERG Altes Bürgerliches und Staats-Recht* p. 130. ubi Diploma ex autographo descriptum.

(d) *CALMET Hist. de Lorraine* Tom. II. de matre, sed non de filia, loquitur.

CAPUT

C A P U T IV.
H E R M A N N U S IV.

AB ANNO 1160. USQUE AD ANNUM 1190.

§. I.

ermannus IV. ad patris exemplum Friderico Imp. adhæsit, atque acceptam ab utroque Dynastiam Veronæ possidere continuavit; strenuus in Italicis bellis & in Orientali expeditione athleta. Pater Conradum Imp. comitatus, salvus cum eo in patriam rediit. Filius cum Friderico Imp. in Oriente occubuit. Initio regiminis ejus ad finem perducta est Monasterii Tennebacensis Ordinis Cisterciensis constructio, quod leucæ spatio distat Hachbergâ. A. 1161. à duodecim Monachis cœpit inhabitari, (a) a quo tempore Monasterium hoc ad nostram ætatem viget ac floret. An. 1164. ortum est pertinax bellum inter Guelfum, Henrici superbi, Sax. &

Acta ejus
ab A. 1160.

P p 2

(a) Vide supra in Bertoldo IV. §. XIII. pag. 139.

Bav. Ducis, ex fratre Guelfo nepotem, atque Hugonem, Tubingæ Comitem Palatinum, in quo *Bertholdus Dux de Zaringen* & *Heremannus Marchio de Baden* Guelficas partes secuti sunt. (b) Pro Hugone autem stetit Fridericus, Sueviæ Dux, Comites Zollerani &c. Res ab Imp. Friderico I. composita est anno sequenti. (c)

Anno 1181. Hermannus, *Marchio Veronensis*, testis in Diplomate, quo Monasterii Trutenhusani in Alfatia fundatio a Friderico Duce firmatur. (d)

Anno 1183. Pax illa Constantiæ inter Frid. I. Imp. & Civitates Italiæ inita fuit, cui etiam Hermannus, *Marchio Veronensis*, subscripsit; (e) atque adeo Toparchiam Veronensem tum adhuc possedit.

A. 1185. in Dipl. Henrici VI. Rom. Regis, qui ab Episcopo Basil. dimidium Curtis & Montis Brisach in feudum Basileæ recepit; inter alios testis est *Hermannus de Baden*. (f)

(b) MONACH. WEINGART. C. XIV. ap. LEIBNIT. *Scriptor.* Tom. I. p. 791.

(c) URSBERG. in *Chronic.* A. 1164. OTTO DE S. BLASIO Cap. XVIII. *Chronicon Bebenhusan.* apud LUDEWIG *Reliquiar.* Mss. Tom. X. p. 408.

(d) OBRECHT. *Prodr.* p. 228.

(e) Formula hujus pacis annexa est libris feudorum in *Corp. Juris Civilis*, ubi plenior est, quam illa, quæ apud SIGONIUM *de Regno Italiæ* ad annum hunc legitur.

(f) HERRGOTT *Geneal. Habsb.* T. II. p. 195. seq.

§. II.

Anno 1186. in præsentia D. Armani Theutonici Marchionis
 & Domini totius Marchiæ Veronensis consecrata est Ecclesia
 S. Julianæ de Lepida in Veronensi districtu. (g) Dominus
Marchiæ
Veron.

An. 1187. VII. Kal. Aug. Alexander III. Papa consecravit
 altare majus Ecclesiæ S. Mariæ antiquæ Veronæ, præsentē inter
 alios D. Armano, Theutonico Marchione & D. totius Marchiæ
 Veronensis. (h) Evidens hinc, Hermannum IV. etiam post
 pacem Constantiæ cum Italiæ Civitatibus factam, Marchiæ
 Veronensis non modo Præfectum, sed & Dominum fuisse. Pater
 ejus *Marchio Veronensis* dictus est, hic vero *Dominus totius
 Marchiæ* appellatus. Nec desunt juniores, qui post reportatam
 à Mediolanensibus victoriam (i) Hermanno nostro Veronam
 ab Imp. concessam arbitrantur. (l) Hoc si admitteres, pater
 Præfecturam, filius Dominium ipsum Veronæ obtinuisse dicendus.
 Vocatur Hermannus *Teutonicus Marchio & Dominus totius
 Marchiæ Veron.* Indicant hæc, Hermannum Teutonicæ originis
 Teutonicique regni fuisse Marchionem, atque Dominum Marchiæ

P p 3

(g) UGHELLI *Italia sacra* Tom. V. pag. 807.

(h) ONUPHR. PANVINII *Antiquitat. Veron.* Lib. VII. p. 183.

(i) Urbs Mediolanensis A. 1162. everfa est. MORENA p. 838. BURCKARDUS
de Excid. Mediol. apud FREHER. Tom. I. p. 330.

(l) SPENERUS in *Sylloge genealogico-historica* pag. 611.

Veronensis; quæ Marchia idem ille Marchionatus est, quem cum Carinthiæ Ducatu Bertoldo I. Hermanni IV. abavo, Henricus IV. Imp. ante centum annos abstulerat, & cujus Marchionatus occasione Hermannus I. filius junior Bertoldi I. titulum *Marchionis* in memoriam pristinae dignitatis a patre acceperat. (m) Marchionis Badensis appellatio jam Anno 1130. in Chartis comparet; at Marchiæ Veronensis Dominium nonnisi An. 1154. Hermanno III. a Friderico I. Imp. concessum est, filioque ejus Hermanno IV. continuatum. Fabulosa posteritas, Badenses origines derivans Verona, sanguinem cum dignitate confudit. Diceres Fridericum I. Imp. ex parte reparasse injuriam, qua seculo præcedenti Henricus IV. Imp. affecerat Bertoldum.

§. III.

Herman-
ni IV.
mors.

Felix Hermanni IV. triginta annorum Principatus bello sacro abruptus est. Anno enim 1190. expeditioni Friderici I. Imp. in Orientem cum Friderico, Duce Sueviæ, & Bertoldo, Duce Meraniæ, aliisque Regni Proceribus interfuit, teste TAGENONE. (n) Iconium Lycaoniæ veteris, nunc Natoliæ urbem, cum peterent Christiani, & undique ingruerent hostes, Duci

(m) Vide supra pag. 49. sq.

(n) TAGENO, Decanus Pataviensis, interfuit quoque huic expeditioni, eamque descripsit, ap. FREHERUM Tom. I. p. 407.

Meraniæ & Marchioni Badensi extremum commissum est agmen. (o)
Paulo post Imperator & Hermannus interierunt, Antiochiæ
sepulti. (p)

Tempore ejus Bertoldus IV. Zaringus, turrim vel portam
extruxit Brisaci, quam supra (q) descripsimus.

In partibus Hachbergæ Marchicæ, in oppido Sultzberg
seculo præterito argentei plures reperti sunt nummi; in quorum
parte antica CRUX, cum Inscriptione: *Hermannus*; in postica
Castrum, ad cujus latus legitur: PRISAC. (r)

Nummum exhibet JO. GAMANSIUS, (s) atque ex eo
concludit, in utriusque Lineæ Zaringicæ, Ducalis nimirum &
Badensis Marchicæ, potestate tum extitisse Brisacum, commune
Gentis emporium. Pro Zaringis tamen portæ memoratæ
Inscriptio pugnare videtur, adeoque nummus nihil aliud indicat,
quam communem utriusque Lineæ monetandi officinam fuisse
Brisaci. Hermannus IV. nunc Badam, nunc Hachbergam
incoluit. In Castro hoc sane fuit, Tennebacense quum conderetur
Cœnobium, uti supra ostensum.

(o) Epistola Anonymi ap. CRUS. *Annal. Suev.* Tom. I. Part. II. p. 502.
URSTIS. scriptores p. 561.

(p) ECCARDI *Scriptor.* Tom. II. pag. 1351.

(q) Lib. II. Cap. V. pag. 127.

(r) Ec̄typum dabunt Tabulæ Nummorum Badenſium.

(s) In Libro MS. cui titulus: *Progenitores Marchionum Badens.* Cap. III.

§. IV.

Uxor &
filius.

Hermannus noster ex Bertha uxore, quam ex Comitum Palatino - Tubingenſium Domo natam ſtatuunt noviores, tres filios cum filia progenit. Filii natu majores Hermannus V. & Henricus I. Badenſium Familiam in duos ramos diviſerunt; quorum ſenior in Bada Ufgovica ſedit atque Lineam continuavit Badenſem. Alter in Briſgovico Hachbergæ Caſtro habitavit, Lineamque inſtituit Hachbergicam; de qua acturus ſum, poſtquam Badenſia ad Hermannum VI. uſque perduxero, in cujus fratre, Rudolpho I. nova Rerum Badenſium ſeries exfurgit. Tertius Hermanni IV. filius fuit Fridericus, ut ex ſequentibus patebit.

Filia.

Filia Hermanni IV. Gertrudis Alberto, Comitum Dagsburgenſium poſtremo, nupta, filiam peperit cognominem, Dagsburgici Comitatus heredem; quæ ter maritata, ſemper improlis, poſtremo marito, Leiningæ Comiti, Emiconi Comitatum donavit. Emico Argentinenſi Epifcopo, Bertholdo Teccenſi, eum obtulit in feudum. (t)

(t) *Alſatiæ Illuſtr.* Tom. II. pag. 489. ſeqq.

CAPUT

C A P U T V.
H E R M A N N U S V.

AB ANNO 1190. USQUE AD ANNUM 1243

§. I.

Præterea apud Germaniæ Magnates ^{Hereditas.} Hereditaria consuetudo ab antiquo invaluit, ut, primogenitura neglecta, terras suas inter filios non modo dividerent, sed & inter nepotes illæ subdividerentur. Zaringicas opes in duas lineas, Ducalem & Marchicam, Bertoldus I. partitus est. Hermannus IV. Marchicas in Badensem & Hachbergensem subdivisit; unde debilitatæ sunt vires ac dignitas Domus. Mortuo Hermanno IV. Marchia Veronenfis ex Badensi Domo exivisse videtur. Veronæ titulus tamen in successorum ejus Actis, subscriptionibus & figillis non omnino disparet. Nec moram aliquam apud Italos eum fecisse cognovimus. Filiorum ejus natu junior Rudolphus, Marchionum

Q q

Badensium, qui Badæ sederunt, conditor, *Marchionis Veronensis* titulum adhibuit; pristinae possessionis renovaturus memoriam.

§. II.

Acta ab
An. 1208.

Anno 1208. Marchio de Baden inter testes Diplomatis quod Otto IV. Imp. Civitati Wormatiensi Spiræ dedit, comparet. (a)
Eodem anno *Margravius de Baden* Henrici Comitis Palat. Chartam pro Monasterio Babenhufano Wormatiæ signavit. (b)

Anno 1209. Hermannus & Fridericus *Marchiones de Baden* Instrumenti Ottonis IV. pro Nivellenfi Ecclesia testes leguntur. (c)

Anno 1210. In Charta Ottonis IV. apud S. Salvatorem in Monte Amiaco Spirensi Ecclesiæ data, post Fridericum Comitem de Saraponte legitur *Marchio Fridericus de Baden*. (d)

Anno 1215. cum aliis Principibus Aquisgrani cruce signatur Badensis Marchio, (e) vel Hermannus, vel Fridericus. Uterque II. Non. Maji cum Cæsare Herbipoli fuit. (f)

(a) MORITZ vom Ursprung der Reichs-Stätte, append. p. 154.

(b) PETRI Suevia Eccles. pag. 132.

(c) MIRÆI Opp. Tom. I. pag. 734.

(d) Ex Archivo Spir.

(e) GODEFRIDUS COLON. apud FREHER. Tom. I. pag. 383.

(f) Teste Diplomate pro Civitate Colon. in Archivo Bada-Durl.

Anno 1216. VII. Kal. Aug. Hermannus Marchio Bad. in Diplomate apud Ulmam dato comparet; quo Wenceslai, Regis Bohemiæ, confirmatur electio. (g)

§. III.

Eodem anno 1216. Fridericus, Hermanni V. frater, in Curia Friderici II. Imp. Herbipoli mense Majo extitit, ut Diplomata testantur; quibus nomen ejus subscriptum hac forma: *Hermannus Marchio de Baden & Fridericus frater ejus; (h)* vel *Hermannus & Fridericus fratres, Marchiones de Baden. (i)*

Frideri-
eus fra-
ter.

Fridericus hic, assumpta cruce, in Palæstinam profectus, ibidem obiit postquam suam & fratris sui Hermanni, qui cum uxore Irmengarde consensit, proprietatem omnem in Ulma Ordini Teutonico donasset. Chartæ confirmationis Hermanni non adjectus est annus.

§. IV.

Anno 1218. Hermannus Marchio de Baden Diploma Friderici II. Imp. Monasterio omnium Sanctor. Hagenoæ datum, primus testium signavit; ut & aliud Ulmæ pro Episcopi Basiliensis

Acta ab
A. 1218.

Q q 2

(g) LUNIG Part. Spec. Contin. I. erste Fortsetz. pag. 5.

(h) TOLNER Cod. diplom. Palat. p. 67. BECMANN. *Hist. Anhalt.* Part. III. L. IV. C. II.

(i) HUNDII *Metrop. Salsb.* T. II. p. 592. prim. edit.

in Civitate hac jure; (l) & aliud Wimpinæ ad confirmationem donationis Ecclesiæ cuidam Patavienfi datum. (m)

Anno 1219. Hermannus Marchio *Veronensis* Friderici II. Chartæ, Goslariæ datæ, nomen subscripsit. (n) Eod. anno mense Aug. ejusdem Friderici II. Diploma investituræ Gaffi & Jacobi de Locarno Hagenoæ *Marchio de Baden* signavit. (o) Mense Nov. cum Cæsare Norimbergam invisit. (p)

Anno 1220. Hermannus Marchio de Baden cum eodem Friderico II. Imp. Hagenoæ (q) & Francofurti (r) occurrit. In literis, quibus Fridericus Viennam Imperio addicit, legitur *Herman Margkraf zu Baden*. (s)

Anno 1221. mense Martio apud *Barum*, (t) mense Aprili Tarenti fuit cum Cæsare. (u)

(l) HERRGOTT Tom. II. pag. 227.

(m) GEWOLD. T. I. Add. Metropol. Hundii p. 383.

(n) HEINECCIJ *Antiq. Goslar.* pag. 218.

(o) Codex Diplom. Bad.

(p) Teste Dipl. apud TOLNER. loc. cit. p. 69.

(q) HANSELMANN *de Domo Hohenloica* pag. 374.

(r) MORIZ *vom Ursprung der Reichs-Stätte*, Docum. p. 159.

(s) SENCKENB. *Selecta* Tom. IV. p. 442.

(t) Teste diplomate ap. HANSELMANN. l. c. pag. 392.

(u) LUNIG *R. A. vom Teutschen Orden* Doc. I. & SCHURZFL. *Hist. Ensifer.* in Diplom. p. 15.

Anno 1224. cum eodem Hagenoæ (*x*) & A. 1225. atque
 feq. cum Henrico Rege Rom. WORMATIÆ (*y*) & Hagenoæ verſatus
 eſt Marchio Badeniſis. (*z*)

§. V.

Anno 1226. Hermannus & Henricus fratres, Badenſes Hereditas Dagsburg.
 Marchiones, quarto Nonas Nov. jus ſuum hereditatis Dagsburgicæ
 in Bertholdum, Episcopum Argent. ejuſque in Episcopatu
 ſucceſſores tranſtulerunt. (*a*) Jus hoc derivabant a Gertrude,
 unica Alberti, poſtremi Dagsburg. Comitum, ac ſororis ſuæ filia.
 Brabantia Dux, heredem quoque Alberti ſe gerens, cauſam ad
 Imp. Fridericum II. in WORMAT. Comitum detulit, qui litigantes ad
 Judicem, in cujus Comitum Dagsburgum ſitum, remiſit. Litem
 ergo Sigebertus, Alſatia Inferioris Landgravius, cum filio
 Henrico in publico apud Holzhemium Judicio pro Marchionibus
 decidiſſet; ſimul quoque declarans, Marchiones hereditatem hanc
 Eccleſiæ Argentinenſi donaviſſet, (*b*) cujus dominio directo
 Dagsburgenſis Comitatus hodieque obnoxius eſt.

Q q 3

(*x*) PETRI *Suevia Eccleſ.* p. 655.

(*y*) HERRG. Tom. II. p. 221.

(*z*) WENCKER *Collect. Jur. publ.* p. 186.

(*a*) Chartam Donationis, à Marchionibus factæ, vid. apud LAGUILLE *Hiſt.*
d'Alſ. Probat. p. 33. Add. *Alſatia Illuſtr.* T. II. p. 489. ſeqq.

(*b*) Sententiam hanc vide apud LAGUILLE l. c. Prob. p. 34.

§. VI.

Brunsvi-
censis.

Anno 1227. Hermannus noster, una cum Ottone Illustri, Palatino Comite & Bavariae Duce, qui duo Henrici Brunsvicensis, Comitis Palatini filias habuerunt uxores, vendidit Imperatori Friderico II. Brunsvicum, ejusque tractum, ut allodium Guelficum, quod, Henrico sine mascula prole mortuo, ad ejus filias devenerat.

Cæsar non sine politico consilio Dominia quædam in Saxonia possidere cupiebat. Cum utroque ergo Henrici genero de acquirenda Brunsvicensi Dynastia statim post soceri mortem tractavit. Et quidem cum Hermanno nostro Cæsar ita convenit, ut oppidum Ettlingen in feudum, oppidum Durlacum ei in proprietatem concederet, pro bonis, quæ Marchioni *ex parte uxoris suæ de proprietate in Brunsvic contingebant*. Præterea eidem Marchioni Civitates Louffen, Sunnesheimb & Eppingen *pro duobus millibus & trecentis marcis argenti* oppigneravit.

Sed Henrici Palatini ex fratre Guilielmo de Longa Spatha nepos, Otto de Luneburg, *Puer* dictus, re audita, occupavit Brunsvicum, impediturus omnino, ne patrimonium istud Guelficæ gentis ad Gibellinum transfret. Filius ergo Friderici II. Henricus VII. Romanorum Rex, quum ad Brunsvicum appropinquasset, oppidum ab Ottone jam occupatum intelligens,

re infecta regressus est. (c) Marchio tamen oppida oppignerata, ut & ea, quæ pro dimidia Brunsvici parte acceperat, retinuit.

§. VII.

Post hæc longas apud Italos moras cum neceret Cæsar, Fidelitas in Cæsar. filius ejus, Romanorum Rex, Henricus VII. habere, quam expectare Imperium malens, Civitates ad Rhenum contra patrem concitavit, eoque rem perduxit, ut Wormatia sola & Hermannus noster datam Cæsari fidem servarent.

In Siciliam ergo profectus est Marchio, eique periculosa filii manifestavit consilia. Cæsar iter in Germaniam parans, Hermannum ad sua jussit redire. Intelligens hæc Henricus VII. Hermannum aggressus est bello; qui de proximo Cæsaris adventu certus, fortiter se interea atque sua defendit. (d)

Inter alia quoque Marchionem Henricus coëgit, ut ex bis mille & trecentis marcis argenti, pro quibus oppida Laufen, Sunsheim & Eppingen ei oppigneraverat, remitteret mille. (e)

(c) MEIBOM. in Diff. de erectione Ducatus Brunsvic. Tom. III. *Scriptor.* pag. 204. TOLNER. *Histor. Palat.* Cap. XVIII. p. 381.

(d) Hæc omnia TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1234.

(e) Fridericus II. ipse hoc narrat in Charta A. 1234. Instrumentum hoc ex apographo primus edidit Doctiss. JO. CHRISTIAN. SACHSIUS *Hist. & Poëf. Prof.* in *Programm. de Hermanno III. March. An. 1759.* & ex eo

Cæsar in Germaniam veniens An. 1234. mense Nov. Marchionem restituit in integrum, filiique sui Acta reprobavit. Charta restitutionis in scriniis Bada - Badensibus extat. Sed Charta emtionis, quæ circa An. 1227. confecta, & ad quam ipse provocat Cæsar, non amplius comparet.

§. VIII.

Ettlinga
& Durla-
cum.

Ita jam patet, qua ratione Ettlinga & Durlacum ad Badenses devenerint. Oppignerata vero oppida Laufen, Sinzheim & Eppingen ex Badensium potestate pridem exierunt. Bernhardus Marchio A. 1402. Eppingam Elect. Palat. pro XM. flor. oppigneravit. At Carolus I. Marchio An. 1462. ab Electore Palat. in proelio captus, juri relutionis renuntiavit. Eppinga cum Laufa & Sinzhemio fuerat olim Imperii oppidum. Oppidum & castrum Lauffen ab Hermanno March. A. 1346. pro tribus millibus Librarum Hall. venditum, brevique post ad Comites Wirtenb. translatum est. Cujus generis Civitates autem Ettlinga atque Durlacum fuerint, & qua ratione ad Fridericum II. pervenerint, haud adeo liquidum est. Ex Zaringicis bonis ea ad Cæsarem pervenisse credit

SCHEIDIUS

GOTTFR. DAN. HOFFMANN. *Diplomat. Belust.* p. 113. Nos ex autographo daturi sumus correctius. Pro Conrado Rom. Rege legendum est *Henricus*, id quod & ipse Sachsius jam in Programm. de Irmengarde March. correxit.

SCHEIDIUS. (f) Quod si ex Zaringicis bonis fuissent, cum reliquis allodiis ad Bertoldi V. transivissent sorores, vel potius a Bertoldo I. terris Badensibus jam fuissent adjecta. Nec ad Suevici Ducatus terras ea oppida referrem, (g) quum Franciæ Teutonicæ, non Suevici Ducatus, constituerint partes. Ad Hohenstaufica ergo Franciæ Orientalis, cujus Ducatum Fridericus II. etiam tenuit, oppida hæc refero.

§. IX.

Cum autem An. 1235. in Moguntinis Comitibus Brunsvicum & Luneburgum in Imperii Ducatum erexisset Cæsar, atque Ottoni, novo Duci, jura sua, quæ in Brunsvicum emptione a filiabus Henrici Palatini acceperat, donasset, nihil inde, quantum novimus, retributionis Cæsar obtinuit. Generosum Cæsarum animum in Ottonem Puerum nemo non videt. In literis feudalibus, datis Ottoni, is ita loquitur: „ Civitatem de Brunsvic, cujus medietatem „ proprietatis domini a Marchione de Baden & reliquam medietatem „ a Duce Bavaricæ dilectis Principibus nostris, emimus pro parte „ uxorum suarum, quæ fuerunt quondam filiarum Henrici de Brunsvic,

Liberali-
tas Cæ-
sarum.

(f) *Hist. Guelficæ* Tom. IV. pag. 20. in not.

(g) Conjectura hæc tamen probatur Illustri HOFFMANNO, Tubing. Professore, in *Diplomat. Belust.* p. 115.

„Comitis Palatini Rheni &c.“ Diplomati huic, (h) Anno 1235. in Comitibus Moguntinensibus dato, ipse Hermannus Marchio de Baden, & quidem ante Marchiones de Brandenburg, subscripsit. Hæc ita se cum habeant, caute damnandi sunt SCHURZFLEISCHUS, (i) IMHOFFIUS, (l) alique, haud levi numero scriptores noviores, qui Hermannum cum Irmengarda dotis loco Durlacum, Ettlingam, Pfortzhemium, Heideshemium accepisse tradunt. Priora enim duo oppida Hermannus commutatione cum Brunsvico, quæ urbs ad Irmengarden ex parte pertinebat, accepit. Hæc de rebus Brunsvico-Badensibus, quas uno filo pertexere opus esse existimavi. Nunc in orbitam redeo.

§. X.

Acta ab
An. 1228.

Anno 1228. sub finem Aug. Hermannus Marchio de Baden Henrici, Regis Rom. pro Adelbergenfi Monasterio, (m) & Ludovici Com. Palat. Rheni pro Ecclesia Bamberg. (n) Chartas apud Effelingam testis signavit. Anno 1230. Id. Aug. H. & H.

(h) Exhibet illud ex autographo delineatum *Historia Guelf.* à SCHEIDIO edita Tom. IV. p. 49. MEIBOM. *Scriptor. Rer. Germ.* Tom. III. p. 207.

(i) *Dissertat. de Reb. Badens.* §. X.

(l) *Notitia Imperii Procerum* Lib. IV. Cap. VIII. §. V.

(m) *PETRI Suevia Eccl.* pag. 4.

(n) *TOLNER. Cod. Pal.* pag. 72.

Marchiones de Baden cum Henrico, Rege Rom. apud Brifacum
 verfati funt. (o) Sequenti anno Hermannus Marchio de Baden
 Ecclesiæ S. Pancratii in Backnang jus patronatus in Lantsfidlen
 donavit, ut damnum refarciret, quod in bello adversus vicinos
 Comites a se & fautoribus suis acceperat. (p) Eodem anno X. Cal.
 Oct. idem Hermannus Marchio de Baden Halæ Suevorum cum
 Henrico, Rege Rom. commoratus est; (q) ut & prid. Kal. Jan.
 A. 1232. Hagenoæ, quum villam Tattenried ab Ecclesia Murbac.
 in feudum ille fusciperet.

Anno 1233. Hermannus Marchio de Baden transactioni
 Henrici Episcopi cum Civitate Wormat. interfuit, (r) imo
 transactionem hanc ipse jussu Henrici Regis promovet. (s)
 Apud Efselingam IV. Cal. Nov. ejusdem Henrici Regis Diploma
 signavit. (t) Ibidem IV. Non. Junii fuerat privilegii, Spirensibus
 dati, testis. (u)

R r 2

-
- (o) Teste Diplom. in gratiam Egenonis Com. Frib. dato.
 (p) Charta donationis Ms.
 (q) Teste Charta ap. BESOLD. *Monum. Wirtenb.* pag. 465. & Bebenhufana in
 PETRI *Suev.* pag. 136.
 (r) MORITZ *Abhandlung vom Ursprung der Reichs-Stätte*, append. pag. 168.
 (s) LEHMANN. *Chr. Spir.* pag. 529.
 (t) PETRI *Suevia*, pag. 136.
 (u) LEHMANN *Chr. Spir.* pag. 526.

§. XI.

Acta ab
An. 1234.

Anno 1234. Kal. Mart. Henricus, Rex Rom. in solenni Curia Francofurti sententiam contra Hermannum Marchionem de Baden pro Ecclesia Basiliensi & Eginone, Comite Friburg. super argentifodinas & custodiam silvarum per Brisgoviam pronuntiavit. (x)

Anno 1235. mense Aug. Marchio de Baden cum Friderico II. Imp. versatus est Hagenoæ. (y) Mense Sept. Henricus, Rex Rom. in sua ad Hildesimensis Episcopum epistola apologetica *filium Marchionis* de Baden, quem obsidem tenuerat, jussu paterno liberum se dimisisse, perscripsit. (z)

Anno 1236. mense Mart. Hermannus V. Marchio cum Friderico II. Imp. Argentinæ & Colmariae fuit testis compositionis ejus cum Episcopo Argent. (a) ac privilegii Civitati Argent. Colmariae concessi. (b)

(x) Chartam exhibet LONDORP. *Act. Publ.* Tom. I. Cap. V. Du Mont. *Corps Dipl.* Tom. I. Part. I. pag. 137.

(y) Testis Diplomatis ap. HANSELMANN *de Domo Hohent.* pag. 399. & sq.

(z) SCHANNAT. *Vindem. Liter. Collect.* I. pag. 199.

(a) Tabular. Eccles. Arg.

(b) WENCKER *de Pfalzburg.* pag. 9.

Fuit quoque Augustæ mense Julio, (c) & Herbipoli, ubi Wornat. Civitati Diploma exhibitum. (d) Mense Junio sigillum appenderat literis Wilhelmi, Comitis de Duingen. (e) Sed & eodem mense *Hermannus Dei gratia Marchio de Baden* Abbatiae Neoburgensi in Alsatia contra Henricum, Comitem Werdensem, Infer. Alsatiae Landgravium, super villa Dunningheim literas dedit testimoniales. (f)

§. XII.

Anno 1243. Hermannus V. obiit XVII. Kal. Febr. uti ^{Herman-} Necrologium Monasterii Lucidæ Vallis (g) testatur, in eodem, ^{ni obitus.} quod uxor ejus brevi post fundavit, monasterio sepultus. (h) Cognomen *Pii & Bellicosi* ei tribuit posteritas.

R r 3

-
- (c) HANSELMANN l. c. pag. 402.
 (d) MORITZ *vom Ursprung der Reichs-Stätte* pag. 173.
 (e) SENCKENB. *Medit.* pag. 412.
 (f) Chartular. Neoburg. pag. 69.
 (g) Apud SCHANNAT. *Vindem. Liter. Collect.* I. pag. 164. ubi Monasterii hujus fundator ipse Hermannus dicitur, forte quod fundatricis maritus fuisset. Errat TOLNERUS, qui in d. IV. Non. Octob. mortem Hermanni nostri ponit in *Hist. Pal.* Cap. XVI. pag. 362.
 (h) TOLNER. in *Additionib.* pag. 97.

Hermanni V. conjux fuit, uti vidimus, Irmengardis, (i) Henrici Brunsvicensis, Comitis Palatini Rheni, filia; foror Agnetis, quæ nupta fuit Ottoni Illustri, Bavariæ Duci. (z) Henricus hic, focer Hermanni, patrem habuit Henricum Leonem, fratrem Ottonem IV. Imp. Fridericus II. Imp. eum jam Anno 1215. Palatinatu Rheni privavit. Vixit dein Brunsvici atque An. 1227. decessit.

§. XIII.

Irmengardis primogenituram aperte testatur Fridericus II. Imp. in Charta, Anno 1234. data, (m) ubi legitur; „ Quidquid „ inter Altitudinem nostram & prefatum Ottonem de patrimonio „ & proprietatibus Henrici Ducis, patrui sui, que a primogenita filia „ sua comparavimus, uxore Marchionis de Baden, diffidii vertitur

Irmengardis primogenitura.

(i) Conjugium hoc probat Chartula Anni 1233. ubi Hermannus Marchio de Baden, una cum uxore sua Hirmogard fratres de Alba in omnibus suis terris à telonio, quod *Ungeld* dicitur, excipit. MEICHSNERUS in *Decif. Cameral.* Tom. IV. Decif. 35. pag. 996. Genuinum hoc Irmengardis nomen apud idoneos scriptores legitur. At Irmentrudis, Gertrudis, Eilika, Adelheidis ab IMHOFIO in *Not. Proc.* aliisque junioribus, Meibomio, Rittershufio, Tolnero male vocatur.

(f) SCHANNATUS in *Diatriba Histoire abregée de la maison Palatine* pag. 1. erronee scripsit, Agnetem hanc unicam fuisse filiam Henrici.

(m) *Originum Guelf.* Tom. IV. pag. 141.

„ vel rancoris &c. (n) Imperatori subjungendus est venerabilis illius ævi & oræ scriptor, ALBERTUS, Stadenfis Abbas; (o) quibus alios testes addere supervacuum est.

Fridericus II. Cæsâr, cum An. 1215. Palatinatum Rheni, Henrico Brunsvicensi ablatum, in Ludovicum Bavarizæ Ducem, Ottonis Majoris filium, contulisset, Otto Illustris, filius Ludovici, Agnetem, Henrici depositi filiam duxit uxorem, ut foceris allodia cum Palatinatu conjungeret. Ducalis dignitas mariti fecerat, ut Agnes quandoque præponeretur.

§ XIV.

Irmengardi huic suas origines debet Lucidæ Vallis ^{Mors ejus} (*Liechtenthal*) ordinis Cisterciensis Monasterium feminarum, in oppidi Badæ vicinia A. 1245. constructum, ubi vidua vixit, marito

(n) Agneti tamen primogenituram adscribit MEIBOMIUS in *Diff. de erectione Ducatus Brunsv.* Tom. III. *Scriptor.* pag. 204.

(o) Ad A. 1227. ubi ita scribit: „ Henricus, Imperatoris filius, Civitatem „ Brunswig pro eo, quod Imperator eam a majore dicti Principis filia „ comparaverat, emptionis titulo impetebat. Et Dux Bavarizæ pro eo, „ quod ejusdem junior filia suo filio nupserat, jus hereditarium allegabat. Non mirum ergo est, TOLNERUM, cum in *Historia Palat.* pag. 362. receptam apud juniores sententiam fuisset secutus, in additionibus deinceps pag. 97. mutasse sententiam. Tractavit hæc copiose & solide JOH. CHRIST. SACHSIUS, Gymn. Illustris in Caroli Hefycheo Prof. in *Progr.* An. 1760.

usque ad An. 1259. (p) superstes, & in monasterio, quod
erexit, cum marito sepulta. (q)

Ex matrimonio Henrici V. cum Irmengarde prodierunt:

Hermannus, (r) qui patri in Marchionatu successit, atque
Gertrudem Austriacam duxit uxorem.

Rudolphus, a quo hodierni Marchiones descendunt.

Irmengardis, Eberhardo Comiti Wirtenbergico nupta, ut
ex Bulla Innocentii IV. ad Abbatem Schwarzac. A. 1259. intelligimus,
qua Irmengardis, relicta Marchionis de Baden, Eberhardi Comitis
focrus dicitur. (s)

Elifabeta, quæ nupsit Ludovico II. Lichtenbergæ Dynastæ. (t)

(p) VI. Kal. Mart. ex Necrolog. Monast. Lucidæ Vallis, ap. TOLNER. *Hist. Palat.*
pag. 362. Monasterium hoc quoque *Buren* vocatur.

(q) Monumentum suo loco dabimus æri insculptum. Extat ibi hæc inscriptio:

Annis inventis XLV. mille ducentis

Alma Palatina fundavit laude supina

Tunc Irmengardis hoc claustrum Lucida Vallis.

Lucet per mores, virtutes, res & honores.

Conf. *Sachianum Programm* de Hermanno III. March. A. 1759.

(r) THOMAS EBENDORFER DE HASELBACH *Chronic. Austriac. in Scriptor.*
Rer. Austr. Tom. II. pag. 726.

(s) Jo. GAMANSIUS pag. 198.

(t) In Necrologio Abbatizæ Lucidæ Vallis apud SCHANNAT *Vindem.*
Liter. Collect. I. pag. 166. *Elifabeta de Lichtenberg, soror Domini*
Rudolfi Marchionis, ad XIII. Kal. Apr. ponitur. Ibidem p. 172. *Abbatissa*
Adelheidis promississe fatetur Dom. Elifabeta de Lichtenberg, sorori
Dom. Marchionis Rudolfi, anniversarium mariti sui Ludovici in die
S. Elifabeth.

CAPUT

C A P U T VI.
H E R M A N N U S VI.
A B A N N O 1243. USQUE AD ANNUM 1250.

§. I.

ervenimus denique ad Hermannum VI. sub quo Acta ejus
ab Anno
1232. mediocres hucusque Badensium opes ad magnitudinis culmen pervenisse videbantur; violenta Principis, Neapoli occisi, morte rursus everſæ.

Ad Hermannum hunc referimus Chartam An. 1232. qua Conradus, Constant. Episcopus, inter Abbatem S. Blasii & *H. nobilem Marchionem juniorem de Baden*, de monte *Sufenberg* litem decidit. Abbatia pro jure suo prædium accepit, & præter servitium, tempore Bertoldi Ducis debitum, de curtibus San-Blasianis in Brisgovia nihil se exacturum esse, Marchio promisit. Colligimus hinc, in superiore Brisgovia, ubi Saufenberg situm, Marchica jura vivo eum administrasse parente. Hoc autem mortuo

S s

Hermannus & Rudolphus fratres D. G. Marchiones de Baden, Spir. Dioec. villas, decimas, curias plures matri suæ Irmengardi, ut ad usus novi monasterii Lucidæ Vallis, ab ipsa instituti, eas converteret, An. 1245. donarunt. (a) In Charta hac Princeps illustris Hermannus, pater noster, Marchio de Baden, legitur. Sigilla propria filii tum nondum habentes, paterno in literis his usi sunt. Idem fratres triennio post in Charta matris, qua monasterio huic bona a filiis accepta tradidit, rursus memorantur. (b)

Anno 1246. Hermannus, nobilis vir, Marchio de Baden, iudicio Conradi, Episc. Spir. causa cecidit in lite, quam de Advocatia Nusbach aliisque possessionibus monasterio Omnium Sanctorum moverat. Inter testes legitur *Hermannus filius Marchionis*. Intelligitur filius Rudolphi I. quem Hermannum VII. vocamus.

§. II.

Acta ab
An. 1248.

Anno 1248. Innocentius IV. Papa scripsit *Nobili viro Hermannus, Marchioni de Baden*, Literas Lugduni datas XVIII. Kal. Octob. anno VI. Pontif. (c) quibus ei Ducatum Austriæ

(a) Charta in Cod. Diplom.

(b) SCHANNAT *Vindem. Liter. Collect.* I. pag. 171. sq.

(c) Innocentius IV. electus est Pontifex A. 1243. d. 24. Jun.

confirmavit, quem Gertrudis, filia Henrici III. Austriae Ducis, heresque Ducatus, attulit marito. (d) Eodem anno Hermannus & Rudolphus fratres, Marchiones de Baden, feudum in Eistatt Hessoni de Usenberg contulerunt.

Anno 1249. (e) Innocentius IV. Pontifex litteras dedit ad Wilhelmum, Regem Romanor. in quibus eum hortatur, ut Gertrudi ejusque marito Hermanno, Marchioni Badensi, Austriae Ducatum tradat in feudum, eo quod feminas ille Ducatus admittat. Mense Sept. ejusdem anni Hermanni, Ducis Auftr. & Styr. & Marchiae de Baden, privilegium de transvectione falis per terras Auftr. Conventui in Zwelt indultum est in Civitate Viennensi. (f) CHRONICON CLAUSTRO-NEOBURGENSE (g) ad An. 1249. ita scribit: „*Hermannus Marchio de Baden* intravit Austriam auxilio „*Ducis Bauuariae*, & duxit uxorem filiam Henrici Ducis . . . . „*Hermannus Marchio de Paden* voluit esse Dux Austriae, sed „ non valuit.

S s 2

(d) BALUZII *Miscellan.* Tom. VII. pag. 410.

(e) Idus Februarii anno Pontificatus sexto. BALUZII *Miscellan.* Tom. VII. pag. 455.

(f) LUDEWIG *Reliq. Mss.* Tom. XIV. pag. 44.

(g) Apud PEZIUM *Scriptor. Rer. Austr.* Tom. I. pag. 461.

§. III.

Mors ejus Anno 1250. IV. Non. Octob. Hermannus præmatura morte extinctus, Claustro-Neoburgi apud Austrios sepultus est, teste CHRONICA AUGUST. (h) his verbis: „ Hermannus „ Marchio de Baden, qui sibi usurpaverat Ducatum Austriae, „ moritur IV. Non. Octobr. „ Addit sepulturam CHRONICA AUSTRALIS: (i) „ Hermannus Marchio obiit, in Niwenburga „ sepelitur.

Uxor Gertrudis. Gertrudis, Hermanni VI. uxor, filia unica fuit Henrici Impii, qui frater senior erat Friderici Victoriosi, Austriae Ducis, adeoque Leopoldi VII. Gloriosi neptis. Mater ejus erat Agnes, Hermanni, Thuringiae Landgravii, filia. Postquam Fridericus Dux An. 1246. periisset improlis, Babenbergicae stirpis postremus, jura successionis in Austria, quae masculorum defectu feminas admittit, (l) ad folium ejus vocavere Gertrudem; cujus pater Henricus jam A. 1227. triennio ante Leopoldum patrem decesserat. Res ergo devoluta ad Gertrudem, quam Fridericus Dux patruus desponsaverat Uladislao, Marchioni Moraviae, Wenceslai III. Regis

(h) Ap. FREHER Tom. I. pag. 528.

(i) Ibidem pag. 459.

(l) Virtute Privilegii, quod Fridericus I. Imp. A. 1156. Ducatui Austriae dedit, de quo supra §. XXI.

Bohemiæ, filio atque fratri Ottocari illius, Bohemiæ Regis, quem Austria deinceps ejecit Cæsar Rudolphus. Uladislaus uxoris nomine per aliquot menses Austriam administravit, atque post septimestre cum Gertrude connubium improlis Anno 1247. exspiravit. (m)

Post hæc Austriæ Magnates, in partes distracti, Fridericum II. Imp. in Lombardia adierunt, petituri Rectorem. Cæsar Ottonem Illustrem, Bavarizæ Ducem, eis pro Capitaneo dedit. (n) Hic Hermanno VI. Marchioni Badensi, ex conjugis suæ, Agnetis, forore Irmengarda (o) prognato, viro juveni, rebus gerendis idoneo, Gertrudem viduam An. 1248. dedit uxorem. (p) Ex matrimonio hoc An. 1249. Fridericus, atque deinceps filia Elifabetha prodierunt. Friderico infanti, futuro Austriaci Ducatus heredi, opus erat tutore. Tutelam exercuit pater, Hermannus Badensis, quamdiu vixit.

S s 3

(m) BOHUSL. BALBINUS in *Epitome Rerum Bohemicar.* Lib. III. Cap. XIV. pag. 268. at THOMAS DE HASELBACH in *Chron. Austr.* Lib. V. octodecim menses matrimonio huic assignat.

(n) CHRON. SALISBURG. pag. 360. in *Scriptor. Austr.* Tom. I. pag. 360.

(o) HASELBACH *Chron. Austr.* in *Scriptoribus Rer. Austr.* Tom. II. pag. 726.

(p) CHRON. MONASTERII MELLICENSIS ad An. 1248. in Tom. I. *Scriptor. Rer. Austriacar.* pag. 240.

Observant scriptores Aufriaci, (q) eum nunquam totius Auftriæ, sed partis modo ejus, quæ propior Vindobonæ, Ducem fuisse.

§. IV.

Jus in
Aufriam
contro-
versum.

Enimvero ex iis, quæ gesta sunt, discimus, Margaretham, Friderici Victoriosi, ultimi Ducis, sororem, heic quoque venisse in partes. Inter eam sane & Gertrudem ventilata est quæstio, feminas Austria quum admittat ad solium, an mortuo Friderico Victorioforor, an neptis ex fratre succedere debuerit. Margaretha erat propior gradu; Gertrudis autem, juris a patre accepti compos, præferenda videbatur. Inter hæc Hermannus Badensis, uti supra ostensum, obiit. Post mortem ejus Auftriæ regimen Gertrudis & Margaretha, quæ, Friderico II. Imp. socero nuper defuncto, (r) in Aufriam redierat, susceperunt. Margaretha Haimburgi, Gertrudis Medlingæ (s) cum Friderico filio fedebat.

(q) CUSPINIANUS in *Austria* pag. 28.

(r) Uxor nempe fuerat Margaretha Henrici, Rom. Regis, contra patrem rebellis, qui captivus in Sicilia obiit anno 1240.

(s) Unde *Ducissa de Medlich* in *CHRON. CLAUSTRO-NEOBURG. AN. 1252.* & filius ejus quandoque *Medlingensis* dicitur. *HAGEN. Chron. Austr. ap. PEZ. Scriptor. Austr. Tom. I. col. 1072. sq.*

§. V.

Pertæsi autem mox muliebris regiminis Austriæ Status, Gertrudis expulsa. atque de periculosis Hungariæ & Bohemiæ Regum consiliis moniti, legatos ad Henricum Illustrem, Misniæ Marchionem, miserunt, qui unum ex filiis ejus, quos cum Constantia, postremi Austriæ Ducis & Margarethæ, modo laudatæ, sorore genuerat, expeterent. (t)

Wenceslaus III. Bohemiæ Rex, legatos hos per fines regni sui transeuntes Pragam invitavit, filium suum Ottocarum ut eis proponeret Ducem, addita conditione, ut Margaretha vidua ei conjux daretur. Ottocarus ergo A. 1053. Vindobonæ nuptias cum Margaretha celebravit, (u) Austriæque Ducatum hoc prætextu occupavit, eodem anno Bohemiæ solium, mortuo patre conscendens.

(t) Inter hos Henrici III. filios, ex Constantia susceptos, Albertus Degenererat, a quo hodierni Electores Sax. descendunt, & jus aliquod in Austriam repetunt. SCHWEDER *Theatr. Prætenf.* Lib. IV. Sect. XXXIV. Cap. VII.

(u) Repudiavit eam An. 1261. in Austria tamen dominari perrexit, donec a Rudolpho Habsburg. ejiceretur. Ex priori matrimonio Margaretha hæc gemellos pepererat, qui Manfredi, Regni Siculi usurpatoris, dolo perierunt: Fridericus nempe & Henricus. HAGEN. *Chron. Austr.* l. c.

Principatu suo exuta Gertrudis ad Constantiam amitam cum Friderico, filio suo, confugit in Misniam, ubi cum Romano quodam Russo tertias dein nuptias contraxit. CHRONICON CLAUSTRO-NEOBURGENSE ad Ann. 1252. hæc narrat: „ Ducissa de Medlich accepit maritum Rusciæ in contumeliam „ amitæ suæ, Ducissæ Austriæ. „ Et ad Ann. 1253. „ Rex „ Rusciæ relicta uxore rediit ad terram suam. „ (x)

§. VI.

Monu-
menta
Gertru-
dis.

Tam variis fatis agitata Gertrudis, in Misnia exulans, obiit. Scriptores nec annum mortis, nec locum sepulturæ ejus definiunt. Memorabilis superest nummus, (y) Badensia & Austriaca Insignia conjunctim exhibens; matrimonii Gertrudis cum Hermanno VI. Marchione, ut & communis in Austria Principatus irrefragabile documentum. Superest etiam Charta An. 1253. quam Monasterio S. Crucis in Austria dedit Gertrudis, *Dei gratia Ducissa Austrie & Styrie*; cujus sigillum dedit HERRGOTTUS, (z) quod que Gertrudis imaginem refert.

Præter

(x) Ex nuptiis his CUSPINIANUS *Austr.* pag. 28. & 43. prodiisse scribit filiam Mariam, quæ desponsata fuerit Stephano de Sagabria.

(y) In numophylacio Gothano, ex quo æri incusus ap. HERRG. *Monum. Austr.* Tom. II. Tab. I. n. 30.

(z) Ibid. Tom. I. pag. 9. Tab. IV. num. 3.

Præter Fridericum Gertrudis ex Hermanno Badensi peperit Agnetem, quæ Anno 1263. Duci Carinthiæ, Ulrico, (a) atque post ejus mortem Meinhardo, Comiti Tirolis, nupsit. Ex Agnete hac Henricus, Carinthiæ Dux, Comes Tirolis, & Elifabetha prodierunt, quæ deinceps Alberti, Austriæ Ducis ex Habsburgica Gente primi, uxor evasit.

Filia Elifabetha.

§. VII.

Fridericus patre Badensis, matre Austriacus, An. 1249. uti dictum est, natus, ab An. 1253. in Misnia apud Constantiam amitam, Henrici, Misniæ Marchionis, uxorem educatus est. Matre ibi defuncta, in Bavariam se contulit ad Ludovicum Severum, Baviariæ Ducem, filium Ottonis Illustris, qui Austriæ Rector matrimonium Hermanni VI. cum Gertrude conciliaverat.

Frideric. filius.

Irmengardis, avia paterna Friderici, soror erat matris Ludovici Severi, ad quem non modo Fridericus noster Bada-Austriacus, sed & Conradus, Sueviæ Dux, vulgo *Conradinus* confugit. Vixerunt ibidem plures per annos, arcta inter se amicitia, sanguine, quin & fortunæ adversæ fatis conjuncti; alter hereditariis Siciliæ utriusque Regnis, alter hereditariis quoque Austriæ ac Stirici Ducatibus exclusi. Conradinus denique ad

(a) CHRON. CLAUSTRO-NEOBURG. ad A. 1263. & CHRON. AUSTR. ad h. a.

expellendum Carolum Andegav. excitatus, Italicam expeditionem paravit, quam ob causam Ludovico, Bavariæ Duci, Werdam Suevicam (*Donawert*) pro 2000. marcis argenti An. 1266. solenni Charta oppigneravit Augustæ Vind. Quin & eodem die eundem Ludovicum ditionum suarum in Italia & Germania heredem instituit, absque herede si sese mori contingeret. Utramque Chartam noster *Fridericus Dux Austriæ & Stirie, Marchio de Baden*, An. 1266. testis signavit. (b)

§. VIII.

Interitus
ejus.

Paulo post expeditio Neapolitana à Conradino suscepta est. Socius ejus fuit Fridericus Badensis, sed & socius supplicii, quod uterque An. 1268. eodem die (c) in foro Neapolitano

(b) Instrumenta hæc Conradini, d. 24. Oct. apud Augustam Duci Bavarizæ data, extant in *Bayr. Ausführ. contra Oesterr.* inter Probat. pag. 10. ap. FUGGER *Oesterr. Ehrensp.* Lib. II. Cap. IV. pag. 190. & LUNIG *Archiv. Imp.* Part. spec. Contin. II. pag. 3. In posteriore hoc, quod ex Lat. in Germ. versum, post Fridericum legitur *Hermann Marggraf zu Baden*, per interpolationem nominis *Hermanni*, quum Marchionis Bad. titulus Friderico, Austriæ & Stirizæ Duci, haud dubie fuerit additus.

(c) D. 26. Octobr. Circumstantias supplicii cœtaneus scriptor exponit, SABA MALASPINA in *Rer. Sicul. Historia* Lib. IV. Cap. XVI. ap. MURATOR. *Scriptor. Ital.* Tom. VIII. col. 852. Adde RICORDANO MALESPINI, ex eadem familia, Florentinus ejusdem sec. XIII. scriptor, primus, qui lingua

subivit; in vicina Carmelitarum ecclesia sepulti, ubi in restaurata ævo juniore Capella novæ Inscriptionis, marmori incisæ, auctor indoctus Fridericum nostrum, Bada - Austriacum, gentis Habsburgicæ Principibus annumerat.

Ita uno carnificis ictu concidit maxima illa spes gloriæ & potentiæ, quam in orientalis Germaniæ partibus Badensium Domui fata præparasse videbantur. Spes viginti annorum, quos in perpetua varietate fortunæ Hermannus & Fridericus, pater filiusque transegerant.

§. IX.

Bertoldi ex Zaringis priores, Guelficis partibus forte Epilogus nimis addicti, consilio hoc suas opes retardarunt. Posteriores Badensium Hermanni, Gibellinas Cæsarum partes secuti, suas

T t 2

Italica Historias scripsit, sub tit. *Istoria Fiorentina*, Cap. CXCIII. ap. MURAT. l. c. col. 1014. Ricordanus vocat Fridericum *Duca di Sterlich*, fortasse errore librarii. Addit corpus ejus, ut et Conradini, non fuisse sepultum in loco sacro. Erant enim diris Papæ devoti. RICOBALD. FERRAR. in *Compilat. Chronol.* apud MURATOR. Tom. IX. pag. 250. ait: „Decapitatus ibi cum Duce Austriæ & aliis paucis proceribus, ibi secus „mare in tumulis conditi sunt. „Postea temporis tamen in Ecclesiam Carmelitarum translati cineres, ubi hodieque servantur. Conf. *Alsat. Illustr.* Tom. II. pag. 554.

opes evertunt. Illis Carinthiam, Veronam, Sueviam, his
Austriam, Carniolam, Stiriam coelum magis ostendit, quam dicat.

Indignatus enim Romanus Pontifex Fridericum Badensem,
novum illud Austriae fidus exoriens, cum Conradino, Gibellinae
Hohenstaufiorum gentis postremo, sua sociasse consilia, exterminavit
utrumque. Carolus Andegavus capita eorum gladio submisit.

Cum Conradino universa concidit Hohenstaufica Domus.
Cum Friderico non nisi senior Domus Badensis interiit Linea.

Tam tragico casu clauditur Hermanniana Periodus,
Rudolphinam aperiens; cujus expositionem aggressurus sum,
postquam exposuero Hachbergicam. Rerum gestarum hoc
postulat ordo.

CAPUT

SACHBEREICH

VII. Tabula VI

1785

1785

1785

1785

1785

1785

1785

1785

STEMMA MARBOLHONUM HACHBERGENSIUM

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

T A B U L A V I I .

S T E M M A M A R C H I O N U M H A C H B E R G E N S I U M .

HENRICUS I. Hermanni IV. March. Bad. filius, Marchio Hachbergæ 1212. † 1231. Vid. Tabula VI.

HENRICUS II. Marchio Hachberg. & Landgravius Brisgovie, fit Eques Ord. Teut. 1290. † circa 1300. Uxor Anna.

L I N E A H A C H B E R G I C A

HENRICUS III. Marchio Hachb. & Landgrav. Brisg. 1296. tutor filiorum fratris 1314. † 1330. Ux. Agnes Com. de Hohenberg † 1310.

HENRICUS IV. Marchio Hachb. accipit Kenzingen & Kirnberg 1352. † 1369. Ux. Anna Ufenbergica 1316.

Rudolfus Commendator Ord. S. Johannis in Hohenrain † 1343.

Hermannus Magister Ord. S. Joh. per Germaniam † 1357.

OTTO I. Marchio in proelio Sem-pac. 1386.

JOHANNES Marchio, Advocatus in Endingen † post 1396.

HESSOL Marchio, Dynastiam Ufenbergicam acquirit 1388. & 1393. Ux. 1) Agnes de Geroldseck, 2) Margaretha Com. Palat. de Tubingen, heres Castri Herrenberg.

Henricus V. † ante 1399.

OTTO II. Marchio Hachbergam suam vendit Marchioni Bad. Bernardo 1415. † 1418.

Hesso II. † post 1406.

Margaretha, Uxor Friderici Com. de Leiningen 1405.

RUDOLFUS IV. Marchio Dynastiam Badenweiler dono accipit 1444. & in Comitatu Novi Castri succedit 1457. † 1487. Ux. Margaretha de Vienna, filia Guilielmi Dynastæ S. Georgii & S. Crucis.

PHILIPPUS Marchio Hachb. & Comes Novi Castri pactum mutue successione inie-cum Christophoro March. Bad. 1490. † 1503. Ux. Maria, Amedei Sabaudie Ducis filia 1480.

Johanna, heres Comitatus Novi Castri, nupta Ludovico Duci Longavillano 1504.

L I N E A S A U S E N B E R G I C A

RUDOLPHUS I. Marchio Hachb. & Landgr. Brisg. 1296. accipit Castrum Sponeck 1306. † 1314. Ux. ex Dynastis Roetelanicis. Fridericus 1385.

Anna, Uxor Friderici Com. Friburg. 1318.

HENRICUS Marchio succedit in Dynastia Roetel. 1315. Landgraviatum Brisg. pro dote sororis oppignerat Friburgi Comitibus 1318.

RUDOLFUS II. March. Brombacum & Eggenhem. acquirit 1333. † 1351. Ux. Catharina Com. Thierstein. † 1385.

OTTO Marchio emit Loerach 1361. Bulach 1376. † 1382. Ux. Elisabetha Com. de Strafsberg † 1352.

RUDOLPHUS III. Marchio, Landgraviatum Brisg. a Conrado Com. Friburg. recipit, eique in feudum confert 1395. ipseque de illo investitur per Rupertum Imp. 1401. † 1428. Ux. 1) Adelheidis Lichtenberg. 1372. 2) Anna Com. de Friburg 1387.

Agnes, Catharina, Anna & Margaretha, Sanctimonialia, quarum tres Basilee † 1419.

Otto Episc. Constant. 1411. † 1415.

WILHELMUS a Cæsare investitus 1429. Concilii Basil. Advocatus 1432. Filiis suis regimen tradit 1441. † 1473. Ux. Elisabetha Com. de Montfort, heres Bragantii 1445.

Ru- Verena Uxor Heinrici Com. de Furstenberg.

Ursula, uxor Jacobi Truchsessii. Hugo † post 1444. Wilhelmus † post 1444.

STEMMA MARIUM.

HENRICUS I. Hermann

HENRICUS II. Marchio H

LINEA HACHBERGICA

HENRICUS III. Marchio Hachb. & Landgrav. Brig. Fridericus
fratris 1314. † 1330. Ux. Agnes Com. de Hohenberg † 1385.

HENRICUS IV. Marchio Rudolfus Commen- Herf O Marchio emit
Hachb. accipit Kenzingen dator Ord. S. Johan- Oach 1361. Bulach
& Kirnberg 1352. † 1369. nis in Hohenrain † m. † 1382. Ux. Eli-
Ux. Anna Ufenbergica 1343. cha Com. de Strafs-
1316. † 1352.

OTTO I. Mar- JOHANNES Mar- HESSOI. Marchio, D, recipit, eique in
chio † in chio, Advocatus in cam acquirit 1388. & 18. Ux. 1) Adel-
proelio Sem- Endingen † post de Geroldfeck, 2) Mar
pac. 1386. 1396. de Tubingen, heres Ca

Henricus V. OTTO II. Marchio Hach- Heffo II. u - Verena Ux.
desponsatus bergam suam vendit Mar- † post o l- Heinrici
† ante chioni Bad. Bernhardo 1406. 15 † Com. de
1399. 1415. † 1418. 20. Fursten-
berg.

RUDOLFUS IV. Marchio Dynastiam Baden Wilhelmus †
† 1487. Ux. Margaretha de Vienna, filia post 1444.

PHILIPPUS Marchio Hachb. & Comes Novitæ Ducis filia 1480.

Johanna, heres Comitatus Novi Castri, nupta

PERIODUS II.
SIVE
HACHBERGICA.

CAPUT I.
MARCHIONES HACHBERGICI
ANTE ILLORUM IN DUAS LINEAS
DIVISIONEM.

§. I.

Hachberga, ceteris Brisgoviae castris præstantius, Hach-
berg Ca-
strum. monti molliter edito impositum; substructionum, arearum, hortorum varietate amoenum; turribus & ferreis portis olim formidabile, quinque leucis Brisfaco, tribus distans Friburgo; caput fuit Dynastiae, quæ Marchionatus appellari cœpit, postquam Henrico, ex Marchionum Zaringo-Badensium sanguine nato, in patrimonialium terrarum divisione tractus ille obvenit. In Charta Tennebacensi A. 1161. prima Castri *Hachberg* mentio fit, quod sub Carolis, Marchionibus

Badæ, & sub Friderico VI. præsertim (a) auctum atque perfectum, a Ludovico XIV. destructum. (b)

Alius temporum progressu invaluit usus, ut arx hæc contra veterum chartarum fidem *Hochberg*, id est *Altus Mons* (c) diceretur. *Hachberg* autem Hachonis montem designat. Hachonem, in Caroli M. castris militantem, arcem hanc condidisse, vetus apud Badenses traditio fuit, quam LAZIUS (d) aliique magno numero adoptaverunt scriptores, quamque Carolus II. Marchio Inscriptioe, A. 1554. lapidi incisa, propagavit ad posteros. (e)

(a) A. 1668. Vid. CHRISTIANUS KECKIUS in *Panegyri Friderici VI.* pag. 71.

(b) A. 1689. die 17. Febr. pyrio pulvere solo æquatum est per Fayum, Friburgi præfectum.

(c) In vicinia tamen ejus mons altior extat; unde etymologia hæc locum habere nequit.

(d) *Migratio Gentium* pag. 402. Qui Hachonem tractum illum à Carolo M. in beneficium accepisse vult.

(e) Inscriptio hæc est:

„ Me primus Carolo imperante Magno Hacho, unde nomen mihi, A.
 „ Dom. DCCCVIII. erexit. Ornatiorem Carolus quondam Badæ
 „ Marchio regnantè Friderico III. fecit. Jam vero ob edacem ac
 „ ruinosam vetustatem Carolus, magni animi Princeps, Badæ &
 „ Hochbergæ Marchio, cujus effigiem hic cernis, tum reinstaurari
 „ tum adversus hostiles impetus in sui suorumque munimen &
 „ refugium prompto subjectorum auxilio præmuniri curavit, gubernante
 „ Carolo V. Imp. Aug. „ P. F. A. Dom. MDLIIII.

Lapis A. 1749. ex rudibus Castris Serenissimi Marchionis CAROLI FRIDERICI jussu, Emmendingam translatus, in Ecclesia servatur.

Haichones haud raro memorantur in Chartis. Haicho ex Etichonis, Alfatiae Ducis, sanguine An. 723. suam Honaugiæ partem Honaugienfibus Cœnobitis donavit. (f) Eodem seculo in Episcoporum Argentinensium catalogo Haicho Antistes occurrit. Haicho, Vodalberti filius, bona quaedam in Marca, ad Hafumwanc fita, Monasterio S. Galli, regnante HLudovico Germaniæ Rege, A. XV. concessit. (g) Henricus de Hacha, Brisgovicus Eques, in Teutonici idiomatis Charta An. 1279. memoratur. (h) In Saufenbergica Dynastia haud procul Auggena locus est Hach. Quicumque fuerit Hacho, Castri Brisgovici conditor, nulla Hachbergæ mentio mihi ante sec. XII. occurrit.

§. II.

Fridericum I. Imp. extincta Hachonis familia, Castrum cum terris Marchioni cuidam Veronensi, quem ex Italia secum adduxerit, donasse, multorum, ut supra annotavi, opinio est. Alii Henrico Aucupi, Marchionatum Germaniæ conditori, originem Marchiæ hujus, ut & Badensis, adscribunt; institutos eos fuisse credentes, ut Germaniam contra Francorum occidentalium sive Gallorum incurfiones defenderent. SPENERO,

Marchiæ
Hach-
berg.
origo.

(f) *Alfat. Illustr.* Tom. I. pag. 785.

(g) *GOLDAST. Rer. Alemannicar.* Tom. II. P. I. pgg. 25.

(h) Charta Tabularii San-Blasiani.

SCHURZFLEISCHIO, (i) IMHOFIO, (l) PFEFFINGERO, (m) GUNDLINGIO, (n) DIETHERRO (o) aliisque haud paucis sententiam hanc probari potuisse, mecum omnes mirabuntur, qui Henrici Aucupis ævo inter Galliae Germaniæque Regna Mosam litem extitisse cognoscunt. Mosa ergo fluvius adversus Gallos Marchionatu instruendus tum fuerat, non Rhenus.

Ex Hermannidis Badensibus quartus Hermannum V. & Henricum I. filios reliquit, quos inter divisæ sunt opes paternæ. Ufgovicas Hermannus, Brisgovicas Henricus sortiti sunt Marchiones, possessionibus suis Marchionatus axioma paulatim communicantes. Allodialis uterque Marchionatus fuit, donec Badensis seculo XIV. Hachbergenfis sec. XV. libera Marchionum oblatione feuda Imperii fierent. Marchia vera si ab origine sua fuisset Hachberga, ab origine quoque sua feudum extitisset Imperii.

H E N R I C U S I.

Ab A. 1190. 1231.

§. III.

Henricus, Familiæ Hachbergicæ auctor, sine fratre Hermanno Abbatiae Tennebacensi villam & ecclesiam in Muosbach, in

Hereditas & tituli ejus.

(i) *De rebus Badens.* §. III. pag. 277.

(l) *Notitia Procerum Imp.* Lib. IV. Cap. VIII.

(m) *Ad Vitriar.* Tom. II. pag. 655.

(n) In *Otiis* Part. I. pag. 102. ubi Marchionatus Hachbergæ & Badæ contra Burgundos institutos fuisse arbitratur.

(o) *Addit. ad Besoldi Thesaur.* pag. 73.

in Hachbergenſi Marchionatu ſitam , paulo ante mortem ſuam , in *Caſtro Burchhem* , conſentiente uxore cum duobus filiis ſuis , donavit ; fratris quoque conſenſum haud dubie adhibiturus , ſi ei in has terras tum aliquid juris fuiſſet. Imo idem Henricus noſter jam A. 1212. *Marchio de Hahperg* in literis Friderici , Romanorum Regis , vocatur. Brevi poſt mortem Hermanni IV. diviſionem terrarum inter filios ejus inſtitutam fuiſſe , hinc recte inferimus. Neque tamen gentilitium Marchionis *de Baden* axioma Hachbergenſis ille Henricus depoſuit; (p) id quod non una illius ævi Charta demonſtrat. (q)

§. IV.

Idem Henricus Egnolfum de Landſperg , civem Argentinenſem , quum captivum teneret , Fridericus II. Rex Romanorum , ad preces Argentinenſium , literis , anno Regni primo (r) Conſtantiæ datis , eum graviter hortatus eſt , ut Landſpergium dimitteret liberum. (s) Quod cum facere detrectaſſet

Res
geſtæ.

(p) Falſo hoc crediderunt DROLLINGER in Lexico Baſil. voc. *Hachberg* , & PISTORIUS in Tabula Geneal. Marchionum de Hachberg , inſerta T. III. *Script. Rev. Germ.* pag. 782.

(q) Vid. Docum. A. 1226. 1230. 1231.

(r) A. 1212.

(s) Friderici literæ ad Argentinenſes extant in WENCKERI *Collectan. Archivor. & Cancellariæ* pag. 355.

Henricus , Advocatis suis per Alsatiam Cæsar injunxit , ut Argentinensibus sua ope assisterent. (t)

A. 1226. Henricus noster cum fratre Hermanno jura sua in hereditatem Gertrudis , Comitissæ Dagsburgicæ , neptis suæ ex sorore , in Ecclesiam Argentinensem transtulit. (u)

Extat Henrici, Romanorum Regis Charta Anni 1230. qua Egenoni , Comiti de Friburg , omnem *rancorem atque in indignationem* remittit. Testes sunt *H. & H. Marchiones* ; quibus siglis Hermannum & Henricum, Marchiones Badenses, intelligi, auctoritate Chartæ, quam modo retulimus, non licet dubitare.

Anno eodem vel sequenti Henricus Monasterio, ut diximus, Tennebacensi villam & ecclesiam in Muosbach, ut & silvam cum hominibus & rebus eo pertinentibus , jure perpetuo concessit. Cum autem villa pro xxv. & silva pro xxx. marcis argenti Usenbergæ Dynastis oppigneratæ fuissent, Burcardus & Rudolfus fratres de Usenberg eas Tennebacensibus redimendas dederunt.

Landgraviatus Brisgoviæ, antiquissimum Zaringicæ gentis patrimonium feudale , quem, instituta Badensium linea , sibi servaverant Zaringi , Zaringis A. 1218. extinctis , ad Henricum hunc quoque Cæsaris beneficio pervenisse videtur.

(t) Vid. WENCKERUM *ibid.* & *Cod. Diplom.*

(u) Charta ait : *Hermannus & Henricus fratres Dei gratia Marchiones de Baden.* Conf. supra in Hermanno V. pag. 309.

Nec dissentit a me PISTORIUS; (x) qui in Abbatiae Albæ Dominorum (y) literis A. 1230. eum adhuc nominari arbitratur. (z)

Obiit Henricus A. 1231. quo literas, donationem ejus ^{Mors & Uxor.} Tennebacensem, de qua supra, confirmantes, circa ipsum, puto, mortis ejus tempus conscriptas, habemus. Agnes Habsburgica ei uxor tribuitur. (a)

H E N R I C U S II.

Ab A. 1231. — 1290.

§. V.

Henricus II. patre ejus moriente, puer fuit sub matris ^{Sub tutela.} constitutus gubernio. Hæc donationem, a marito nuper defuncto, Tennebacensibus factam, cum filiis suis denuo firmavit. (b)

Duos minimum filios & quidem pueros, Henricum I. reliquisse, ex Bertoldi, Episcopi Argentinensis, Charta illius temporis docemur. Antistes hic, ex Teccensium Ducum Familia natus, adeoque cum Zaringo-Bada-Hachbergicis sanguine junctus,

V v 2

(x) In Tab. Geneal. l. c.

(y) *Herrenalb.*

(z) JO. GAMANS. in *Geneal. Badenf.* pag. 161.

(a) PISTORIUS l. c.

(b) Cod. Diplom. A. 1231.

agnatorum suorum curam laudabilem gessit. Ita enim occasione Monasteriorum Burgelen & Sitzenkirch, quæ in tractu Saufenbergico sita, scripsit Bertoldus: „ Sicut & alia bona consanguineorum „ nostrorum puerorum, videlicet bonæ memoriæ Marchionis, „ sub nostra protectione recipimus. „ Junior Henrici II. frater quod nomen habuerit, & quo devenerit, nullæ nos rerum memoriæ docent. (c)

§. VI.

Pistorii
sphalma.

Pistorius heic in alia omnia discedit, atque duos generationum gradus inter Henricum I. & II. effingit, modo sequenti:

Henricus I. † 1231.

Hudolphus I. Marchio Hachberg. 1239. & 1248.	Hermannus I. Marchio Hachberg. 1248.
Henricus II. dictus antiquus, Marchio Hachberg. 1261 - 1285.	
Fridericus. Rudolfus II. Marchio Hachberg. 1290.	Henricus III. Marchio Hachberg. & Landgrav. Brisgov. emit Maltertingam 1296.

(c) Forte ecclesiasticum amplexus est statum, & idem est, qui in Charta A. 1232. legitur: *W. Canonicus Turicensis & Marchio.*

Tennebacensis Charta quum nec uxoris, nec filiorum Henrici I. expresserit nomina, in auxilium ille vocat Badenses, atque ex eorum Genealogia Rudolphum ac Hermannum mutuat, ut in Hachbergicam eos Genealogiam transferat, auctoritate Chartæ A. 1248. ut videtur, innixus.

Enimvero Hermannus & Rudolfus fratres, Marchiones de Baden, Hessoni de Usenberg feudum in *Eistat*, Hachbergensis Marchionatus vico, concesserunt. Sed Charta hæc ad Hermannum atque Rudolfum, Badenses, Hermanni V. filios, pertinet; qui investituram & Chartam in Castro suo *Mulenberg*, Marchionatus Badensis, haud procul Durlaco, dederunt; ex linea seniore prognati, quibus investiendi jus reservatum fuisse, non absque fundamento conjicimus.

Pistorium hæc investitura seduxit, quod Hachbergicos Marchiones eam dedisse existimaverat. Vicus Eichstatt enim Marchionatus Hachbergici partem constituit. Cærimoniam in Marchionum Badensium Castro Mulberg factam fuisse, si observasset Pistorius, Genealogiæ Hachbergicæ non immiscuisset Badenses. Unde in Badensi & Hachbergenfi schemate uno eodemque tempore Hermanni & Rudolphi fratres comparent; ex Badensi linea in Hachbergensem quoque a Pistorio translati. Enimvero Badenses Hachbergenfibus rebus sese immiscere potuerunt; vel quod Henricus II. patruelis eorum, ætatis nondum fuerat maturæ,

vel quod feuda conferendi jus Badensis senior Gentis sibi fervaverat vel linea prior.

Seducti
alii.

Pistorium tamen RITTERSHUSIUS, (*d*) SPENERUS, (*e*) SCHURZFLEISCHIUS, (*f*) IMHOFIUS, (*g*) aliique Genealogi certatim sequuntur, Henrico I. Rudolphum & Hermannum; Rudolpho Henricum II. filios attribuentes.

FOERSTERUS, (*h*) &, qui ejus vestigia legit, DRÖLLINGERUS, (*i*) Henricum nostrum constituunt Henrici I. nepotem; sed Marchionis, qui intermedius fuit, reticent nomen.

§. VII.

Rationes
contra-
rise no-
stræ.

Re tamen bene perpenfa generationes illas duas, quæ inter Henricum I. & II. ponuntur, delendas esse censemus. Non unum nobis occurrit exemplum, quo Marchiones Badenses inter An. 1230. & An. 1250. in Hachbergenfibus terris jura quædam, ut Domus suæ seniores, exercuerunt.

Hermannus Marchio de Baden, & Eginus Comes de Friburg An. 1234. de argentifodinis & custodia silvarum per Brisgoviam

(*d*) *Genealog.* Tab. 126.

(*e*) *Sylog. Historico-Genealog.* pag. 612.

(*f*) *De Rebus Badenf.* §. IV. Dissert. pag. 278.

(*g*) *Tabb. Geneal.* Part. II. Tab. 76. HUBNERUS Tom. I. Tab. 229.

(*h*) *Relatio Genealog.* Ms. Cap. II.

(*i*) *L.ex. Basil.* voce *Hachberg.*

inter se disceptabant. Litem Henricus, Romanorum Rex, XV. Cal. Martii ejus anni pro Eginone decedit. (k)

Anno 1248. Hermannus atque Rudolfus Badenses feudum, in Eichstatt fitum, Usenbergiis contulerunt. (l) Nemo tamen hinc inferat, Hachbergicas terras ad Badenses tum pertinuisse Marchiones; nec ex altera parte Lineæ Hachbergenfium inferat Marchiones Badenses. In Illuftribus familiis frequens est, ut regalia quædam jura, præcipue collationem feudorum, senior sibi jinea refervet. Fortaffis Landgraviatus Brisgoviaë jura sibi quoque refervaverant Badenses. Stat ergo fententia, quæ Henrici I. filium & fuccefforem constituit Henricum II. dictum *Equitem*, qui post An. 1248. ipse Hachbergam fuam regere potuerat.

§. VIII.

Ille profecto An. 1256. litem inter Nobiles de Weisweil & Res ge-
Abbatem Tennebacenfem de vico Harderen composuit. (m) ftæ.

Anno 1261. Henricus bonorum Musbacenfium donationem, quam pater ejus Tennebacenfi Monafterio fecerat, quamque mater vidua cum pueris fuis mortuo confirmaverat patre, & ipse Marchiaë fuæ rector tempore Paschatis confirmat Hachbergæ.

(k) Quatuor post menfibus idem Rex eundem Eginonem de pluribus fluminibus in Brisgovia & montanis adjacentibus inveffivit. Vid. Cod. Diplom.

(l) Vid. fuprà pag. 341.

(m) Teffe FOERSTERO Cap. III.

In diuturno illo civium nobilium Basileæ diffidio An. 1262. Marchiones Hachbergæ (Henricus noster sine dubio & frater ejus aut filius) a partibus societatis, cui a *Psittaco* nomen, (n) steterunt.

§. IX.

Heitersh.
donatio.

Circa Annum 1270. Fratribus Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Friburg bannum, advocatiam & jura, quæ ei in villam Heitersheim ejusque districtum competebant, in speciale feudum Henricus Eques concessit. Literæ ipsæ non prostant, sed superest Charta, qua filii ejus, Henricus & Rudolphus, eandem concessionem confirmantes, indicant, eam viginti circiter annis ante factam esse, quam pater se regimine abdicasset. Abdicatio autem, uti infra patebit, circa An. 1290. facta est, adeoque traditio Advocatiæ in Heitersheim circa A. 1270. ponenda.

Arbiter
electus.

Anno 1273. Rudolphus Habsb. & Henricus Friburg. Comites inter se & Episcopum Basil. judices compromissarios elegerunt Burggravium de Nurnberg & H. Marchionem de Hachberg. Chartam dedit URSTISIUS. (o)

Anno

(n) Des grünen Pfittichs. Factio contraria fuerat Nobilium de Stella.

(o) Chron. Basil. Lib. II. pag. 133.

Anno 1276. Rudolphus Imp. *nobili viro H. Marcgravo de Hachberg & Sculteto Brisacensi* commiffisse fe scribit, ut litem inter Abbatiam Tennebac. atque fratres de Keppenbach super quibusdam aquis & pascuis dirimerent. Diploma XIII. Kal. Maji Hagenoæ perſcriptum.

§. X.

Brevi poſt, VIII. nempe Idus Julii, *Heinricus Marchio de Hahberg*, bonæ memoriæ Heinrici Marchionis, ut ipſe teſtatur, Acta ab An. 1276. filius, Monafterio Tennebacenſi ad Eccleſiæ majoris Conſtant. Capitulum literas commendatitias dedit, ut fructus eccleſiæ in Muſbach, quam a patre ſuo dono acceperat, Monafterium perciperet. In Caſtro *Hahberg* literæ hæ conſcriptæ fuerunt.

In Rudolphi Rom. Regis privilegio Civitati Rhinfeldenſi II. Kal. Aug. An. 1276. Baſileæ dato, primus inter nobiles viros teſtis eſt *Heinricus Marchio de Hahperch.* (p)

Idem Henricus A. 1277. Olsbergenſi Monafterio feminarum, Oelsberg haud procul Rhinfelda fito, promiſit, ſe de bonis ejus, in villa Blanſingen ſitis, quorum jus Advocatiæ ad eum ſpectabat, ratione juris hujus nihil exacturum eſſe, præter *duo maltheros figuli* &

(p) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. III. pag. 461.

unam pſoumam vini. Dedit hanc Chartam Henricus Rhinfeldæ, ad preces inclitæ Romanorum Reginæ Annæ, quæ eum in ipſa hac Charta *Avunculum* ſuum vocat, ſigillumque ſuum appendit. (g)

§. XI.

Acta ab
An. 1278.

ANNO 1278. Henricus noſter cum Epifcopo Baſil. & Friderico, Burggravio Noribergenſi, equites 800. Rudolpho I. Rom. Regi adduxit; quum is ſecundam expeditionem contra Ottocarum, Bohemiæ Regem, Auguſto menſe fuſciperet. Tum vero Aquilam Imperii geſſit Henricus, inter præcipuos belli dux, conſilio & manu fortis. (r)

Patruelem ejus Rudolphum, Badæ Marchionem, bello perſecutus eſt Cæſar. Cæſaris præcipuus propugnator fuit Henricus noſter, Marchio Hachbergæ.

Anno 1279. die S. Cecilie *Henricus Marcgravius nobilis Dominus de Hahperg* agros Dieterico Advocato de Landeck a ſubditis ſuis in Malterdingen locatos eſſe fatetur.

Anno 1281. Henricus Marchio de *Hahberg* in villis Eggenheim & Schalfingen fundos, quos civis quidam Neuenburgenſis in feudum tenuerat, Abbatie Blaſianæ dono dedit.

(g) Codex Dipl. De Inſtrumento hoc & nomine *Annæ* erudite commentatus eſt Ampliff. HERBSTERUS in *Carlsruher Samml.* pag. 81. ſq.

(r) ALBERT. ARGENT. pag. 102. FUGGER *Oeſterr. Ehrenſp.* Lib. I. Cap. XII. URSTIS. *Chron. Baſil.* pag. 138.

Anno 1282. Hermannus Marchio de Baden & Henricus Marchio de Hachberg literas investituræ, quam Rudolfus I. Imp. filiis suis, Alberto & Rudolfo, super Ducatum Austriæ dedit, Augustæ Vind. VI. Kal. Jan. testes cum aliis Imperii Statibus signarunt. (s)

Heinr.
testis.

§. XII.

Idem Henricus II. Marchio testis fuit transactionis inter quatuor fratres Furstenbergicos super Villingam An. 1284. quo reditus curtis suæ in Wettelbrunn Tennebacensibus donavit. Eodem anno Kunigunda atque Elifabetha, Henrici filia, cum Monasterium Adelhausen (t) prope Friburgum ingressæ fuissent, decimas in Uchtingen prope Burckhemium sustentationi earum pater destinavit, hac lege, ut ipse & posteri sui decimas has centum marcis argenti redimere possent. Acta hæc sunt Anno 1284. Friburgi die Mercurii post Dominicam Palmarum.

Acta An.
1284. fqq.

Anno 1285. *Henricus Marchio de Hachberg* consensu *Domine Anne uxoris* suæ legitimæ ac *filiorum* suorum, *Heinrici, Ruodolfi & Friderici, aliorumque omnium liberorum* suorum Abbatia Tennebac.

X x 2

(s) Vid. *Recueil des pieces de la Deduction des droits de Baviere & la Reponse de Vienne*, Tom. II. pag. 428.

(t) Monasterium hoc cum aliis extra urbem destructum est seculo superiore, cum Friburgum post pacem Neomag. muniretur à Gallis.

reditus V. marcarum in Malterdingen donavit. Chartæ huic, apud *Hahberg* datæ, appensa sunt figilla *Heinrici Margravii de Hahberg, Anne Margravie, Heinr. March. Junioris de Hahberg.*

Anno 1286. vigilia S. Laur. Henricus Margravius de *Hahberg* monasterio *Adelhusen*, ubi filia ejus, ut jam dixi, vivebant, censum donavit, quem ex curia ejus in *Grisheim Brunwartus de Oughein*, Miles, in feudum tenuerat. Testes *Joh. Dom. de Schwarzenberg, Henricus, Margravii filius natu major. &c.*

Anno 1289. Rudolphus Rom. Rex Comitem *Eginonem de Friburg & Cives Friburg.* inter se bellantes, ad concordiam reduxit; adhibito consilio *Argentinenfis atque Basiliensis Episcoporum, & Henrici Dei gratia Margravii de Hahberg, Landgravii Brisgoviæ.* Data est Charta *Basileæ*, festo S. *Matthæi.* (u) Appendet ei sigillum *Heinrici Margravii de Hahberg*, in quo Henricus sistitur equo insidens, galea, thorace, clypeo, hastaque instructus.

§. XIII.

Fit Eques
ordinis
Teuton.

Postrema hæc occurrit *Henrici II.* mentio. Brevi enim post regimini valedicens, *Ordinem Fratrum de Domo Teutonica*

(u) Verba sunt: mit Hülf des edilne Herrin von Gottes Gnaden Margravin Heinrichs von *Hahberg*, der Landrihter ist in *Brisgöwe*. Pistorius eum Landherr in *Breisgau* vocari contendit, sed errat.

ingressus est. Testantur id Literæ, Ordini S. Johannis Hierosolymitani a filiis ejus An. 1297. datæ, quibus illi patrem hereditatem suam sibi reliquisse, & religionem Equitum Teutonicorum intrasse profitentur. Quin & ipse pater Chartæ filiorum testis subscripsit: *Presentibus fratre Henrico de Hachberg patre nostro predicto nunc de Ordine fratrum de Domo Teutonica.* Insigni ergo favore Sacros Ordines Equestres complexus est Henricus. Postquam enim ante annos XX. Hospitalariis Fratribus S. Johannis jurisdictionem & Advocatiam in Heitersheim dedisset, ipse denique inter Fratres Teutonicos suum professus est nomen.

Anno 1289. inter socios Friderici, Ducis Lotharingæ, Margravius de *Hahperch*, sed sine nomine, legitur. (q) At in Charta anni sequentis, qua foedus renovatur, ab initio statim occurrit *Henricus Marchio de Hachbourg.* (xx)

Obiisse videtur paulo post An. 1297. (y) appellatus a posteris *Eques.*

§. XIV.

Pistorius uxorem ei assignat Annam de Altzena. Filios ^{Uxor & liberi.} progenit Henricum & Rudolfum, paternorum bonorum heredes;

X x 3

(x) Apud CALMET *Hist. de Lorraine*, Probat. Tom. II. col. 530.

(xx) Ibid. col. 533.

(y) DROLLINGER in *Lex. Basil.* in voce *Hachberg* annum mortis 1321. assignat, filium cum patre confundens.

---

ut & Hermannum, qui Ordinis Equestris S. Johannis per Alemanniam Prior per tres annos fuit, ut Pistorius quidem existimat. Is in Charta sui ex fratre nepotis Anno 1318. adhuc testis occurrit. Obiit II. Idus Aprilis An. 1321. Friburgi in Brisgovia, in Ecclesia S. Johannis, quæ seculo superiore, cum urbs muniretur, destructa est, sepultus, ubi & epitaphium ejus olim legebatur; „ Anno Domini 1321. 2. idus Aprilis obiit frater Hermannus de „ Hachberg, Prior Alemanniæ superioris. (z)

Tres præterea filias Henricus II. reliquit; Agnetem, uxorem Waltheri a Richenberg; (a) Kunigundam & Elifabetham Sanctimoniales, de quibus jam actum.

(z) FOERSTER Cap. III.

(a) Hanc nobis indicat Charta An. 1309. Archivi Bada - Durl.

CAPUT

C A P U T II.
 MARCHIONES HACHBERGA-
 HACHBERGICI.
 H E N R I C U S III.
 AB ANNO 1290. USQUE AD ANNUM 1330.

---

§. I.

Henricus III. cum fratre suo Rudolpho ante A. 1300. conjunctim, postea divisim occurrit; unde eos terras Hachbergicas indivisas aliquamdiu rexisse nulli dubitamus.

Acta cum fratre.

A. 1293. Instrumentum Pacis, quam Egeno & Cuno, Comites de Friburg, cum urbe Friburgo iniverunt, (a) subscriptione sua ambo firmarunt.

A. 1297. Marchiones hi confirmant donationem banni & Advocatiæ in Heitersheim, quam pater eorum Fratibus Hospitalariis concesserat; „ dantes eis hanc Advocatiam, & „ jurisdictionem in speciale beneficium & feudum; remittentes „ insuper in perpetuum juramenta homagii, & pro universis

---

(a) Chron. Friburg. quod SCHILTERUS Kœnigshovio subjecit, pag. 28.

„ratione feudi debitis volentes esse contenti rationibus dictorum
„ Fratrum. „ Eodem anno iidem Marchiones reditus & jura
universa, quæ Henricus, Mangoldus & Wolfradus, fratres,
nec non Wolfradus junior, Comites de Veringen, in vico
Malterdingen habuerant, pro LX. marcis argenti emerunt
Rüdlingæ feria III. ante S. Walpurgis.

An. 1300. die Sat. ante purificat. B. Virg. Henricus &
Rudolfus, fratres Margravii de Hachberg, sigillo suo iterum
muniverunt literas, quibus Egeno & Conradus, Comites Friburgi,
cum civitate hujus nominis in gratiam redierunt.

Iidem Margravii mense Novembri litem inter se &
Abbatiam Tennebacensem, ob decursum aquæ in Mundingen,
per quatuor arbitros, testibus ipsorum literis, in Emütingen datis,
terminari curarunt.

§. II.

Duæ
March.
Hachb.
Lineæ.

Seculi XIV. initio pater horum Marchionum Henricus II.
Eques obiisse videtur. Tum vero nova exoritur Marchicæ Historiæ
Epocha; qua Hachbergæ Marchiones in Hachbergo-Hachbergicam
& Hachbergo-Sausenbergicam Lineas subdividi cœperunt.
Priorem Henricus III. posteriorem frater ejus, Rudolphus
condiderunt. Utraque a principe Castro, Hachberga &
Sausenberga, suum nomen accepit. Hachbergica, quæ senior
Linea

Linea in Heinrici pronepote Ottone II. exaruit, qui anno 1418. mortuus terras suas Bernhardo, Marchioni Badensi, triennio ante vendiderat. Saufenbergica in Rudolphi atnepote Philippo A. 1503. marcescens, suas quoque opes, Roetela & Badevilla auctas, ad Christophorum, Badensem Marchionem, transmifit.

§. III.

Anno 1305. Henricus Hachbergenfis folus Rudolpho, Henrici Acta An. 1305. & 14. Equiti Friburgenfi, qui dictus *Der Turner*, & Johanni fratri ejus, Judicium in Tenzelingen in feudum dedit. Sigillo adjecto infcripta funt verba : *S. H. junioris Margravii de Hachberg*. In vigilia D. Andreæ ejusdem anni Henricus Marchio fratri fuo Rudolfo partem fuam Caftri *Spanegge* tradidit, ea lege, ut mortuo Spenlini filio feudum illud utrique fit commune.

Anno 1306. judicium feudale cum pluribus Dynaftis & Militibus Burghemii celebravit Henricus, quo Castrum Spanegke ad Rhenum, cujus dominium directum haftenus fuerat inter duos Marchiones commune, Johanni de Spanegge, Spenlini filio, felonix reo, fententia folenni adimitur, & Rudolpho, fratri Marchionis, tanquam apertum adjudicatur. Eodem anno, die Ven. ante S. Andr. Marchio Henricus fidejufforem Wernheri de Stauffen Conrado Comiti Friburg. fe obtulit.

Anno 1307. Vicum Heimbach, qui communem cum vicis Malterdingen, Koendringen & Mundingen silvam habet, Conrado Haffnero Friburgensi pro 50. marcis argenti vendidit cum consensu Hugonis de Ysenberg. (b) Vendidit quoque A. 1310. Tennebacensibus nonnulla bona, quæ in Glashaufen sita fuerunt. (c) Eodem anno cum Conrado, Comite Friburgensi, bona Abbatiae Andlaviensis, quæ ipse emerat, ita divisit Marchio, ut ipse officium sculteti in Sexau & vectigal in Eendingen, Conradus vero officium sculteti & census in Baldingen acciperet.

§. IV.

Acta An. 1311. & seq. Anno 1311. Johanni Wolferamo de Hachberg omnes homines liberos in Gutenrode, Musbach, Schœnabrunnen, Bretten, Richenbach, Norbrechtesberge, & Büttenkroph usque ad veterem Keppenbach pro 185. libris Brisgovienfis, reservata reluendi potestate, in feudum pignoratitium dedit; præsentibus Egone Comite Furstenbergio & Conrado Comite Friburgi, Johanne de Schwarzenberg, multisque aliis Nobilibus; die Jovis post Valentini festum.

Anno 1313. in vigilia SS. Petri & Pauli Burcardus de Keppenbach, ab Henrico Marchione captus, cum fratribus suis,

---

(b) FOERSTER. Cap. IV.

(c) Idem loc. alleg.

Rudolfo & Dieterico, perpetuam pacem eidem Marchioni adjurat, idque datis fidejussoribus, Gebhardo, Comite Friburg. Præposito Argent. Conrado Comite, fratre ejus, & Domicello Friderico de Hornberg, confirmat.

Anno 1314. die Merc. post S. Urbani Conradus, Comes Friburg. Marchioni Henrico officium sculteti ceteraque bona in Baldingen reddit, quæ ab eo acceperatis.

Anno 1316. filius Marchionis nostri jam uxorem duxerat Annam Usenbergiam, & cum focero suo Burcardo de Usenberg pactum de terris quibusdam oppigneratis iniit. (*d*)

Anno 1317. Johannes de Endingen, ejusque filius Rüdigerus, Equites de Nuwenburg, redditus annuos IV. marcarum argenti, quos Henricus junior Marchio de Hachberg (*e*) ipsis in feudum dederat, pro XL. marcis argenti libræ Neuenburgensis, ei aut heredibus ejus reposcentibus se retrovendituros esse promiserunt.

§. V.

Anno 1324. die Martii ante S. Valentini Henricus, Margravius de Hahberg, ejusque filii Henricus atque Hermannus,

Acta ab
An. 1324.

Y y 2

(*d*) Vide infra Usenbergios Dynastas.

(*e*) Sine dubio Henricus IV. filius Henrici III. tum adhuc viventis, intelligitur.

consilio Hugonis & Burchardi, Dynastarum de Usenberg, cognatorum suorum, cum Abbacia Tennebacensi in gratiam redunt; juribusque suis, si quæ habuerint, in bona, Abbatiae huic in Malterdingen vendita, perpetuo valedicunt; posterisque suis eandem Abbatiam diligenter commendant. Eodem anno Marchio Henricus de Hahberg, ejusque filius cognominis emtionem confirmant, qua Abbas Tennebacensis homines & bona in valle Reichenbach prope Keppenbach a Walthero de Valckenstein comparaverat. Chartæ huic sigilla *H. Margravii de Hahberg & Henr. J. Margravii de Hahberg* appensa sunt. Idem Marchiones eodem anno cum Conrado Dieterico Snewelino, Milite, atque Ottomanno de Keyfersberg, Snewelini genero, super Castrum Schnefelden transegerunt, ut prædicti Equites ex Castro suo nullum damnum Marchionibus inferant; neve invitis Marchionibus quenquam in illud recipiant; a monachis in Selsa & Tennebach homines emant; Castrum denique vendant aut mutant. Literæ datæ sunt Friburgi die Jovis ante S. Augustini An. 1324.

§. VI.

Mors.

Obiit Henricus III. circa Annum 1330.

Uxor
ejus.

Nupserat ei Agnes, Ulrici, Comitis de Hohenberg filia, quæ Anno 1310. jam fatis concessit, sepulta Tennebaci ante summum altare, ubi hodie sequens ejus in lapide legitur elogium:

Anno Domini MCCCX. V. Id. April. obiit nobilis Domina Agnes Marchionissa de Hahberg, filia Domini Ul. quondam Comitis de Hohenberg.

Mater fuit trium filiorum, Henrici, Rudolphi & Hermanni; Filii tres. quorum primus patri successit; reliqui duo Ordini S. Johannis Hierof. adscripti sunt. Rudolphus quidem Commendator Ordinis in Friburg primo, (f) dein in Hohenrain Anno 1343. obiit, in S. Joh. æde Friburgi sepultus. Inscriptio sepulcralis hæc fuit: *An. Domini MCCCXLIII. XVII. Cal. Junii obiit frater Rudolphus, Marchio de Hachberg, quondam Commendator in Hohenrain. (g)*

Hermannus, ejusdem Ordinis Magister per Germaniam Superiorem, An. 1318. Chartæ patruelis sui Henrici subscripsit.

Anno 1347. frater Hermannus Commendator, Margravius de Hachberg, & Conventus Domus Friburgi Brisgovix Ord. S. Johannis Abbatix Tennebacensi bona quædam vendiderunt. Munita Charta sigillo *Herimanni Marchionis de Hahberg & Commendatoris.* Sed & Monasterio Sulzbergenfi curia dicta *Alzenach* in Gundlingen pro 380. marcis argenti eodem anno vendita est.

Y y 3

(f) *Bruder Rudolf von Hahberg, Bruder des Ordens S. Johannes Spitals von Jherusalem des Huses zu Friburg in Brisgöwe An. 1325.*

(g) Errat PISTORIUS, qui hunc Rudolphum Rudolphi Saufenbergici filium, adeoque Henrici III. ex fratre nepotem fuisse credit. Rudolphus enim ille, Saufenbergici filius, uxorem & liberos habuit, uti infra patebit.

Obiit Anno 1357. Friburgi sepultus, ubi hoc ejus elogium:
 „ Anno MCCCLVII. VII. Cal. Maji obiit frater Hermannus de
 „ Hachberg sacerdos quondam locum tenens & Magister Conventus
 „ Rhodii in partibus Alemanniæ. (h)

H E N R I C U S I V.

§ VII.

Acta ab
 An. 1330. Anno 1330. die Martis post Paschatis festum Charta
 Tennebacensis Heinrici junioris, Margravii Hachbergici, sigillo
 munita est.

Anno 1331. Conrado Dieterico Schnevelin permittit
 Henricus, ut bona quædam, prope calcariam Emmedingenfem
 sita, Castro Schnefelden emtione adjungeret, id quod sine consensu
 Marchionis facere non licuisset. Duodecim post annis eidem
 molendinum prope Castrum Weyer ædificare permittit ea lege,
 ne in alios quam domesticos Schnevelini usus adhiberetur,
 jusque piscationis penes Marchionem solum maneret.

Anno 1337. Margravius Henricus Dom. in Hachberg
 venditionem, Abbatiae Tennebacensi ab hominibus in Baldingen
 factam, confirmavit.

(h) Non ergo locum tenens modo Magistri, ut Pistorius scribit: sed ipse
 Magister Ordinis fuit. Epitaphia, quæ produxi, destructa sunt, quum
 Domus Johannitarum destrueretur, Friburgo a Gallis munito.

Anno 1339. die Lunæ ante S. Galli Adelheidis de Gerolzeck, Abbatissa Andlaviæ Marchioni Heinrico, Domino de Hachberg, ejusve heredibus feudum, ultra 20. marcas valens, quod primum ad se redituum fit, promisit.

§. VIII.

Anno 1340. die 17. Maji Bertoldus Episc. Argent. Acta ab An. 1440. Marchionem Heinricum & Usenbergios cum urbe Brisac. quæ subditos quosdam Usenbergicos in civitatem suam receperat, reconciliavit.

Die Ven. post S. Ulrici Consul & Senatus Friburgensis litem inter Marchionem Heinricum & Milites a Keppenbach deciderunt, ita quidem, ut Marchio Judicia Provincialia ad vetus Keppenbacum sub tilia in causis quoque, ad subditos Johannis & Ulrici de Keppenbach minime spectantibus, posset habere. Sexennio post inter Heinricum Marchionem atque Waltherum & Dietericum de Keppenbach ejusdem Senatus Friburg. studio pax inita est.

Anno 1343. cum urbe Brisacensi, quæ homines proprios, ex vicis Marchionis, ad montem *Keyserstul* sitis, in eam fugientes, susceperat in cives, in gratiam rediit.

Anno 1344. die B. Urbani Adelheidis Abbatissa & Conventus Andlaviæ Heinrico Marchioni curias suas, in valle

Sexowe & in villa *Otenswande* fitas, cum universis bonis, juribus & hominibus earum, excepto jure patronatus, pro 200. marcis argenti vendiderunt. Literæ hæ Bertoldi Episc. Argent. sigillo firmatæ sunt.

§. I X.

Acta ab
An. 1352.

Anno 1352. cum Moeskirchenfibus bellum, breviter duraturum, inivit. Eodem anno, die Ven. post S. Urbani, ab affine suo, Friderico de Usenberg, Dynastiam inferiorem Usenberg. ut *Kenzingen* oppidum, *Kürenberg* Castrum, *Bleicham* & *Herbolzheim* vicos, Advocatiam in *Minnenwiler*, Castrum & vicum *Wiswil*, jus patronatus in Bergheim & Cappelle, bannum silvestre in Sulzberg, in feudum accepit. Adiit etiam horum bonorum possessionem Marchio, Kentzingæ & Kurnbergæ sedem figens; quin & in Chartis se Dynastam in Kentzingen appellans. Tum vero decimas ecclesiæ Cappellensis filio suo Hessoni reliquit.

Anno 1354. bellum cum Rheinfelda & Villinga gessit, quod Rudolpho Austriaco conciliante compositum est. Graves etiam ei fuere lites cum Militibus de Keppenbach, ob Præfecturam Liberam (i) & judicia ejus. In bello, quod inde natum est, Keppen-

(i) *Freye Amt, Leute und Gerichte darinnen.*

Keppenbachios captivos Hachbergam duxit Marchio, eosque nonnisi intercedente Friburgensi Civitate dimisit.

Anno 1356. Fridericus, Comes Friburgensis, Eginonis frater, Henrico nostro banni silvestris in Brisgovia partem, quam ipse ab Episcopo Basiliensi in feudum tenebat, tradidit. Eginone autem apud Episcopum hac super re querelas movente, iudicium feudale habitum An. 1357. cui etiam Otto, Marchio de Rœteln, Henrici nostri patruelis, interfuit. (k) Marchioni abjudicatus est bannus. Eodem anno, mense Martio, Kenzingæ iudicatum inter Henricum March. & Hugonem Comitem de Furstenberg, quorum priori duo molendina in Bleicha addicta sunt.

Anno 1358. idem Marchio Dynastiam Kenzingen & Kürnberg iudicio feudali, in campo Seckingenfi die Veneris ante S. Agnetis habito, accusante Rudolpho, Austriae Duce, amisit. Nihilominus *Marggravium de Hachberg & Dominum de Kentzingen* se appellare perrexit; teste Charta Tennebacensi An. 1360. cui rogatus sigillum suum appendit.

(k) Vicissim Henricus noster anno præcedente 1356. traditioni bonorum quorundam, Ordini S. Johannis ab Ottone Marchione factæ, interfuerat. Vid. infra in Saufenbergicis.

Anno 1363. villam *Witersbach*, quam civis quidam Villingensis in feudum ab ipso tenebat, cum bono censitico in Tenningen permutavit.

§. X.

Mors. **O**biit Henricus IV. circa An. 1369.

Uxor &
filii.

Uxor ejus Anna, Burcardi de Usenberg filia, tres ei filios peperit, Ottonem, Johannem & Hessonem, quos jam An. 1368. adultæ ætatis fuisse, inde concludimus, quod eo anno cum patre Monasterio Ettenheimensi advocatiam vici *Minnewilre*, salvo reuolutionis jure, pro 150. libris denar. Argent. vendiderint.

PISTORIUS filiam addit Cunigundam, uxorem Baronis a Gliers, (1) de qua Alfatix Gente alibi (2) egimus.

O T T O I.

§. XI.

Acta
vivo
patre.

Tria quotannis judicia in Baldingen Otto, vivo patre, habere solebat, quibus cives Friburgenses, in vico isto habitantes, cum reliquis incolis pariter obnoxios ipsa hæc Civitas An. 1364. judicavit.

---

(1) In *Tabula Genealogica MANLII Chronico Constant.* adjecta.

(2) *Alfatix Illustr.* Tom. II. pag. 687.

Eodem tempore bellum Friburgensibus grave intulit Comes eorum Egino, ejusque fœderati, Dynastæ de Usenberg, Gerolzeck, Schwarzenberg & Staufen &c. quibus & Otto de Hachberg accessit.

Frequens tum Germaniæ Procerum fuit querela, quod proprii eorum homines a Civitatibus vicinis reciperentur in cives. Eadem contra Friburgenses Nobilium querimonia. Pax denique coaluit Anno 1368. die Palmarum, qua suam a Comitibus Friburgensibus libertatem 1500. marcis argenti redemit Friburgum. Werrensis Nigræ Silvæ Dynastia, supra Beuckam sita, tum temporis per breve spatium oppignerata fuit Ottoni nostro Mârchioni. (m)

§. XII.

Carolus IV. Imperator An. 1372. Ottoni & Hessonibus ^{Acta mortuo patre.} fratribus Advocatiam Monasterii Tennebach contulit, ut ipsius Cæsaribus ad monasterium hoc literæ testantur. Eodem anno Margravius Otto Dom. de Hachberg figillum suum Chartæ Tennebacensi appendit.

Anno 1373. Otto Marchio Burcardo de Kûrneg decimas in Neuenburg in feudum masculinum dedit.

Z z 2

(m) URSTIS. Chron. Basil. Lib. I. Cap. XXI.

Anno 1380. die 22. Febr. Anna, dicta Burggravia, Ulrici de Keppenbach, Armigeri, vidua, Ottoni Marchioni omne jus sibi competens, seu a marito quondam suo acceptum, & quovis deinceps modo accipiendum, donatione inter vivos tradidit.

Anno 1385. die Saturni post Urbani a Wilhelmo Turriano, (n) Hessonis Schellini genero, bonum censiticum in *Winterreutin* Scaphusii emit. Anno eodem bellum, quod ipsi & fratri cum Friderico, Argentinenfi Episcopo, fuerat, intercedentibus Leopoldo Auftriaco, & Eberhardo Wirtenbergico, ita compositum, ut Episcopus utrique Marchioni 1200. florenos solveret, Marchiones autem eo anno cum Castro Hoehingen in Episcopi ministerio essent. Actum Friburgi dominica post Judica.

§. XIII.

Mors
Ottonis.

Otto noster denique Anno 1386. in proelio Sempacensi pro Leopoldo Auftriæ Duce, dimicans, cum ipso & ingenti Nobilium numero periit. (o) Sepultus est Tennebaci ante summum altare, ubi hodieque legitur hæc sepulcralis Inscriptio: „A. MCCCLXXXVI. „ VII. Id. Julii obiit Nobilis Dominus Otto, Marchio de Hachberg. „

(n) *Im Thurn.*

(o) KOENIGSHOV. *Chron. Alsat.* pag. 344. TSCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 526. 1q.

Uxorem ei assignat PISTORIUS sororem Maltreri, opulenti Uxor & liberi.
 Baronis, ex qua filiam Emiliam, uxorem Joh. de Ruchen,
 Equitis, suscepit. GAMANSIUS UXOREM non nominat; at
 liberos tres ei assignat; ex quibus duo mares; quorum in Charta
 An. 1366. fit mentio; & filia Emelina, quæ Johannem de Couci,
 Equitem auratum, acceperit maritum. Quodsi filios habuit, ante
 patrem illos obiisse necesse est, cum duo fratres in Marchionatu
 ei successerint.

J O H A N N E S.

§. X I V.

Johannes, Advocatus in Endingen Anno 1361. ut Johannis
March.
Acta.
 PISTORIUS (p) quidem tradit, Abbatiz Tennebacensi curiam
 suam Friburgi Brisgoviz per concambium tradidit Anno 1385.
 accedente fratrum Ottonis & Hessonis, Marggraviorum de Hachberg,
 consensu.

Occiso Ottone Johannes & Hesso fratres Castrum Hachberg
 & reliqua ejus bona inter se ita diviserunt, ut posteriorem Castri
 partem Johannes, anteriorem Hesso fortirentur, addita lege, ne

Z z 3

(p) Pistorius tamen Johannem hunc confudisse videtur cum Johanne de
 Endingen, de quo supra ad An. 1317. & in Charta pro 1316. legisse 1361.

pars ulla, donec masculi ex alterutro fratre descendentes superfuerint, transfret ad feminas. Factum hoc ante Nativit. B. Virg. 1386. Tum quoque Fridericus de Blanckenheim, Argent. Episcopus, vicum Herbolzheim, ad Bleicham, Brisgoviae & Ortenaviae limitem, in Marca Ettenheimensi situm, fratribus his abstulit. Pauci, teste WIMPHELINGIO, (q) tum laici, tum sacerdotes, e vivis excefferant, ad quorum bona manus suas rapaces Episcopus hic non extenderit

Anno 1394. decimas in Büfesheim, Alfatiae superioris vico, Hamanno Schultheißio, civi Brifacensi, una cum Paulo Morfero, Armigero, Johannes vendidit. Posthæc rara Johannis in Chartis mentio. Vixit in cœlibatu, ultra An. 1408. superstes, quo literas advocati in Baldingen sigillo suo munivit.

H E S S O.

§. XV.

Acta vivo
fratre
Ottone.

Marggravius Hesso de Hachberg An. 1376. sigillo suo Chartam Tennebacensem munivit. Liberos Hessonis de Usenberg tutor fuit, ut in Usenbergicis docetur.

An. 1382. Eberhardo & Werlino, civibus Brifacensibus, vicum *Achtkarren*, sub Höhingen situm, reservato sibi reuicionis jure, vendidit.

(q) In *Catalogo Episcoporum Argent.* pag. 98.

A. 1384. Marggravius Heffo de Hahberg, Dom. in Hœhingen, consensu fratrum suorum, Ottonis & Johannis, feudum Dynastiæ Usenbergicæ, quam Hachbergici tum possidebant, Johanni Druchfessio contulit. Anno sequenti Leopoldus, Dux Austriæ, inter Fridericum, Episcopum Argent. & Hessonem Marchionem, pacem conciliavit Friburgi, hac lege, ut Heffo Episcopum, contra quemvis, exceptis tantum Dominis ejus directis, ex Castro Hœhingen per tres annos juvet, & 400 florenos quotannis ab Episcopo vicissim accipiat.

§. XVI.

An. 1387. Marchio Heffo de Hachberg, Dominus in Hœhingen, fratribus S. Pauli Eremitæ Ord. S. Augustini in Nimburg (r) cœnobium S. Petri in monte *Keyserstul* suaque Dynastia Hœhingen situm, ut & ecclesiam & jus patronatus in Vogtsberg tradidit, eosdemque fratres in tutelam suam recepit ac protectionem, ea lege, ut alium Advocatum, aut in ulla Imperii urbe jus Civitatis si unquam acceperint, beneficio hujus donationis exciderent.

Acta post
fratris
mortem.

(r) Monasterium hoc Eremitarum S. Augustini olim fuerat in *Obernimbürg*, leuca distans Emmedinga; deinceps destructum. Locus hodie in manibus Marchionis Bada-Durlacensis, ut possessoris Hachbergæ. Brisaci circa A. 1270. aliud Monast. Eremitarum S. Augustini conditum est.

An. 1388. die Martis post Purificat. Mariæ Marchio Hesso de Hachberg & Comes Walraf de Thierstein ab Episcopo Basiliensi Immerio feuda, quæ Ufenbergii tenuerant, his extinctis accepere. Eodem anno Sulzbergam ab Ottone de Staufen 500. marcis argenti Hesso vel emit vel reluit, atque a Monasterio Virginum Benedictini instituti, quod ibidem sub invocatione S. Cyriaci viguit, Advocatus eligitur, quod datis ei literis protectionis ipse testatur.

An. 1390. die Sabbati post Crucis inventionem Hesso filium suum Henricum, adhuc puerum, Margarethæ, quam Anna, Comitissa de Nellenburg & nata de Tierstein, ex priore suo marito, Martino Malterero, susceperat, despondit. (s) Eodem anno vallem *Brechtal* a Johanne Jun. Comite de Habsburg. Lauffenburgicæ lineæ, in feudum se tenere professus est. (t)

An. 1392. die Lunæ post S. Otmari Wernherus de Hornberg, Miles, & uxor ejus, Anna de Ufenberg, partem suam Castri & Dynastiæ Höhingen pro 5000. florenis, ut & Castrum Triberg pro 3000. aureis Brisaci vendiderunt Hessonni, qui anno sequenti venditoribus his vicum Brockingen ad dies vitæ concessit; futurus Annæ Ufenbergicæ heres.

An. 1395. vicum Eistatt cum jure patronatus ejus a Conrado, Comite Friburgenfi, suscepit in feudum. §. XVII.

(s) FOERSTERUS.

(t) Charta ap. HERRG. Cod. Dipl. num. 883.

§. XVII.

Intercessit tum inter Hessonem March. & Johannem Meinwartum, Militem, gravis discordia, quæ ut terminaretur, res ad arbitros delata est, quibus Engelhardus Winspergius, Advocatus provincialis Auftriacus, præfedit. Hic pridie S. Martini Brisfaci pronuntiavit sententiam, qua Hessoni jus vicum Bischoffingen ex Mainwarti manibus redimendi negatum, solique Annæ Usenbergicæ, Wernheri de Hornberg uxori, tributum. Marchio damna, Meinwarto ejusque hominibus in Schallingen illata, ducentis & viginti aureis Rhen. refarcire jussus est.

Lites varia
riae deci-
sæ.

A. 1399. Eberhardus Wirtemberg. Comes litem inter Hessonem March. de Hachberg, Casparum de Clingenberg, ejusque uxorem Margaretham Malteriam Hessonis filio Heinrico, uti diximus, antea desponsatam, composuit his legibus:

- I. Marchio conjugibus his vicum Eistatt, partem Castri Haideburg curiasque Friburgi reddito;
- II. Jus reluendi vicum Eistatt servato;
- III. Curias *Braiteberg* conjuges a Marchione, si dominium suum directum probaverit, in feudum accipiunto.
- IV. Marchio Johanni Ramsteinio de custodia Castri Haideburg a filii sui Henrici morte satisfacito.

A a a

V. Instrumenta bellica, quæ ante captum a Marchione Castrum Haideburgi erant, ibidem manent.

VI. Conjugum jus pignoratitium in vico Brockingen antiquatum esto &c. Datum Stutgardia die S. Joh. Evangelistæ.

§. XVIII.

Reliqua
Hessonis
Acta.

Anno 1400. Anna de Usenberg, Duci Reinoldo de Urslingen tum nupta, Marchionem Castri Triberg omniumque bonorum suorum, coram judicio aulico Rotwilensi, heredem instituit.

Anno 1401. Marchio Hesso aliquot metallifodinas in Sulzberg elocavit, decimasque in Bischoffingen, a Dieterico de Keppenbach, Ord. Johannitici Equite, sibi comparavit.

Anno 1403. & 1404. litem cum Johanne de Lichtenberg coram judicio Rotwilensi contestatus est, victorque in possessionem bonorum Lichtenbergicorum in Ingweiler, Sponeck, Busweiler & Weisweiler immissus est.

Anno 1404. die Lunæ post S. Jacobi Civitas Brisacensis contra Hessonem Marchionem pronuntiavit sententiam, qua Hanemanno Snewelino de Landeck, Militi, jurisdictio vindicatur areæ, cui Landeck olim impositum fuerat.

Eodem anno, Marchione accusante, Vicedominus in Hohenstein, & de Haslach in Brusca Alfatia Valle, a judicio Rotvilano proscripti sunt. Tum quoque Hesso Marchio Hachbergæ

& Turgus de Ramstein litem propter Heimersdorff, Sundgoviaë vicum, cum Ludovico de Gliers, Frobergæ Domino, composuerunt.

Anno 1405. filiam suam Margaretham Friderico Comiti Leining. cum dote 1600. aureorum, pro quibus vicus Üringen pignori datus est, in matrimonium collocavit, quæ mater Friderici Hessonis & Friderici minoris a Leiningen facta, filiis his suis occasionem præbuit, ut jura quædam in Marchionatum Hachbergensem sibi vindicarent. Eodem anno 1405. die Sat. post S. Mart. Rupertus Rex Rom. bellum, inter Marchionem Hessonem, & Ludovicum, Dynastam Lichtenb. de Castro & vico Weisweiler gestum, compositurus, æquum utrique jus Heidelbergæ addixit. Biennio post Lichtenbergensis partem suam Egenolfo & Johanni de Rathsamhausen fratribus, consensu Marchionis, vendidit.

Anno 1407. Hesso jus patronatus in Cappel, feudum Ecclesiæ Argent. Wilhelmo Episcopo refutavit; accepto vicissim jure patronatus in Nimburg. Eodem anno idem Hesso Hamanno Snewelino, Militi, vicum Mundingen cum omnibus ejus juribus pro 500. aureis in feudum contulit, hoc pacto, ut post 10. annos redimi possit. Hesso, tum temporis a Rep. Argent. in civem receptus, Senatui porrectis digitis jusjurandum præstitit. (u)

A a a 2

(u) WENCKER *Collect. Jur. publ.* pag. 17.

§. XIX.

Hessonis
mors. Anno 1410. Marchio Hesso ex vivis excessit, ultra 60.
annos natus.

Uxores. Bis nuptias celebraverat. Primas cum Agnete, Henrici
de Gerolzeck filia; secundas cum Margaretha, filia Conradi,
Comitis Palatini de Tübingen, Herrenbergæ arcis herede.

Filia. Ex hac genuit Margaretham, Friderico Comiti de Leiningen
nuptam; (x) ex illa tres filios suscepit.

Filii. Filii fuere Henricus, Otto & Hesso, quorum primus
Margarethæ Malteriæ, de qua supra, desponsatus quidem fuit,
sed ante nuptias obiisse videtur. Inter mortuos jam collocatur
anno 1399. in Literis, quibus Eberhardus Wirtembergæ Comes
patrem ejus cum Casparo de Clingenberg hujusque uxore, ut supra
vidimus, reconciliavit. Ottonem & Hessonem fratres, Marchiones
de Hachberg, cum ipsorum patre Charta An. 1406. prodit, qua
reditus XXXIV. floren. Gözoni Liebermanno, Militi, adscripserunt,
dederuntque fidejussores Hermannum, Com. Sulzensen, Ducem
Reinoldum de Urfelingen, Burcardum de Stauffen, Dietericum
Snewelin, Hamannum Snewelin de Landeck, Milites, Jo.

(x) PISTORIUS Hessoni aliam insuper filiam tribuit, Agnetem, Friderici
Ortenburgici Comitis uxorem.

Zumwiger & Dietericum Kotzen, Armigeros. Post hæc solus cum patre in Chartis comparet Otto, unicus patrimonii totius Hachbergici heres.

O T T O I I.

§. X X.

Anno 1410. die Sat. ante S. Margar. Otto hic Marchio Acta ab An. 1410. affini suo Friderico Leining. atque forori suæ Margarethæ, dotis a matre promissæ loco, vicum Üringen tradidit. Die Merc. post S. Laur. vicos Schaffhusen & Betzingen Paulo Morfero, ejusque posteris maribus, concessit in feudum.

Anno 1411. festo S. Lucæ Monasterio S. Petri, in monte *Kayserstul* ditionis Höhinganæ sito, ad mentem patris sui defuncti, ecclesiam & jus patronatus in *Vogtsberg*, ejusdem montis vicò, donavit. Fridericus, Dux Austr. loco Johannis Marchionis Hachbergæ, Ottonem hunc, ex fratre ejus nepotem, Endingæ Advocatum constituit; Neoburgi die Sat. ante S. Laur.

Anno 1412. Henrico de Wifenegge vicos Denzlingen & Berchtoltskirchen; Jo. Oswaldo Zumwiger jus piscationis in rivo *Bretten* & jurisdictionem circa Castrum Weyer oppignerat Otto.

Anno 1414. die S. Jac. ob æs alienum, quod pater ejus contraxerat, Dynastias suas Hachberg & Höhingen Marchioni

Badensi Bernhardo pro 80000. flor. Rhen. vendidit, hac lege, ut Höhingenfem ad dies vitæ ipse retineret, Hachbergenfem vero, fi forte cum æquali matrimonium iniret, redimere poffet. Otto terras has fuas prius obtulerat Rudolfo, Saufenbergicæ Lineæ Marchioni, fed hic auctor fuit, ut eas venderet Bernhardo Badeni.

Anno 1416. die Merc. ante Reminifcere Rudolfus de Schnellingen, Armiger, Ottonis Marchionis nomine iudicium feudale habuit in Üringen, cujus affeffores fuerunt Jo. de Stauffen, Miles, Diatericus de Rathfamhaufen ad Lapidem fenior, & Joh. de Hohenfirft. Agebatur de Vico Vörfetten & rivulo Schoppach, quos Hanemannus Snewelin de Landeck, Miles, ut bona a Valckenfteiniis jure emptionis comparata; Jo. Oswaldus zum Weyer vero ut feudum, poft extinctos Valckenfteinios ab Ottone Marchione receptum poftulabat. Vicit caufa Oswaldi; Hanemannus nihil præter bona quædam allodialia fervavit.

§. XXI.

Hachberga ad Badenfes translata. Anno 1418. Otto Marchio cum cælebs decederet, & in eo Hachberga-Hachbergicus Marchionum ramus exaruiſſet, terræ ejus omnes ad Badenſem Marchionum Lineam fenioſem, virtute emtionis triennio ante peractæ, tranſierunt, quæ ſeculo quoque ſequenti Hachberga-Saufenbergicas ditones Badenſibus junxit.

Hachbergæ Marchiones ergo terras suas, ut Zaringici patrimonii partem, jure allodiali possederant; id quod de Marchionibus Badæ, Hachbergenfium fuccefforibus, quoque ad annum ufque 1475. dicendum. Fridericus III. Imp. enim Christophorum & Albertum eo tempore inveftiens de Marchionatu Badenfi, in Literis feudalibus Hachbergici quoque fecit mentionem; (y) quod Hachbergæ feudalibus primis reperimus exemplum.

§. X X I I.

Formulam *Dei gratia* Hachbergæ Marchioni Henrico II. Equiti Rudolfus I. Cæfar Anno 1289. adfcripfit; uti fupra Marchionum Hachb. dignitas. oftentum.

In Conventibus Imperii publicis inter primarios Imperii Principes femper occurrunt Marchiones Hachbergæ; cujus rei exemplum fuppeditant Comitibus An. 1281. à Rudolpho I. habita Vindelicorum Auguftæ, ubi idem Henricus II. cum Duce Teccenfi & Marchione de Baden recensetur, uti fuperius quoque fuit relatam.

Hæc de Hachberga - Hachbergicis rebus, quæ aridiores, Epilogus quod arctis femper finibus inclufi fuerunt hujus Lineæ Marchiones,

(y) Charta extat apud LUNIG. Part. fpec. Cont. II. pag. 947.

---

nec rebus gestis, si Henricum Equitem excipias, illustres, nec
augmentis opum potentes, in mediocri semper constituti fortuna;
quamvis matrimonio Usenbergica bona suis terris adjecerint.
Ducentos per annos nonnisi quinque generationibus propagati;
terrarum divisionibus inter se debiles semper atque inglorii.

Nunc ad Hachberga-Sausenbergenses transimus, quorum
fortuna splendidior & fata illustriora fuerunt.

CAPUT

C A P U T III.
MARCHIONES HACHBERGA-
SAUSENBERGICI.

R U D O L P H U S I.
AB ANNO 1300. USQUE AD ANNUM 1314.

§. I.

Henrici II. Hachbergici Marchionis, dicti Sedes & nomen. Equitis, filius natu junior, Rudolphus, in paternæ hereditatis divisione Saufenbergæ fortitus est Castrum, quod haud procul Kandra, in aditu Nigræ Silvæ, rupi nec altæ nec præcipiti impositum, prima Marchionum hujus lineæ fedes fuit, unde vulgo *Linea Saufenbergica* dicitur, Marchionibus licet Hachbergæ retinentibus nomen. De monte *Sufenberc* cum Abbatia S. Blasii An. 1232. transactum supra vidimus. (a) Tractus ille superioris Brisgovix, ad Saufenbergæ Castrum spectans, *Sausenharda* nuncupari solet.

(a) Periodi Hermann. Cap. VI. §. I. pag. 321.

Anno 1300. die Sabb. ante Annunt. Mariæ Rudolfus, Marchio de Hachberg, cum fratre suo Henrico literas compositionis inter Comites & Civitatem Friburgensem sigillo suo equestri firmavit. Sexennio post Castri Spanegg, infra Brisacum ad Rhenum fiti, proprietatem iudicio feudali fratris sui Rudolfus obtinuit. (b)

§. II.

Judicium
provinc.
Brisgov.

Anno 1309. die Merc. post S. Margarethæ Judicium provinciale habitum est Sliengæ, in Saufenhardæ confinibus, cui Judicio, Rudolphi Marchionis & Landgravii Brisgovix nomine, Walravus, Thierfteinensis Comes, præfedit. In eo Rudolfus documenta sua de vico Uchtingen, de Castro Spanegge, de bonis in Bischoffingen & Froschbach, de Advocatia in Gretzhausen & decimis in Griesheim produxit. (c) Paulo post Walravus Comes & Johannes de Endingen, Miles, de sententia hac ad Aulicum Imperatoris Judicem, Henricum Comitem de Spanheim, scripserunt literas, quibus Waltherus Dom. de Rötenlein, Burckardus Dom. de Usenberg, Wernherus & Cuno de Bergheim, Arnoldus de Grünenberg, Ludovicus de Ratoldorf, Cunradus Schaler de Benkon, novemque alii recensentur Assessores Judicii. Eodem

(b) Cap. præced. §. III. pag. 353.

(c) Codex Diplom. ad hunc Ann.

---

anno pro vicis Rotwilre, Bergen & Vogtsberg ad montem Kayserftuhl Walthero de Richenberg ducentas marcas argenti ponderis Colmar. se debere profitetur Rudolphus.

§. III.

ANNO 1311. mortuo Walthero de Roetenlein, idem Rudolphus una cum Lutoldo de Roetenlein, Præposito Basiliensis Capituli, Dynastiæ Roetelanæ possessionem uxorio, uti videtur, nomine adivit. Uxoris Rudolphi nomen licet nobis ignotum, Roetelanæ profapiæ tamen eam fuisse, ex eo colligimus, quod Rudolphi filius Henricus Lutoldum hunc appellat *Avunculum* suum. (d) Castrum Rotenberg in Dynastia Roetelana Thuringus de Ramstein & Conradus Münch de Munchsberg arbitrari quatuor Equitum Basil. sententia Lutoldo huic atque Rudolpho Marchioni pro 250. marcis argenti tradere coacti sunt.

Roetelana successio.

Anno 1313. die Ven. ante Palm. Conradus Schalerus de Benkon, miles Basil. Rudolfum de Hewen, Aulæ Johannis, Regis Bohem. atque Vicarii Imp. judicem reddit certiore, se Lutoldum Præpositum & Rudolphum Marchionem in oppidi *Schopheim* & Castri *Roetenlein* reduxisse possessionem.

B b b 2

(d) *Unser Oheim selige.* Charta est An. 1316.

§. IV.

Rudolfi
mors &
liberi.

Ita aucto aliquantum accessionibus patrimonio An. 1314. Rudolphus I. decessit; (e) ex conjugē, quæ Roetelana fuisse videtur, (f) pater trium filiorum, Henrici, Rudolphi, Ottonis, qui singuli ex paterna & materna hereditate aliquid obtinuerunt. De Anna filia nobis infra est sermo.

H E N R I C U S.

AB ANNO 1314 USQUE AD ANNUM 1318.

§. V.

Roetelana
hereditas
ex
asse.

Anno 1315. die Sat. ante S. Joh. Bapt. Otto de Ampringen, Miles, cum sculteto & fenatu Sulzbergenfi de argentifodinis Brisgoviæ inter Episcopum Basiliensem & Henricum nostrum, Brisgoviæ Landgravium, controversis, sententiam pronuntiavit. In Literis his jam *Domini de Roetelen* titulo insignitur Henricus, partem illius Dynastiæ possidens. At sub finem ejusdem anni (g)

(e) In Literis Andreæ de Ast, An. 1314. datis, vocatur *beate defunctus*. Vid. Cod. Diplom.

(f) IMHOFFIUS Tab. Geneal. 76. Partis II. Rudolpho nostro uxorem dat Agnetem de Reichberg; uxorem ejus appellans, quæ extiterat soror. Hæc nupsit Walthero de Reichenberg, Militi superioris Alsatia.

(g) Ante festum S. Thomæ 1315.

Lutoldus, Basil. Præpositus, gentis Rœtelanæ postremus, donatione inter vivos, coram Officiali Curiae Basiliensis, tradidit *Henrico Domicello*, *Margravio de Haperg*, *Lantgravio Brisgaugiæ*, præfenti & recipienti, omnia bona sua & possessiones ac jura Dynastiæ Rœtelanæ; reservato sibi duntaxat ad vitam libero eorum bonorum usu & fructu. (h) Lutoldus brevi post obiit. Henricus ergo totius Rœtelensis Dynastiæ solus factus est compos. Successores ejus, Marchionum Hachbergæ & Dominorum in Rœteln titulos continuantes, brevitatis causa frequentius appellati sunt *Marchiones Rœtelani*.

§. VI.

Anno 1316. pridie Ascens. Margravius Henricus de Hachberg, *Dominus in Rœtelein*, *Lantgravius Brisgoviæ*, cum fratre Ottone, Johanni de Howenstein, Militi, Annæ de Büttinkon, uxori ejus, horumque liberis utriusque sexus bona in Toffenbach contulit in feudum.

Acta
Henrici
varia.

Anno 1317. Johannes & Rudegerus de Endingen, pater & filius, Milites ac cives Neoburgenses, Henrico, Margravio de Hachperg juniore, Lantgravio Brisgoviæ, jus reuisionis competere fatentur in bonis, in Hertikein & Furbach fitis, quæ

B b b 3

(h) Codex Diplom. Badensis ad An. 1315.

ab ipso in feudum acceperant. Vocatur Henricus hic *junior*, ut a patruo suo distingueretur Henrico, Hachbergicæ lineæ auctore, de quo supra jam sermo.

A. 1318. Annam sororem suam Henricus in matrimonium collocavit Friderico, Comiti Friburgi; septingentæ marcæ argenti promissæ sunt in dotem. Pro summa hac Landgraviatus Brisgoviæ oppigneratus Friderico; ut suo loco docebitur. (i) Henricus brevi post A. 1318. obiit improlis. (l)

§. VII.

Pistorii
errores.

Errat PISTORIUS, quando successores, Rudolfum atque Ottonem, pro filiis Henrici venditat, qui fratres ejus fuerunt. Fraternitatem declarat Charta An. 1334. qua Landgraviatum Brisgoviæ Friderico, *sororis* suæ marito, oppigneratum testantur, adeoque Annæ & Henrici fratres se fuisse ostendunt.

Sed & duos alios errores commisit Pistorius; quando Henricum nostrum circa A. 1334. obiisse tradit; quum jam ab A. 1326. nulla Henrici, sed modo Rudolphi & Ottonis mentio fiat; quodque Henrico Saufenbergico fratrem assignat Rudolphum, illum

(i) In Capite de Landgraviatu.

(l) IMHOFIUS Tab. LXXVI. atque HUBNERUS Tab. 229. Henricum hunc generis sui propagatorem male constituunt.

Henrici III. Hachbergici filium, Ordinis Johannitici Commendatorem, An. 1343. mortuum. Saufenbergicus noster Rudolphus uxorem & filium habuit; vixitque usque ad Annum 1352. ut ex dicendis patebit.

RUDOLFUS II. ET OTTO
FRATRES HENRICI.

AB ANNO 1326. USQUE AD ANNUM 1350.

§. VIII.

Anno 1326. die Ven. post S. Galli Rudolfus & Otto fratres, Marchiones de Hachb. Domini in Rœtelein, Landgravii Brisgoviæ, cum Lutoldo, Domino de Krenchingen, ejusque filio Henrico, de Castro in Branbach, (m) quod commune ipsis erat, amice transegerunt, futurisque litibus componendis tres arbitros elegerunt.

Acta fratrum ab An. 1326.

Anno 1327. feuda, quæ Ludovicus de Bütenein ab ipsis tenebat, Henrico de Hungerstein, avunculo ejus, ad ipsius Ludovici preces, concesserunt.

Anno 1331. Ordinis Johannitici Fratibus aquam in sua prata Neuenburgensia ducendi jus (n) a Slienga usque ad Rhenum pro XXX. marcis argenti Otto concessit.

(m) Castri hujus ruinæ hodieque visuntur Brombaci. Possessores ejus sunt Reichii a Reichenstein.

(n) Ex rivulo, qui vocatur *die Hoell*.

Anno 1333. Margaretha de Staufen, Hugonis Monachi, Militis Basil. vidua, omnia bona, quæ a Lutoldo de Rœtelein & Conrado de Gœskon, Basiliensi & Werdenfi Præpositis, avunculis suis, in Brambach & Eggenheim, alibique heres acceperat, Rudolpho atque Ottoni, Marchionibus coram sculteto Basiliensi tradidit.

Anno 1336. vicum Brunstatt, prope Mulhusium in Sundgovia situm, Conrado & Friderico de Iltzig, fratribus, & Johanni de Bergheim, cum jure patronatus & judiciis in feudum iidem dederunt Marchiones. Eodem anno bellum cum Lutoldo de Krenchingen ejusque filio gesserunt, quod demum An. 1344. compositum.

§. IX.

Acta ab
An. 1341.

Anno 1341. Rudolfus & Otto, fratres, decimas & jus patronatus in Haltingen Berchtoldo Waldnero, Militi, pro 1400. florenis oppignerarunt. Testes erant Comes Walravus de Thierstein, Egeno Comes de Furstenberg Ord. S. Johannis, Goetzo Comes de Furstenberg, Hannemannus Monachus, Custos Basil. Conradus & Burcardus Monachi de Landscron, Jo. Ulricus de Domo, Crafo & Wilh. Waldenarii, Milites.

Renovata inter Marchiones hos & inter Lutoldos de Krenchingen, patrem ac filium, Canonicum Argent. de quibusdam
successio-

successionis Roetelanæ partibus subinde controversia; utraque pars tandem in Conradum, Comitem Friburgi, compromisit, qui Marchionibus vicum Brambach, Krenchinganis vicum Nider-Eggenheim addixit.

Anno 1348. Johanni de Rheno, in Hefingen, Militi, vicum Haltingen pro quingentis aureis oppignerarunt.

§. X.

Anno 1352. Ottonis conjux Elifabetha decessit, Comitis Imeri de Strafsberg filia, cui propter nuptias centum marcas auri puri dono promiserat, eorumque loco reditus villarum Vogelbach, Malschberg, Lutschbach &c. assignaverat. Elifabetha hac sine liberis defuncta, donum hoc ad patrem ejus jure hereditario pervenit. At focero suo persuasit Otto, ut reditibus istis tamdiu careret, quam Rudolfus Marchio, Ottonis frater, Saufenbergæ Castrum possessurus, nec terras cum fratre divisurus, (o) Ottoque in vivis futurus esset, manente tamen penes Marchiones reluendi jure.

Hic postrema Rudolphi mentio; qui uxorem habuit Catharinam, Ulrici, Comitis Thiersteinensis, filiam, quæ ad XII. Kal. Rudolfi uxor & filius.

(o) So lange er mit seinem Bruder ungetheilt seyn würde.

April. A. 1385. superstes, Basileæ in Ecclesia principe sepulta est. (p)
 Prodiit ex ea Rudolphus II. Marchio, An. 1343. natus, cujus
 tutelam deinceps gessit Otto patruus, adeoque terras Saufenbergicas
 suo & pupilli nomine administravit.

§. XI.

Ottonis
 regimen. Anno 1355. Hugo de Loerrach concitata Ottonis Marchionis
 ira, aliter cum eo reconciliari non potuit, quam refutatis feudis,
 quæ ab ipso tenuerat, quæque deinceps recepit.

Anno 1356. die Sabbati ante S. Ulr. Otto, Marchio Hachb.
 Dominus in Sufenberg, Landgr. Superioris Brisgoviaë, suo ac
 pupilli sui, Rudolphi March. nomine, curiam & jus patronatus in
Rüdliken Dieterico de Keppenbach, Johanniticae Domus Friburgi
 Brisgov. Commendatori pro 600. florenis vendidit. Actum hoc in
 Judicio publico provinciali, Tannenkirchæ; præsentibus Henrico,
 Hachbergenfi Marchione, qui suo rem consensu probavit, ut &
 Godofrido de Stauffen, Erckeboldo Slegelholz, Armigeris &c.

(p) URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 63. & 169. Monumentum ejus adhuc extat
 prope portam Choro vicinam. Vid. TONJOLA *Basilea sepulta* pag. 5. sq.
 JO. GAMANSIUS *Geneal. Badenf.* Cap. XXXIV. tradit, eam marito suo
 in quarto gradu consanguineam, atque hinc a Papa Clemente VI.
 dispensationem petitam & impetratam fuisse.

Anno 1357. cum Johanne de Eptingen, Milite, in Loerrach habitante, bona communia ibidem divisit, & insequenti anno Urfulæ de; Baden ac liberorum ejus partem Castris Loerrach comparavit.

Anno 1358. die Mart. post S. Mich. Otto Marchio fui ex fratre nepotis, Rudolphi, tutelam abdicavit, eamque Walravo Comiti Thiersteinii cum Castris Brambach & Sufenberg tradidit. Actum coram judicio minoris Civitatis Basil. Rudolphus tamen cum tutore suo eadem Castra patruo Ottoni anno sequenti reddidit.

Anno 1361. partem Castris & vici Loerrach a Johanne de Eptingen, Milite, dicto *Puliant*, pro 1100. florenis emit.

Anno 1362. jurgia habuit cum Diet. & Leonhardo, dictis ad Solem, civibus Basiliensibus, ob judicia in Hufen. Conradus de Bernfels & Ottmannus Schaler, judices, judicia capituli Ottoni, reliqua Solariis addixerunt.

Idem Otto Anno 1364. factus est fidejussor Conradi, Johannis & Heinrici fratrum, Comitum de Furstenberg, a Neoburgo, Brisgovix civitate, bis mille florenos mutuantium.

§. XII.

Anno 1366. Otto, Marchio de Hachberg, Dominus in Rœtelen & Sufenberg, Rudolfo, ex fratre nepoti, qui majorem Otto & Rudolphus conjunctim. tum ætatem attigerat, dimidiam Castrorum *Sufenberg, Brombach*

Et *Loerrach* partem cum vicis bonisque omnibus, ad ea pertinentibus, tradidit, & posthac cum eo, ut antea cum ejus patre, rexit conjunctim.

Anno 1368. Rudolphus Marchio Castrum *Otlikon*, (q) vicos *Wile*, *Winterwile*, *Welmingen*, cum hominibus & bonis in *Haltingen*, *Hiltelingen* & *Hünningen* pro 1400. marcis argenti, Basiliensis valoris, emit a Conrado Munch de Munchenstein; cum consensu filiorum Conradi.

Anno 1369. dimidium vicum *Marticelle* (r) a Schœnaviis Otto & Rudolphus Marchiones emerunt.

Anno 1370. curiam & decimas in *Rüdlikon* (s) Jacobus de Tegernowe cum filio suo iisdem Marchionibus, Dominis directis, vendidit.

Anno 1371. die S. Stephani Lepoldus, Dux Austriae, Ottonem & Rudolphum, Marchiones, de Castro Roeteln & oppido Schopfen Oeniponti investivit; quæ prima nobis locorum istorum investitura, ab Austriis facta, in Chartis occurrit. Castrum & oppidum An. 1315. quo Roetelanæ Dynastiæ donationem fecerat Lutoldus, libera fuerunt.

(q) *Otlikon* Castrum inter Minorem Basileam & vicum *Weil*. Post Pacem Westphalicam reconstructum *Fridlingen* appellatum est a Marchione Badensi, Friderico V.

(r) Cella Martini, hodie *Marzel*. in Saufenberg. Dynastia.

(s) *Rüdlingen*.

Anno 1371. Otto & Rudolfus Marchiones, in Castro Sufenberg constituti, mutuæ successione pactum inter se iniverunt.

Anno 1372. Johannes Episc. Basil. Rudolphi Marchionis jurisdictioni in Kirchen, a se violatæ, Literis ei datis prospexit. Proditorem Castri Istein in Marchico illo vico Episcopus ceperat, ultimoque Basileæ affecerat supplicio.

Anno 1374. idem Rudolfus inter Comites Equitesque comparet, qui Ludovico de Gliers, Domino de Froberg caverunt, ut Petrum Scalarium ex Castro suo Froberg, ubi captivus tenebatur, dimitteret. (t)

Anno 1376. Otto Marchio vicum Bulach a Johanne de Tengen 800. marcis argenti emit, coram iudice Turicensi, (u) eumque Leopoldo, Duci Austr. pro mille aureis An. 1384. vendidit. (x)

Rudolphus Marchio cum Leopoldo, Austriæ Duce, multisque aliis Dynastis atque Nobilibus Basileæ, per tempus quadragesimale, versatus, ob violatam sanctimoniam temporis orta seditione captus, brevique post dimissus est. (y)

C c c 3

(t) Charta Tabularii Frobergensis.

(u) TSCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 493.

(x) Ibid. pag. 509.

(y) Ibid. pag. 490. URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 190.

Anno 1378. Marchiones nostri cum Comite Walravo de Thierstein pactum mutuæ successionis in feuda, quæ utrique ab Episcopo Basiliensi tenebant, iniere, quod ab Episcopo Johanne eodem anno firmatum est, simultanea horum feudorum investitura utrique parti concessa.

Mors
Ottonis.

Otto Marchio circa An. 1384. octogenario major decessit improlis. In ecclesia monasterii Sitzenkirchæ sepultus esse videtur, ubi An. 1371. una cum fratre Rudolpho instituerat anniversarium Missæ. Uxorem ejus, Elifabetham Strafsbergiam, A. 1352. jam extinctam supra vidimus.

R U D O L P H U S III.

AB ANNO 1388. USQUE AD ANNUM 1428.

§. XIII.

Acta ab
An. 1388.

Rudolfus, mortuo patruo Ottone, totius Saufenbergicæ ac Rœtelanæ Dynastiarum solus possessor evasit.

Anno 1388. Annæ Friburgicæ, uxoris ejus, frater Conradus Rudolfum nostrum in communionem argentifodinarum & banni ferini in Brisgovia recepit. Basiliensia hæc fuerant feuda, de quibus jam seculo XIII. inter Marchiones Badenses & Comites Friburgenses certatum; (z) quæ vero, extinctis Friburgi Comitibus,

(z) Vid. supra ad An. 1234. pag. 316.

penes Marchiones Hachbergicos manserunt; ab his ad Badenses translata; qui hodieque ab Episcopo Basiliensi de iis investiuntur.

An. 1391. in Rœtelenſi eccleſia ad altare D. Virginis Miſſam & Cappellaniam inſtituit. Capitulo Rheinfeldenſi reditus quosdam in Toſſenbach, Nobilibus de Frauenſtein olim in feudum datos, donavit.

An. 1392. Dux Auſtriæ Caſtrum Iſtein, quod Rudolphus ſibi oppigneratum uxori Annæ in vitalitium aſſignaverat, reluit, unde Marchio ejus loco Caſtrum Otlikon conjugi adſcripſit.

A. 1394. Henricus Rich de Richenſtein, Miles, juridiſtionem criminalem in Kilchein, Eymatingen & Efringen Rudolfo Marchioni; reliquam ſibi competere Literis, Baſileæ datis, profeſſus eſt. Eodem anno renovata ſunt jura Rudolphi in oppido *Schopfhein*, ad cujus curiam Dominicalem ſpectabant villæ *Gundihufen*, *Ennikon*, *Wiechs*, *Eichen* & *Enre-Varnow*. Ultima die menſis Julii Conradus, Friburgi Comes, Rudolpho noſtro legavit homagia ſua & jura eorundem, ſi abſque liberis legitimis decederet. Spes hæc A. 1417. fuit renovata.

An. 1395. Johanni Comiti de Habsburg promiſit Marchio noſter, ſe Chartam oppignorationis Dynaſtiæ Rotenburgenſis, in Episcopatu Baſilienſi fitæ, in manus tertii deſiſturum.

§. XIV.

An. 1397. Wenceslaus, Rex Romanorum, eidem Marchioni Privilegium dedit, ut ipſe coram Imperatore ejusque judiciis

Privileg.
Cæſaris.

aulicis tantum ; ipsius autem ministeriales , officiales & subditi coram ipso Marchione solo in jure se sistere tenerentur. (a) Idem Rex sequenti anno Rudolpho & omnibus Marchionibus concessit, ut proscriptos quoscunque in Landgraviatu , castris & ditionibus suis universis recipere possent atque tueri. Privilegia hæc a sequentibus Imperatoribus confirmata , partimque aucta fuere.

Bellum
Fürsten-
bergic.

Circa hæc tempora graves inter Marchionem Rudolphum, & Henricum , Comitem Fürstenbergicum , exortæ sunt lites. Marchio per Judicium Rothvilense A. 1388. in Fürstenbergensia bona Guffing , Lœffing & Neuenstadt immissus est. Comes , inobediens Cæsari , à judice Imperatorio Suantipore , Pomeraniæ Duce , proscriptus est. Supervenit accusatio de hæresi. Unde ab Electoris Moguntini Misso , Abbate Tennebacensi , devotus est diris. Denique , intercedente Basiliensi Episcopo , Comes anathemate solutus & in firmioris amicitiae pignus, Henrico, Henrici Fürstenbergici filio , filia Rudolphi Marchionis Verena desponsata est.

§. XV.

(a) Privilegium hoc confirmavit Fridericus III. Imp. Romæ A. 1452.

§. XV.

An. 1399. foedus quinquennale cum Bernensibus Rudolphus inivit; (b) brevique post inter eosdem atque Basilienses arbitrum egit. (c) Eodem anno die Martis ante S. Laur. jura Toldiorum (d) in vicis Oetlikon, Binzhein & Haltingen, eorumque possessiones, judicia, homines, census, pro 425. aureis Rudolfo vendita sunt.

Acta varia ab A. 1399.

An. 1400. cum Marquardo de Baden, Ord. Teutonici Commendatore in *Büghein*, de concambio bonorum convenit, pro jure patronatus in Nollingen census hujus Præceptoratus in Wies, Tegernau, Engenstein & Rœtelen accipiens. Die S. Elifabethæ Anna de Klingenberg, Rudolphi de Schœnau vidua, cum filio suo Alberto Castrum, dictum *der Neue Stein*, cum vicis & villis *Gerispach, Slechbach, Sweygmatt, Küremberg, Reippach*, (e) euriisque in Blumenberg, Eychenbrunnen, Steinegg &c. pro 2000. aureis Rudolfo Marchioni vendidit.

Post Landgraviatus Brisgoviae investituram, de qua infra, Imperator Rupertus A. 1403. Privilegium ei dedit, nundinas

(b) TSCHUDI *Chron. Helv.* Tom. I. pag. 599.

(c) Ibid. pag. 637.

(d) *Zum Tolden*, Familia tum Basileæ degens.

(e) Loca hæc Saufenbergicæ Dynastiæ sunt, at Castri *Neue Stein* dicti memoria amissa. Videtur in illo loco fuisse, ubi nunc est villa *Schwarzenbach*, versus *Dotmus*.

hebdomadarias & annuas in vico Lœrrach celebrandi. Diploma datum Noribergæ, die Veneris ante festum Petri & Pauli. Has nundinas Fridericus III. Imp. in Coronatione Romana confirmavit.

An. 1404. affinem suum, Conradum de Friburg, ad tribunal Imperiale, quod Heidelbergæ erat, in jus vocavit, ob debitum 3000. marcarum argenti. Obtinuit etiam ab Engelhardo de Weinsperg, Judici Aulici Præside, ut in Dynastiæ Novi Castrî, quæ in Comitibus Friburgi manibus erat, immitteretur possessionem.

§ XVI.

Acta ab
An. 1406.

An. 1406. occasione cædis, prope vicum Hufen in Rœtelana Dynastia commissæ, inter Rudolphum Marchionem atque Schœnavios, Castrum Altenstein (*f*) & vicum Zell possidentes, de Judicio capitali disceptatum est. Causa hac ad arbitros, Rudolphum Vicedominum, Güntherum Mareschallum, Milites, & Conradum à Lauffen delata, Marchio victor evasit.

An. 1407. quinquennale cum urbe Basil. fœdus percussit, hac lege, ut imminente hoste alter alteri per decem circum urbem miliaria, urbs cum octo, Rudolphus cum quatuor equitibus lanciferis succurreret. (*g*) Post hæc Marchio inter Basileam & Austriacos non semel fuit pacis conciliator. (*h*)

(*f*) Altenstein, Castrum montanum dirutum, sesquileuca distans Zella vallis Wiefanzæ.

(*g*) URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 212.

(*h*) *Ibid.* pag. 216. & 221.

An. 1409. Abbatissa Collegiatæ in Seckingen Rudolphi Marchionis jurisdictionem, *altam* quam vocant, in vico *Stetthein* agnovit.

An. 1414. circa festum S. Margarethæ a Sigismundo Imp. Argentorati Landgraviatus aliorumque Imperii feudorum investituram, nec non juris conductus per Dynastiam Rœtelanam confirmationem obtinuit.

An. 1415. die Lunæ post S. Blasii, datis Constantiæ literis, Rudolfo digredientes ex ditone sua subditos persequendi ac ubivis repetendi potestatem idem Cæsar concessit. Tunc vero Rudolfus noster cum legatis urbis Basiliensis & Argentinensis Friburgum Brisgoviæ profectus erat, ut Papam Johannem XXIII. cum Concilio reconciliaret; sed res caruit successu. (i)

§ XVII.

Basiliensis civitas ad Argentinensis exemplum cum novum sibi Magistratum, sub nomine *Ammeister*, in seio Episcopo ereasset, sine quo electiones Magistratum tum non fieri solebant, hujusque ad Concilium Constant. querela fuisset delata: Rudolfus noster Marchio conciliatoris partes in se suscepit, remque eo perduxit, ut novus ille Magistratus Basiliensium extingueretur. (i)

Acta ab
An. 1417.

D d d 2

(i) URSTIS. Chron. Basil. pag. 225.

(i) URSTIS. Chron. Basil. Lib. IV. Cap. XXII. & in Epit. Hist. Basil. Cap. IX.

Anno 1419. navem, Butenheimio Sundgoviae Brifacum descendentem cum avena, Rudolphus Marchio, quod naufragium passa erat, sibi vindicavit, brevique post Walthero Militi de Andlau, ad quem illa spectabat, multorum precibus inductus restituit, salvo tamen suo circa bona naufraga jure. (m)

Anno 1420. ingens lues per Brisgoviam grassata, Marchionis filium Rudolphum XXVII. annos natum, pietate & virtute insignem, ut & tres ejus filias, Basileae in monasterio S. Clarae degentes, abstulit. (n)

Anno 1423. certam pecunia summam, post mortem solvendam, XXIV. Monasteriis, Parochiis & Xenodochiis Rudolphus legavit. (o)

§. XVIII.

Rudolfi
March.
obitus.

Anno 1428. die dominica post festum Purificationis ex hac vita excessit Rudolphus III. cum LXII. annos regiminis, partim cum patruo, partim solus, vitae autem circa LXXXIV. explevisset. Aliquot ante mortem annis cum Dieterico de Rathsamhausen bellum ei fuit exortum, ob Sundgoviae vicum Brunstatt, prope Mülhusium; postquam in judicio ter victor

(m) Vulgo *Grundruhr-Recht*.

(n) FOERSTERUS.

(o) Ibidem.

fuiſſet. Bello hoc vicus Feldberg combuſtus; ipſe autem ære alieno non modico obrutus eſt; ceterum pacificus Princeps, ad controverſias amice potius, quam bello componendas, proclivior. Arbitrarius etiam inter Auftriæ Duces & Civitatem Baſilienſem, grave bellum, quod inter eos An. 1410. & 1411. geſtum eſt, bis amica compoſitione terminavit.

Prior ejus conjux fuit Adelheidis de Liechtenberg, cui Uxores
ejus.
ſecuritatē dotis quater mille florenorum Anno 1372. medio menſe Aug. daturus, Albertum & Leopoldum, Auftriæ Duces, rogavit, ut ipſorum feuda, *Schopfheim* oppidum & vicus *Eichein*, *Gündehufen*, *Mulberg* & *Wiechs* ad hunc uſum ei permitterent. (p)

Posterior uxor Anna Friburgenſis erat, (q) ex qua ſuſcepit, I. OTTONEM An. 1388. natum, qui An. 1411. Episcopus Liberi.
Constantienſis (r) electus, reſignato propter incurabilem

D d d 3

(p) PISTORIUS Adelheydam hanc, Simonis a Lichtenberg filiam, mortuam circa 1387. refert.

(q) De Anna loquitur Charta Officialis Curie Baſil. Anno 1427. d. 25. Octob. ita: „Pernobiles & Generoſos D. Rudolphum de Hochberg, Dom. in Roetteln „ & in Suſenberg, & D. Annam de Hochberg ejus conthoralem, „ oriundam de Friburg, nec non Marchionem Wilhelmum de Hochberg, „ eorum filium legitimum.

(r) MANLIJ Chron. Conſtant. pag. 762.

S. Valentini morbum Episcopatu, An. 1451. defunctus est. (s)
 II. RUDOLFUM An. 1419. extinctum. (t) III. WILHELMUM
 in regimine terrarum successorem.

Ex filiabus ejus Verena Henrico, Comiti Furstenbergico,
 circa An. 1415. nupsit, in securitatem dotis Castrum Neufurstenberg
 & vallem Werræ accipiens. Quatuor alias monasticæ apud
 S. Claræ Moniales in minore Basilea vitæ consecravit, Agnetem,
 Catharinam, Annam & Margaretham, quarum tres An. 1419.
 ut vidimus, peste fuerunt ablatae.

Rudolfus & Anna, conjuges, in ecclesia vici Roeteln,
 infra Castrum, quam ipse A. 1401. extruxerat, (u) sepulti sunt.
 Annæ lapis sepulcralis extat in sacello retro chorum, sed sine
 die & Consule.

W I L H E L M U S.

§. XIX.

Wilhelmus Marchio vicesimo secundo ætatis suæ anno
 regimen adivit. Literas investituræ a Sigismundo, Romanorum
 Rege, An. 1429, accepit, Pofonii datas die SS. Philippi & Jacobi.

Initia
 regimi-
 nis.

(s) URSTIS. Chron. Basil. pag. 64.

(t) Ibidem.

(u) Inscriptio superstes id docet.

Initio regiminis Castrum Sufenberg, vetustate pene collapsum, quod Marchiones ultra centum annos semper Rœtelæ habitassent, restituit. Eodem anno 1429. a fratre Ottone, Episcopo Constantiensi, privilegium accepit, ut homines capite plexi in loco consecrato possent sepeliri. Tum quoque Jacobus, Badæ Marchio, oppidum Sulzberg ei oppigneravit.

Anno 1431. Wilhelmus Comitiss Imperii, Noribergæ habitis, interfuit. (x)

Anno 1432. Wilhelmus, Bavariae Dux, Marchionem nostrum Concilii Basiliensis Defensorem, in sui locum, constituit. Basiliensis Magistratus, ad promovenda hujus Concilii commoda, pontem supra Wiefam, prope Huningam minorem tum construi fecit, de cujus pontis vectigali inter Marchionem & Basilienses transactum est.

Cum Wilhelmus noster Fridericum, Austriae Ducem, Vindobonam comitaretur, Adelbergium de Baden in absentia sua administratorem terrarum constituit, servatis tamen sibi causis feudalibus.

§. XX.

Anno 1434. Johannes Comes Friburg. & Novi Castrum Acta ab
ac Wilhelmus noster Marchio, *Dom. de Rethelingen, Consiliarii* An. 1434.

(x) WENCKER de Ufsburg pag. 101.

Cambellani Ducis Burgundiæ, ejusque *Ambaxiadores* ad Sigismundum, Regem Rom. constituti fuerunt. (y)

Anno 1435. Kal. Octobr. Eugenius IV. Papa, Florentiæ versatus, Wilhelmo nostro majores decimas parochiales in *Schopfheim*, *Tannenkilch*, *Wolpach* & *Oetlikon*, quæ ad 300. modios frumenti & 70. somas vini ascendebant, prout eas progenitores ipsius perceperant, confirmavit. Eodem anno Elifabethæ Montfortiæ, conjugis suæ, feuda, quæ ab Imperio pendebant, vicario nomine accepit. De Auftriacis feudis vero, quæ ipse possidebat, à Friderico Duce investitus est; cujus sub auspiciis ipse in bello contra Turicenses ductor exercitus fuit.

Anno 1439. Wilhelmus Marchio Auftriacæ Alfatæ Præfectus, inter eos, quibus Albertus II. Imp. tutelam Concilii Basil. commendabat, nominatur. (z)

Anno 1440. cum Auftriacis copiis Turici hærens, ut impensis par esset, jus patronatus & decimas Schopfhemii in valle Wiefana monasterio S. Albani Basiliensi, potestate tamen reluendi sibi servata, vendidit.

Idem

(y) SENCKENBERG *Selector.* Tom. VI. pag. 479. & 485.

(z) *Alfat. Illustr.* Tom. II. pag. 597.

Idem Wilhelmus eo tempore cum Joh. Ludovico de Tullier super Dynastiam *Froberg*, Ducum Auftriæ nomine, transegit. (a)

Idem A. 1441. die Ven. ante Palm. Advocatiam monasterii S. Petri in Nigra Silva ex Abbatis & Conventus manibus redemit atque Dynastiæ Badenvillanæ iterum conjunxit. (b)

§. XXI.

Anno 1441. die Merc. post festum Corp. Christi, debitorum, quæ ipse & pater ejus contraxerat, gravitate compulsus, omnium in Brisgovia & Sundgovia bonorum ac terrarum suarum administrationem filiis suis, Rudolfo & Hugoni, qui nondum ephebos egressi erant, eorumve tutori, Johanni, Comiti Friburgensi, reliquit, ut æs alienum ingens eo facilius dissolveretur. (c) Ab eo tempore in aula Cæsarea ut plurimum commoratus est Guilielmus noster, maximi momenti negotiis adhibitus.

Abdicatio regiminis.

Anno 1442. Wilhelmus noster Cæsaris atque Imperii nomine sententiam tulit pro Civitate Weissenburg in Alsatia,

(a) In Charta, quæ in tabulario Frobergensi extat, vocatur Wilhelmus *Marquis, Seigneur de Rœtelin & Sufenberg, Baillif & Gouverneur de Ferrates & d'Aulxay*. Dominium *Froberg* in Chartis Latinis de *Montegaudio*, in Francicis de *Montjoye* vocatur.

(b) Archiv. Bada - Durl.

(c) Fridericus III. Imp. nonnisi An. 1457. Conventionem hanc suo consensu comprobavit Gracii.

contra Abbatem ejus loci, qui se *Dominum urbis* dicebat, & jusjurandum eo nomine a civibus exigebat. Judicatum est, cives Weiffenburgenfes nequaquam poffe Imperatoris Imperiique jura alienare, nec homagium, Imperio præftari folitum, Abbati præftare. Literæ, Imperiali figillo munitæ, hac fuper re fcriptæ funt Argentorati, die Saturni poft Bartholomæi.

§. XXII.

Acta
reliqua.

Eodem anno Fridericus III. Imp. Literis Enfishemii datis oppido Sulzberg duas nundinas annuas concessit, Wilhelmo rogante. Miffus est circa hoc tempus ab Imperatore in Helvetiam Wilhelmus, ut Turicenfes, Auftriacorum tum socios, contra reliquos Helvetios, ipforum hostes, juvaret. Vicariam enim Domus Aufr. potestatem in Alfatia, Sundgovia, Brisgovia, Nigra Silva, Hegovia, Turgovia, Suevia, Algovia, ad Lacum Bodamicum adhuc exercebat Wilhelmus; (d) nunc quoque belli Turicenfis dux, in quo duo conjugis ejus, Elifabethæ Montfortiæ, Caftra, Spiegelberg & Grieffenberg, a Turgovienfibus combufta funt an. 1444. mense Apr. (e) Durante hoc bello gravem pecuniæ fummam mutuo accepit Turici, ob quam lis deinceps exorta. (f)

(d) Tschudi Chron. Helvet. Tom. II. pag. 402.

(e) Ibidem pag. 11.

(f) Ibidem pag. 562.

Sigismundus, Austriae Dux, Turicenfibus ut satisfaceret, Comitatum Kiburgensem eis reddidit. (g)

Civitas Basil. Wilhelmum, proelii ad D. Jacobum prope Birsam, inter Ludovicum, Franciae Delphinum, & Helvetios, An. 1444. commissi, participem, cum multis aliis ex urbe sua proscrispit. (h)

Anno 1450. decimas vini in Crenzach Adelbergio de Berenfels pro 1100. aureis oppigneravit.

Anno 1459. d. 19. Jun. Vindobonae Judicio Camerae Imperialis, testibus literis Friderici Imp. praefedit.

Guilielmus, ut ex tabularii Badensis Chartis apparet, Mors ejus usque ad A. 1473. minimum fuit superstes; (i) per XXXII. annos Marchia sua voluntario exilio quasi extorris; Princeps animo & manu fortis.

Præter duos, de quibus infra, ex Elifabetha Montfortia Uxor & liberi. filios, suscepit quoque Ursulam filiam, quam Jacobus Truchsessius, Eques auratus & Advocatus provincialis Sueviae, duxit uxorem.

E e e 2

(g) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. I. Lib. I. Cap. IX. §. IV.

(h) TSCHUDI l. c. pag. 441.

(i) In Charta An. 1473. die Ven. post Cantate scripsit ad Caesarem, se cum filio suo (Rudolpho) rediisse in gratiam. Tabular. Bada - Durlac.

RUDOLFUS IV.

AB ANNO 1444 USQUE AD ANNUM 1487.

§. XXIII.

Auspicia
fausta.

Natu major Wilhelmi filius, Rudolphus quartus, legitimam cum attigisset ætatem, Dynastiæ administrationem a tutore suo, Comite Friburgensi, Johanne accepit, una cum fratre Hugone; qui paulo post cælebs e vita migravit. Idem Johannes An. 1444 eidem Rudolpho & Hugoni fratribus, cognatis suis, Dynastiæ Badevillanæ, cum omnibus juribus, libera & gratuita donatione, in proprietatem tradidit; unde gentilitiis Saufenbergæ Rœtelæque titulis atque insignibus axioma quoque & scutum Badevillæ accessit.

Anno 1444. die Jov. post S. Nic. Rudolphus de Ramstein, Dom. in Gilgenberg, cum a Johanne de Flachslan den Castrum Landscron & judiciariam vici *Leymen*, in Sundgovia siti, potestatem, Dynastiæ Rœtelanæ feuda, comparasset, Wilhelmo & Hugoni fratribus, Hachbergæ Marchionibus, jus aperturæ; Flachslandiis jus reuisionis ad quadriennium adscripsit.

Anno 1445. die Sat. ante Lætare Rudolfus Marchio pro matre sua, Elisabetha de Montfort, Domina Bragantii, Castrum Griessenberg, in Turgovia siti, investituram ab Alberto Austr. Friburgi Brisgoviaë recepit.

Anno 1451. pater Wilhelmus eidem Rudolpho Marchioni Nigram Silvam & Hauensteinii Dynastias, cum Schoenaviensi & Totnaviensi vallibus, quas ab Austriacis oppigneratas retinuerat, tradidit.

Anno 1452. Fridericum Cæsarem in expeditione Romana fecutus, confirmationem omnium privilegiorum & inprimis nundinarum Lœracensium Romæ obtinuit.

§. X X I V.

Anno 1457. Novum Castrum ad Rudolphum IV. pervenit jure cognationis, quod nepos esset Annæ Friburgicæ, quæ maternum genus ad Rolinum, Novo - Castrensis feudi primum possessorem, retulerat. Rolini enim neptis fuit mater Annæ Verena. Annæ autem nepos fuerat Marchio Rudolphus. Nepos aviæ eodem jure, quo neptis avo Rolino, successit. Ita sane Novo-Castrenses cum Bernensibus, concivibus suis, statuerunt; atque adeo Conradum Friburgensem & Rudolphum Saufenbergensem successores agnoverunt legitimos, illosque consilio suo suffulserunt & opibus.

Comita-
tus Neo-
burg. he-
reditas.

Rudolphum Johannes Friburg. Conradi filius, A. 1457. apud Helvetios sine prole decedens, Comitatus sui scripsit heredem; nepos quod fuerat Annæ, amitam quam colebat Johannes. Ita Novi Castri Comitatus An. 1397. per filium fororis ad Friburgenses, ab his ad

Sausenbergenses Anno 1457. per amitæ nepotem transivit, ut
Stemma hic additum nos docet.

§. XXV.

Heredi-
tas con-
troverfa.

Testamentum in Archiepiscopatus Vefontini Prætorio
deposuit Johannes; eoque mortuo Officialis Vefont. illud aperiens,
declaravit, Rudolphum de Sausenberg in Comitatus Novi Castri
possessionem immitti debere. Homagium Ludovico Araufionensi
An. 1458. obtulit Rudolphus. At ille feudalem Comitatum sibi,
Domino directo, devolutum esse contendit; quin & Burgundiæ
Sabaudiaque Duces proposuit arbitros. Res a Judicio Vefontino
Romam, & hinc a Pio II. Anno. 1462. ad Imperatorem translata.
Anno 1463. Fridericus III. scripsit Rudolpho, se cogniturum de
causa, atque Araufionensi mandaturum, ne quid in negotio hoc
innovet. (l) Imperator num sententiam tulerit, non equidem
reperio. Bernenses pro Rudolpho steterunt, qui apud eos jus
Civitatis Anno 1458. obtinuit, & a Salodurensibus quoque
receptus est Civis. (m) Marchio in possessione Novi Castri
permanfit; plurium Helvetiæ Cantonum constans amicus. Unde

(l) *Reflexion sur la Reponse de Mad. de Lesdiguières* pag. 38. sq. ubi relatio ex
ipsis actis desumpta.

(m) Instrumentum in LEIBNITII *Cod. Jur. Gent. Mantissæ* Part. II. pag. 115.
Conf. LEU *Lexic. Helvet.* Tom. XIV. pag. 42. sqq.

NOVIGENSES ET PER
HENBERGENSES.

NOVICI MARCHIONES HACHBERGA-
SAUSENBERGENSES.

R
LUDC

ISABELLA
dem Comita

RUDOLFUS II. Marchio † 1352.

CONRADO III. Marchio Landgraviatum Brisgoviae
Castrado III. Comiti Friburg. in feudum confert.
8.

JOHARCHIO, filiis suis regimen An. 1441. tradit.
An. 1
Ux.
Boni

in Comitatu Novi Castri succedit HUGO †
Araus. JOHANNI Comiti Friburg. 1444

T A B U L A V I I I .

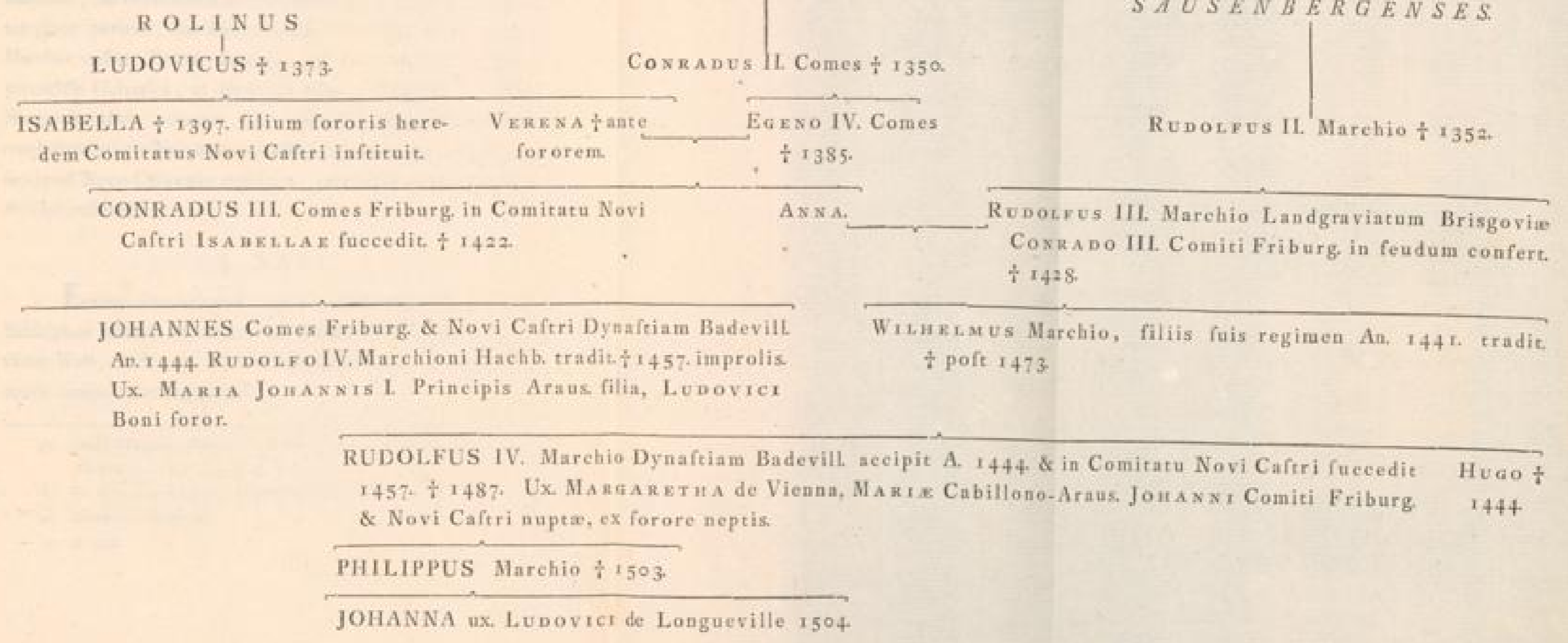
ad pag. 406.

T R A N S I T U S
 N O V I C A S T R I A D C O M I T E S F R I B U R G E N S E S E T P E R
 H O S A D M A R C H I O N E S H A C H B E R G A - S A U S E N B E R G E N S E S .

N O V I C A S T R I C O M I T E S .

C O M I T E S F R I B U R G E N S E S .

M A R C H I O N E S H A C H B E R G A -
 S A U S E N B E R G E N S E S .

T A B U L A
P R A E F A T I O
N O T I C A S T R I A D C O M I T E S U R C I N S R T P E R
H O S A D M A R C H I O N E S H A C H I M A G A S T R O S

N O T I C A S T R I A D C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
I N T R O D U C T I O	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R
C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R	C O M I T E S U R C I N S R T P E R

etiam ortis Carolum Audacem inter & Helvetios bellis, Rudolphus Novum Castrum, ut & Rœtelanam ac Sausenbergæ Dynastias Bernensium atque Salodurensum tutelæ, custodiæque A. 1474. commisit; quin & admisit, ut incolæ jusjurandum fidei Cantonibus præstarent. (n) Inter præfidiarios hos quingenti erant Rœtelani, sub Bernensibus militantes Præfectis. Quin & maximam temporis partem, quo Burgundicum istud efferbuerat bellum, Marchio noster Bernæ transegit. Id vero prorsus singulare, permisisse Helvetios, ut Rudolphi filius, Philippus, in Caroli Burgundi castris militaret, (o) qui ob id ipsum Literas salvi conductus (p) pro Marchicis terris Rudolpho concessit; qui, durante suo apud Novo-Castrenses regimine, privilegiis novis gratum se civibus reddidit

§. XXVI.

Eodem fere tempore, quo possessionem Novi Castri Rudolphus adierat, (q) litem cum Johanne Basil. Episcopo, ob vicos Weil, Tüllicken, Riechen & Schliengen, diu agitatam, amica compositione terminavit.

Acta ab
A. 1458.

(n) Caroli Burgundi, præfidiarios quoque milites offerentis, oblata recusavit Rudolphus. LEU *Lex. Helvet.* loc. alleg.

(o) Ex Actis Helveticis hæc omnia dilucidavit LEU Tom. XIV. pag. 42. fqq.

(p) *Lettres de Sauvegarde.*

(q) A. 1458.

Anno 1464. a Monasterio S. Georgii in Silva Nigra curtem in Kleinkembs, ut & aliam, sitam in Blanfingen, coëmit.

Anno 1469. Sigismundus Austriacus, Helvetiorum hostis, hostem illis longe potentiorum oppositurus, quidquid in Alfatia, Brisgovia & Nigra Silva possederat, pro 80000. florenis aureis jure antichreseos Carolo, Burgundionum Duci, vendidit. Carolus mox Rudolphum nostrum March. constituit, ut Provincias has, earumque oppida & vicos, nomine suo in obsequium reciperet. (r) Petrus autem Hagenbachius, Eques Alfatus, Præfectus his Provincialibus datus, ob innumera scelera, A. 1474. ab Helvetiis iudicibus, quibus ille subiectus non fuerat, damnatus ad mortem, percussus est ense. (s)

In Literis Anshelmi de Mafonis Monasterio & Rudolphi de Brunighoven A. 1471. *Ducatus Lucelburgici & Comitatus Chini Gubernator* Rudolphus noster appellatur. (t)

A Berenfelsiis Nobilibus A. 1476. censum in Herticken & Ættickhen, iis oppigneratum, redemit.

Anno

(r) URSTISI Chron. Basil. Lib. VI. pag. 433.

(s) Alfatia Illustr. Tom. II. pag. 598.

(t) *Mon redoubté Seigneur M. le Marquis de Hochberg, Gouverneur des Duchés de Luxembourg & Conté de Chini.* Cel. ISELIUS in notis ad Tschudi Chron. Helvet. Tom. II. pag. 710. fq.

Anno 1483. habito in Castro Rœtelenſi iudicio, Johannis Fœrſteri, parochi Haltingenſis & Capellani Rœtelani, ſpurio fanguine nati, hereditas Rudolpho Marchioni, Germaniæ & ditionis ſuæ moribus, addiſta eſt.

Anno 1484. Caſparus de Blumeneck, Miles, Rudolpho Marchioni literas antigraſhas, de jure reluitionis vicorum *Thiingen* & *Mengen*, quos ab Antonii de Pforr heredibus emerat, exhibuit.

§. XXVII.

Anno 1487. deceſſit Rudolphus quartus, LX. circiter Rudolſi mors. annos natus, quorum maximam partem felici terrarum ſuarum regimine, magna cum juſtitia & parſimonia laude, tranſegit; loca, quæ oppignerata fuerant, ſollicite redimens.

Uxor ejus fuerat Margaretha de Vienna, Mariae de Uxor & filius. Cabilone, quæ Johanni, Comiti Friburgenſi poſtremo, nupſerat, ex ſore neptis. Margaretha hæc unica fuerat filia Guilielmi de Vienna, Domini de S. Georgio & S. Cruce, in Burgundia Ducatu; (u) ex qua filium ſuſcepit Philippum, ad quem ex

(u) Guilielmus hic ex Primoribus Aulæ ſub Philippo Audace & Johanne Intrepido, Burgundia Ducibus, fuit & quandoque exercitus dux. Frequens in Chartis Burgundicis ejus mentio apud PLANCHER *Hiſt. de Bourgogne* Tom. III. Prob. pag. 317. ſpeciatiſm in Charta A. 1424. Add. *Genealogies Hiſtor. des Souverains* Tom. IV. pag. 316. Comparet præcipuè ab A. 1279. uſque ad A. 1420.

---

paternis & maternis Burgundiæ bonis aliquid redundare debuerat. Caussa hæc est, ob quam Philippus in Caroli Audacis exercitu militavit; pater tranquillus dum apud Bernates federet.

*STEMMA PATERNUM MARGARETHÆ
RUDOLPHI IV. UXORIS.*

WILHELMUS de Vienna, Dominus S. Georgii & S. Crucis, testamentum condidit A. 1434.

JOHANNES MARGARETHA uxor RUDOLPHI
† improlis. March. Hachberga-Saufenbergici.

*S T E M M A M A T E R N U M
M A R G A R E T H Æ.*

JOHANNES III. de Cabilone, primus ex gente sua Arauf. Princeps † 1418.

LUDOVICUS ALIX de Cabilone, ux. MARIA uxor JO-
Bonus † 1463. Guilielmi de Vienna, hannis, Comitis
Domini de S. Georgio. Friburg. & Novi
Castri, qui † 1458.

MARGARETHA de Vienna, uxor Rudolphi IV. Mar-
chionis Hachberga-Saufenbergici, qui † 1487.

PHILIPPUS Marchio † 1503.

Rudolphus Marchio, quum Margarethæ frater Johannes Here-
ditas de Vienna, moreretur improles, ex foceri hereditate partem aliquam ad uxorem suam devolutam esse arbitratus est. Lis itaque de Wilhelmiana hereditate exorta. Virtute testamenti Wilhelmi senioris, proximus ex substitutis heredibus superstes, Wilhelmus de Vienna, Dominus de Mombis, eam omnem postulabat. Res coram supremo Burgundiæ tribunali acta, donec An. 1467. transigeretur. Carolus Audax, Burgundiæ Dux, d. 25. Martii transactionem firmavit Bruxellis; vi cuius hereditas univèrsa inter litigantes communis esse debuerat; nisi quod Rudolpho Marchioni uxoris nomine Dominium S. Georgii, *Seurre* (x) & *Louhan*, (y) ut & Dynastia *Joux* attributæ fuerunt.

Rudolphus IV. tranquilli fuit animi Princeps, non ut pater Chara-
cter. bellator, nec ceteris ei dotibus par; nisi quod eum superavit parsimonia, superavit felicitate, opibus atque divitiis. Tanta fuit ejus fortuna, ut duas Dynastias, non mediocres, Budevillanam & Novo-Castrensem Helveticam, intra XIII. annos, sine armis, sine bello, quin & absque labore, testamentis acquireret.

F ff 2

(x) *Seurre*, oppidum, hodie *Bellegarde*, quod nomen ei a Ludovico XIII. impositum, cum An. 1620. titulo Ducatus condecoraretur.

(y) *Louhan*, oppidum quoque.

P H I L I P P U ' S .

AB ANNO 1487. USQUE AD ANNUM 1503.

§. XXVIII.

Acta vivo
patre.

Carolus Audax quum An. 1477. in prælio ad Nancejum periisset, Philippus quoque interfuit prælio. (z) Extincta cum Carolo Burgundica Domo, ad Galliaë partes se applicuit Philippus; non semel militans in acie Gallorum, qui Burgundiam suo regno junxerunt. Maximam dein temporis partem in Helvetica Novi Castri Dynastia transegit; ubi natus & educatus est Burgundicis moribus a matre Burgundica.

Patre adhuc vivo Philippus jam vocatus est *Dynasta Badevillæ*. Hanc enim Dynastiam ei concesserat pater, quum An. 1476. Mariam Sabaudicam duxisset uxorem.

§. XXIX.

Mutuæ
succell.
pactum.

Memorabilis in Historia Badensi est Annus 1490. quo Philippus noster, communium cum Badensibus originum memor, cum Christophoro, Badæ Marchione, mutuæ successionis pactum his legibus inivit, ut Christophoro sine masculis decedente heredibus, Hachberga-Saufenbergicus Marchio, ejusve masculi

(z) SCHILTER ad Kœnigshov. pag. 385. ubi: *der jung Margraff von Rætel* dicitur.

heredes, Marchiam Hachbergicam, quam Badenses jam A. 1415. emerant, cum Castris Hachberg & Hœhingen, cum oppido Sulzberg, aliisque inde pendentibus locis obtinerent. Decedente autem sine masculis heredibus Philippo, Christophorus ejusque masculi heredes, Rœtelenſe, Sauſenbergicum & Badevillanum Dominia, cum oppido Schopfen & aliis, nullo bonorum discrimine, five propria five feudalia ſint, acciperent.

In hæc pacta Marchiones, eorumque Conſiliarii & Officiales reliqui, ut & Dynaſtiarum incolæ jurarunt; Episcopi Baſilienſis ratione feudorum, ab eo pendentium, accedente conſenſu. Cumque Hachbergenſis Marchionatus feudum Imperii eſſet, Rœtelenſe Caſtrum autem & oppidum Schopfen Domus Auſtriacæ feuda reputarentur, (a) Marchiones Fridericum III. Imper. eoque mortuo Maximilianum I., ut Cæſares & Auſtriæ Duces, pactum iſtud ut confirmarent, rogarunt. Quamvis autem Maximilianus jam An. 1495. Philippo noſtro jurisdictionem criminalem per omnes terras ei ſubjectas, Literis Antwerpia d. 14. Octobris datis, in feudum conceſſerit; pacti tamen mutuæ ſucceſſionis confirmatio demum A. 1499. ſecuta eſt, quum nempe die 13. Aug. Imperator in Briſgovia verſaretur Friburgi. Confirmationi huiç Cæſar inferuit, Schopfhemium & Rœtelam eſſe Auſtriæ feuda; ſed

F f f 3

(a) Feudalis hujus nexus, qui A. 1741. ſolenni conventionione cum Auguſtiſſ. MARIA THERESIA ſublatus eſt, ignoratur origo.

contra hoc assertum Christophorus constanter protestatus est, nec de illis unquam investituram accepit.

Pacti hujus Philippum deinceps poenituisse, ex Maximiliani I. Imp. literis, die ult. Jun. An. 1503. Lindaviae ad Rudolfum de Blumeneck, Advocatum Roetelanum, datis, apparet, quibus eum hortatur, ut jus succedendi Christophori Badensis strenue defendat, atque Philippum Marchionem ejusque Ministros avertat, ne quid novi moliantur.

§. X X X.

Acta
reliqua.

Ad Neocomum seu Novum Castrum quod attinet, Comitatus illis libertates suas confirmavit, quin & Civitatis jus cum Berna & Friburgo, paulo post cum Lucerna, renovavit Philippus; (b) qui subodoraverat consilia Caesaris. Maximilianus I. enim, nescio quam ob causam, infensus Philippo, An. 1498. Neo-Comensem Comitatum ad Imperium rediisse declarans, pro modica eum pecuniae summa Bernensibus obtulit, qui emptionem recusarunt. (c)

In Suevico, quod infecutum est, bello pro Helvetiis contra Caesarem stetit Philippus; post extinctos Burgundiae Duces Galliae

(b) An. 1497. & 1499.

(c) LEU *Lexic. Helvet.* Tom. XIV. pag. 43.

quoque fatis addictus; sed præsertim Helvetiis, quorum auxilio ille contra Cæsarem, contra Arausionenses, contra Sabaudiae Ducem, egebat.

Anno 1503. Philippus pro Johanna, unica sua filia herede, quam ex Maria Sabaudica genuerat, Bernæ & Lucernæ jus Civitatis obtinuit.

§. XXXI.

Eodem anno vitam cum morte commutavit Philippus, Philippi mors. Neo-Comi mortuus atque sepultus, Saufenbergici rami postremus; mutabilis ingenii Princeps; patri avoque impar felicitate, virtute.

Johanna patris sui cor, plumbea cista inclusum, equo, Sepultura. quem pannus ater operuit, imponi atque ex Novo Castro Roetelam, comitantibus quatuor Nobilibus & aliquot Clericis, duci iussit; ut ibi apud majores suos componeretur. Rudolphus de Blumeneck, a Christophoro præfectus Roetelæ, cum Sacerdotibus & Subpræfectis funus ad cœmeterium usque comitatus est. Cœnam vero, quam Novo-Castrensis, Christophori nomine, Præfectus obtulerat, illi superbe aspernati sunt. (d)

(d) FOERSTERUS adscribit Mariæ matri, quod Johannæ filiæ tribuendum. Hæc enim cor patris sui Roetelam transmisit. Maria jam An. 1500. decesserat.

Tituli
ejus.

Titulos Philippi plenos GUICHENONIUS (e) exponit. Vocavit se Dynastam S. Georgii & S. Crucis, quæ Dominia, in Burgundiæ Ducatu Lugdunum inter & Cabilonem sita, Margaretha, Rudolphi IV. uxor, de qua supra, ad filium Philippum neptemque Johannam transmisit. Instrumento mutuæ successione, quod An. 1490. cum Christophoro Badensi Philippus inivit, additum est sigillum, in quo legitur: „ S. Philippi Marchionis de Hachberg, „ Comitis Novi Castri, Domini de Rotthelin, Sufenbourg, de „ S. Georgio & S. Cruce.

§. XXXII.

Uxor
ejus.

Uxor Philippi fuit Maria, Amadei IX. Ducis Sabaudiaë filia, Caroli I. Ducis soror, quæ An. 1476. ei desponsata Laufannæ. URSTISIUS (f) memorat, Rudolphum, Philippi patrem, in matrimonii hujus favorem ordinasse, ne Dynastiæ Rœteln, Saufenberg & Badenweiler ad alios liberos, quam ex matrimonio hoc procreatos, unquam possent transferri.

Maria

(e) *Philippes Marquis d'Hochberg, de la Maison des Marquis de Bade, Comte Souverain de Neuchatel en Suisse, Seigneur de Rotelin, de Sufenberg, de S. George, de S. Croix & de Badenvilliers, Marechal de Bourgogne.*

(f) *Chron. Basil. pag. 64.*

Maria d. 27. Nov. Anno 1500. decessit Divione, in Dominicanorum Ecclesia ibidem sepulta. (g)

Dotem ei promissam quum nec Carolus frater, An. 1489. mortuus, nec Philibertus, Sabaudiae Dux, ex Ludovici Ducis Linea juniore natus, solvisset, Maria movit querelam, quae eruptura videbatur in bellum. Res denique Berna, Lucerna, Friburgo & Saloduro intervenientibus, composita est. (h)

§. XXXIII.

Ex matrimonio Philippi unica prodiit filia, Johanna, ^{Johanna filia.} quam Philippus destinaverat Philippo, Christophori Marchionis Badensis filio, atque hinc An. 1490. mutuæ successionis pactum cum eo iniverat. Is in harum nuptiarum spem in Aula Philippi educatus est; gener & successor futurus. At Ludovicus XII. Galliae Rex, cum An. 1498. folium conscendisset, Philippum induxit, ut ei promitteret, nemini se desponsaturum Johannam, sine ejus præscitu. In Francica tum Aula vivebat Ludovicus de

(g) Monumentum ejus GUICHENONIUS exhibet *Histoire de Savoye* Tom. I. pag. 560. sq. Inscriptio hæc est: „ Cy gist Marie fille du Duc Edme „ de Savoye & de Madame Yoland de France, Femme de haut & puissant „ Seigneur Messire Philippes de Hocberg, Marquis de Rothelin, Comte „ de Neufchatel, la quelle trespassa le XXVII. de Novembr. MD.

(h) GUICHENON loc. alleg. pag. 560.

Longovilla, nepos Johannis, filii naturalis Ludovici, Ducis Aurelianensis, qui Caroli V. Galliae Regis filius erat, junior natu. Ludovico huic Longovillano, consanguineo suo, Rex favens persuasit Philippo, ut matrimonium Johanae cum Longovillano praeferret.

§. XXXIV.

Matrimo-
nium ejus Enimvero in Burgundia Transjurana natus & educatus Philippus, linguae & moribus affuetus Burgundicis, Sabaudicam quoque habens uxorem, Francico Principi maluit, quam Germanico, desponsare filiam, a Germanicis quoque moribus alienam; accedente desiderio placendi Regi Galliarum. Nuptias tamen nonnisi mortuo patre celebravit Johanna; (i) quae ex paterna hereditate solum Neo-Comensem Comitatum cum Dynastiis S. Georgii & S. Crucis accepit. Brisgovicæ terræ ad Christophorum, Badæ Marchionem, vi pacti familiae An. 1490. initi, transferunt. Lites ejus cum Johanna in Badensibus rebus exponimus.

Maritus ejus, Longovillæ Dux, Magnus Franciæ Camerarius, Gubernator Provinciæ, inter præcipuos Galliæ Proceres reputatus, in prælio contra Anglos An. 1513. in Picardia, An. 1515. ad Marignanum contra Helvetios captus, Anno 1516.

(i) Anno 1504.

decessit. (l) Titulo Marchionis *Rotelæ* usus est, Dynastia hac licet careret. Johanna vero, per totos XXVII. annos marito superstes, nonnisi An. 1543. in Burgundia decessit. (m)

§. XXXV.

Ex matrimonio hoc notandus nobis est Franciscus, Heredes. Marchio de Rothelin, Novi Castri Comes, Gentis Longovillanæ continuator, natus An. 1513. in bellis Francisci I. contra Carolum V. athleta strenuus, qui quinquennio post matrem decessit.

Perstitit autem Novi Castri Comitatus in Longovillana Familia usque ad ejus interitum. Enimvero Franciscus, Novi Castri Comes, filium legitimum reliquit & spurium. Legitimus fuit Leonorus; cujus pronepos Johannes Ludovicus, Gentis suæ postremus, Novi Castri possessor, Anno 1694. cælebs decessit. Illegitimus autem Francisci filius, Franciscus, Marchionis Rothelini nomen & genus ad nostrum usque ævum propagavit. (n)

§. XXXVI

Novi Castri Comitatus ergo, postquam Rudolphus & Philippus, Saufenbergæ Marchiones, per XLVI. annos eum

Successio
Neoburg.
contro-
versa.

G g g 2

(l) ANSELME *Histoire Genealogique de France* Tom. I. pag. 217.

(m) D. 21. Sept. in vico Burgundico *Epoiffes*.

(n) ANSELME loc. alleg. pag. 224.

rexissent, ad Longovillanos transivit. Scriptores, qui Brandenburgica in Novum Castrum jura A. 1707. defenderant, LUDEWIGIUS (o) atque GUNDLINGIUS, (p) non modo Friburgi Comites, sed & Saufenbergicos nostros usurpationis accusant; injuriam Domui Cabilono-Araufionensi ab utrisque illatam fuisse, aperte professi. Pro Saufenbergicis tamen eadem militaverunt arma, quibus antea Comites pugnaverant Friburgi; (q) quod ultimo possessori, cognato suo, proxime juncti, Burgundico more proximi fuerint heredes feudales; per feminas licet, quas Burgundica feuda admittunt, suum genus ducentes; feudumque adeo femininum ad Cabilono-Araufios, tanquam ad Dominos directos, non modo agnatis, sed & cognatis extinctis, demum possent redire.

Neque profecto negandum est, extincta Rolini prosapia, quum collaterales cognati Comitatum Neo-Comensem adiissent, contradixisse Araufios, ad se tanquam Dominos directos pleno eum jure recidisse clamantes. Protestationem repetierunt Araufii, quum Comites Friburgi, quum Saufenbergæ Marchiones, quum Longovillani eundem Comitatum occupassent. Philibertus, Princeps Araufionensis, tum temporis minor cum fuisset ætate,

(o) JOH. PETR. de LUDEWIG in Libro, cui Tit. *Preussisches Neuburg* p. 106. sqq.

(p) *Historische Nachricht von Neufchatel* pag. 15.

(q) Vide supra in Conrado, Comite Friburgi, pag. 258. sq.

mater ejus Bernensium contra Longovillanum imploravit auxilium. (r)

Verum enimvero irriti fuerunt omnes Arausiorum ad seculum usque nostrum conatus. Postquam enim omnis Longovillana, & masculina & feminnia, legitima soboles cum Maria, Henrici Ducis Nemorosii vidua, Anno 1707. periisset, Brandenburgii Elector, Borussiae Rex primus, per Ludovicam matrem, Henrici Friderici, Principis Arausionis, filiam jurium Arausionensium heres, Novo Castrensem Comitatum obtinuit & Brandenburgicæ suæ Genti vindicavit.

§ XXXVII.

Sausenbergæ Marchiones, Anno 1503. extincti, quum Rætelsenem Dynastiam An. 1315. obtinuissent, appellari voluerunt *Marchiones de Hachberg, Dynastæ in Ræteln & Sausenberg.* (s) Rudolphus IV. Sausenberg. Dynastiam Badevillanam An. 1444. atque deinceps Comitatum Novi Castri A. 1457. cum suis terris junxisset, *Marchio Hachbergæ, Comes Neoburgi, Dominus in Ræteln, Sausenberg & Badenweiler,* vocari solebat. Titulum

Tituli
Familia
Sausen-
berg.

G g g 3

(r) LEU *Lexic. Helvet.* Tom. XIV. pag. 43.

(s) TSCUDIUS in *Chron. Helvet.* Tom. II. Add. Charta apud Perillustr.

SENCKENBERG *de Jure succed. proximæ saminæ Illustr.* Num. XVI.

pag. 35.

hunc Dynastiis quibusdam ex materna hereditate Burgundicis, uti vidimus, auxit. Axioma *Marchionis de Saufenberg* rarius occurrit. Legitur in Rudolphi & Ottonis Marchionum Charta An. 1336. in qua Marggravii Saufenbergæ & Domini in Rœteln dicuntur. (t) Ab Ernesti Marchionis temporibus invaluit usus tituli Landgravii in Saufenberg.

Insignia. Ceterum Marchiones Hachbergicæ pariter ac Saufenbergicæ lineæ, & priores quidem constanter, uno eodemque cum Badenfibis usi sunt Insigni. At Saufenbergica ante interitum suum scuto suo areolam Novo-Castrensem cum palo cantheriato adjecit.

Ita Hachbergicæ Periodo imponimus finem, eique appendicis loco subjungimus Brisgovici Landgraviatus Historiam, qui sub hac præfertim Marchionum Periodo viguit. Landgraviatum excipient Rœtelæ & Usenbergæ Dynastæ, quorum terræ Hachbergicis, ut vidimus, maximam partem accefferunt.

(t) *Wir Rudolf und Otte gebrudere, Margrafen von Sufenberg und Herren ze Rœtellein.*

LAND-

LANDGRAVIATUS BRISGOVIÆ.

§. I.

Indoles, migratio & fata Landgravix Brisgovix Introitus.
 difficillimam Civilis Historix Brisgoviorum
 constituunt partem; id quod in Landgraviatibus
 Alsatice quoque suo loco (a) annotavi.
 Argumentum hoc ex Scriptoribus nullum aut debile, ex
 Diplomatis & Chartis, quas undiquaque collegimus, præcipuum
 accipit lumen.

Comitivæ hæ Provinciales, Rheno tantum inter se distinctæ,
 simile exordium, similia decremента habuerunt; tanta decremента,
 ut Landgraviatum Brisgovix in ipso hodie Landgraviatu requiras.

Brisgovix Pagum ab Alsatia, Baselgovia & Augustigovia Brisgo-
vix limi-
tes.
 Rhenus, ab Ortenavia amnis Bleicha, ab Alpigovia Silvæ Nigræ
 cacumina, apex denique ejusdem Silvæ ad Rhenum usque
 profiliens (b) a Basilea minoris agro difterminat.

(a) *Alsatix Illustr.* Tom. II. pag. 12. & 126.

(b) Vulgo *Crenzacher Horn*, *Horn vom Schwarzwald*. Simili modo *Horn des
Blauens*, apex Vogesi dicitur apud URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 20.

Libertas

Brisgovia, ut omnis Suevia, libera semper fuit Imperii sine medio provincia, Ingenuis, Militibus, Liberis Dominis, Dynastis, Civitatibus & sacris Ordinibus plena. In ea plures erant Manfi, Curtes & Vici regales; silvæ, flumina, vectigalia, metallifodinæ; pristina fisci Cæsarei domania.

Magistratus.

Bellum administrare, pacem publicam conservare, politiæ totius provinciæ quovis modo prospicere, Ducis fuit officium, quem Brisgovia multis seculis cum Suevia & Alfatia communem habuit magistratum Imperii, non propria potestate pollentem. Jurisdictio autem commissa fuit Comiti, qui ab initio simpliciter *Comes*, inde *Comes Provincialis*, lingua patria *Landrichter*, frequentius *Landgrav*, dicebatur. Vir nobilis, pro arbitrio Regis constituendus & revocabilis Judex; donec temporis progressu Comitivæ illæ hereditariæ fierent, ab una stirpe vel linea transituræ ad aliam.

Periodi
quinque
Landgr.

Series Landgraviorum Brisgovia in V. Periodos opportune dividitur. *Vagam* appellamus eam, quæ omnium prima est, quod ab initio Comitiva certæ non inhæserat Domui. Periodo vagæ *Zaringica*, *Hachbergica*, *Sausenbergico - Friburgensis*, *Badensis* suo quæque ordine successerunt. His enim quatuor Familiis, ex una Gente prognatis, Landgraviatus adhæsit.

EPOCHA

E P O C H A V A G A .

§. II.

In prima, quam novimus, Landgraviatus periodo San-
Gallenfium traditionum Chartæ (c) Provincialium Brisgoviæ Comites
fec. VIII.
Comitum nomina ad primam usque Carolingorum Franciæ Regum
ætatem servarunt. Hujus generis memorias seculo VIII.
vetustiores non offert Brisgovia.

C H A N C H A R O .

Anno 758. sub *Chancharone Comite* facta est S. Galli
monasterio traditio bonorum in Pago *Brisgauensi*, in villa
Mulinheimo.

A D A L A R D U S .

Anno 765. Drutpertus quidam eidem monasterio prædia
& mancipia quædam in *Zarduna*, Brisgoviæ vico, (*Zarten*)
sub *Adalardo Comite* donavit.

(c) In *Genealogiæ Habsburgicæ* HERRGOTTI Diplomatico Codice.

U D A L R I C U S.

Anno 789. res quædam in Pago *Brisagaugæ*, in loco *Eboringa* (Efringen) sub *Comite Oadalrico* San - Gallenfibus traditæ sunt.

B E R T O L D U S.

Anno 794. in pluribus *Brisingoviae* locis, bona sua *Beroldus* Comes iisdem Monachis concessit.

§. III.

W O L W I N U S.

Comites
sec. IX.

Anno 805. enunciatur *Wolwinus* Comes in literis, quibus bona in *Prisagaugæ*, in marcis *Selidon* & *Antparinga* (Selden & Ampringen) San - Gallenses dono acceperunt.

U D A L R I C U S.

Anno 806. Charta donationis bonorum, in Pago *Brisagaugæ* fitorum, conscripta in villa *Scrozzinga* (Crozzingen) sub *Odalrico* Comite.

A R C H A N G A R I U S.

Anno 817. sub *Archangario* Comite pars ecclesiæ in *Zartunu* (Zarten) cum aliis rebus S. Galli cœnobio tradita est.

K E R O L T U S.

Anno 837. Ramingus quidam in Pago *Priffagaugense* quidquid in villa *Haholtinga* (Haltingen) alibique juris habuit, eidem monasterio adscripsit, *sub Kerolto Comite*.

A L B E R I C U S.

Anno 856. alia ad Zartunam Abbatiae San-Gallensi facta est donatio, sub *Albricho Comite*; quem plura S. Galli Instrumenta ab An. 862. ad 865. Pagi *Brifgaugae* Comitem nobis manifestant, ubi *Albericus & Albarichus Comes* notatur.

C A R O L U S.

Anno 872. Remingus & Engelrammus fratres, quidquid in *Buabiliniswilare* habebant, San-Gallensi Abbatiae tradiderunt, „ anno XXXIII. Hludovvici Regis & sub filio ejus Karolo, „ Rectore ejusdem Pagi, in quo praefatae res sitae sunt, id est, „ *Prifcowe*.

§. IV.

W O L W I N U S.

In loco *Tuomaringa*, in Pago *Prifahgewe*, *Wolwine* Comites sec. X. *existente Comite* An. 890. facta est bonorum traditio, & octennio

post *Rotileim* locus (Roeteln) in *Brisihgovve Comitatu Wolfuni*, qui idem ac *Wolwinus* esse videtur, ab Arnolfo Imp. ponitur; imo sub *Wolfilino Comite* Luitfridiana S. Trudperti Charta donationis conscripta est An. 903.

A D A L B E R O.

Sub Comite Adalberone S. Galli Abbatia res in Pago *Prisigaugense*, in villa *Witereswilare*, An. 909. dono accepit.

B E R N O L D U S.

Sub Bernoldo Comite in publico mallo, in oppido, quod dicitur *Chinichdorf* (Kinstorf) coram cuncta frequentia populi utriusque provinciae, tam *Mortinove*, quam *Brischgovia*, lis diremta est inter Monasteria Etenheim & Waldkirch. Bernoldus itaque utrique provinciae, Ortenaviae & Brisgoviae, praefuisse videtur Comes. Acta sunt haec An. 926.

L U D O L F U S.

Ottonis I. Regis Germ. filius Pago Brisgoviae praefuit Comes, ut Ludovici Germ. filius, Carolus Craffus, Imperator deinceps, eidem praefuerat. Testem hujus rei habemus ipsum Ottonem, in Diplomate An. 952. quo locum *Lielah* in Pago *Brisachgowe*, in Comitatu filii nostri *Liutolfi*, Einfidlenfi Abbatiae

concessit. Ludolfus tum Alemanniæ & Alfatiae Dux quoque erat. (d)

B I R T H I L O.

Anno 968. *Pirihitone Comite* Monasterium S. Trudperti in Brisgovia cum San - Gallensi concambium bonorum iniit. Prædium *Sacleja* sive Schelingen in Pago *Brisfigowe* & in *Comitatu Birthilonis Comitis* situm, Otto III Imp. Anno 990. Wormatiensi Ecclesiæ donavit. Alias de Birthilonis hujus Comitatu probationes usque ad An. 995. dedimus supra.

§. V.

B E R T H O L D U S.

Anno 1004. Henricum II. Imp. Sulzbergenfi Cœnobio Comites
fec. XI. in loco Rincka, in Pago *Brisgowe*, in *Comitatu Bertholdi* mercatum concessisse, superius quoque indicavimus.

A D E L B E R O.

Anno 1005. Henricus II. Rex Germ. prædium in Pago *Bryfichgowe* & *Comitatu Adalberonis Comitis* Præposito Ecclesiæ Basil. donavit. Eundem Comitatum *Adalberonis Comitis* in Pago *Prifichewue* Pirtelo in Charta Sulzbergenfi An. 1008. memorat.

H h h 3

(d) *Alfatiae Illustr.* Tom. II. pag. 541.

EPOCHAZARINGICA.

§. VI.

BERTOLDUS.

Bertoldus cum
filio Hermanno.

Primum hunc Provinciæ Comitem in secunda, quam *Zaringicam* voco, Brisgovici Landgraviatus periodo reperimus.

Anno 1028. Conradus II. Imp. Ecclesiæ Basil. mineras argenti dedit in Comitatu *Bertholdi* & in Pago *Brisichgowe*.

Ejusdem Comitatum in Pago *Brysihegowe* prodit Diploma Henrici III. Imp. An. 1048. ut supra ostendimus. Bertoldus hic brevi post, quam titulum Ducis sumfisset, in filium suum Hermannum Comitis axioma transtulit; unde Hesso Brisgovix Dynasta An. 1052. domum & Cappellam fundasse legitur *Duce Bertoldo, Comite Herimanno*. Hermannus non suo, sed paterno nomine, Comitatum administrasse videtur, uti beneficio Cæsaris eum Bertoldus possedit, qui cum Henrici IV. Imp. gratia deinceps excideret, hoc quoque exutus est Comitatu. A. 1077. profecto Cæsar „quendam Comitatum situm in Pago *Brisgowe*, *Bertholfo* „ jam non Duci, justo judicio sublatum, cum omnibus appenditiis „ legum, „ Ecclesiæ Argent. donavit. Cum vero Comitatus Brisgovix in potestate Zaringensium, ut ex sequentibus patebit, permanferit, nec ullum vestigium compareat, ex quo inferre

possimus, Argentinensem Episcopum Comitivæ Brigovicæ jura exercuisse, Cæsaream hanc donationem, aurea licet Bulla munitam, effectū caruisse censemus. (e)

§. VII.

H E R M A N N U S.

Anno 1087. locus, qui dicitur *Cella*, situs in Nigra Silva, Hermannus II. Marchio. in Pago *Brigowe*, in Comitatu *Herimanni Comitis*, Cluniacensi Ecclesiæ a Burcardo Episcopo Basil. per concambium traditus est. Chartam concambii testes signarunt *Bertolfus Dux*, *Herimannus Comes*, patruus & ex fratre nepos. Ita Hermannus II. Marchio Comitatu Brigovicæ præfuit, sub patruo Duce, uti Hermannus I. eundem rexerat sub patre.

§. VIII.

B E R T O L D U S.

Anno 1120. Bertoldus III. Dux Zaring. novæ suæ Civitati Bertoldus III. Dux Zaring. Friburgenfi privilegium dedit, ut omnis civis, volens inde recedere, rerum & corporis usque in medium *Rhenum* & per totum sui *Comitatus ambitum*, securitatem habeat, Domino conducente. Comitatus hic intelligitur Provincialis Brigovicæ. In Comitatu

(e) Vide supra in Bertoldo I. pag. 55.

Brisgaviae cunctas venationes & argentifodinas Ecclesiae Basil. confirmat Innocentius II. Papa An. 1139. (f) ubi Claustrum de Sulzberg, Haltingen, Hystein, Chilhoven, Stouffen, Ampringen, Oeristetten, Opfingen, Zeringen, Bischovingen, Brifach, aliaque loca *Brisgoviae* commemorantur.

B E R T O L D U S.

Bertoldus IV.
Dux.

Vivo patre Conrado, Duce Zaring. & Rectore Burgundiae, Bertoldus IV. inter Comites A. 1139. relatus, *Brisgoviae* Comitatum administravit. Majoris placiti, in ipsa regione apud vicum Ofmenningen ab eo congregati, expressa mentio fit in Charta San-Petrina illius anni; cujus S. Petri in Nigra Silva Advocatiam, in Zaringica gente hereditariam, Bertoldus Comes tum quoque cum Landgraviatu possedit. (g) Idem postea, mortuo patre, An. 1169. causam de jure patronatus ecclesiarum aliquot *Brisgoviae* judex decidit. (h)

(f) HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. II. num. 217.

(g) Vide in Bertoldo IV. Zaringiae Duce supra §. II. pag. 124.

(h) Ibidem §. XVI. pag. 142.

EPOCHA

EPOCHÆ HACHBERGICÆ.

§. IX.

Tertia Periodus, quam *Hachbergicam* appello, *Linea* Epochæ
hujus
initium. *Zaringica Ducali extincta*, suum capit initium. Tum enim *Marchionum Bada-Hachbergenfium Linea*, quæ junior fuit, in Landgraviatu *Brisgoviaë*, ut in *Judiciario Imperii feudo*, ad feminas non transeunte, successit; quod *Chartarum illius ævi* nos docet auctoritas.

In transactione cum *Abbatia S. Blasii super montem Saufenberg*, quæ An. 1232. facta, *Marchio Henricus junior* jurato promisit, „ ut nihil omnino preter servitium temporibus *B. Ducis* „ solitum per se vel per suos exigat vel percipiat de curtibus „ *ecclesiæ S. Blasii in Brisgaugia constitutis.* „ Indicant hæc successione *Badensium Marchionum in Bertoldi V. Ducis Zaringiæ* feudalibus *Brisgoviaë* jura; quod *allodialium hereditas ad Bertoldi* forores omnis transivit. Non aliud profecto excogitaveris feudum, cui universæ *S. Blasii per Brisgoviam* possessiones obnoxiaë fuerint,

---

præter Comitatum Provinciale, quem Hachbergenses Marchiones constanter administrarunt. (i)

Videtur quoque huc referri debere sententia Henrici Regis Rom. An. 1234. in Curia Principum Francofurti pronuntiata, qua Hermannus Marchio Eginoni, Comiti Friburg. de argentifodinis & custodiis silvarum Brisgoviaë litem movens, cecidit causa. (l) Regalia ista jura, quæ feudo suo Landgraviatus inhærere crediderat Marchio, Cæsarum liberalitate ad Episcopum Basil. hujusque investitura ad Friburgi Comites pedetentim pervenerant.

Comitatus autem Brisgoviaë, quamvis post Zaringiaë Ducum interitum ad Bada-Hachbergicos Marchiones spectaverit, nullius tamen Landgravialis eorum actus, ante Rudolphi I. Imp. ætatem, memoria extat. Turbatis toto fere sec. XIII. Germaniæ rebus non judicio disceptatum, sed armis, donec folium Imperiale Anno 1273. conscendit Rudolphus.

(i) STAPPIUS in *Vindiciis Superioritatis Austriacæ*, An. 1721. Friburgi editis, pag. 18. Landgraviatum Brisgoviaë a Zaringis ad Friburgi Comites, non ad Hachbergæ Marchiones, quos præterit silentio, pervenisse scribit.

(l) GOLDAST *Catholicon rei monet.* pag. 101. DU MONT *Corps Diplom.* Tom. I. Part. I. pag. 173.

§. X.

H E N R I C U S I I.

M A R C H I O.

Anno 1276. die Merc. post S. Galli Marchio Henricus de *Hahperg*, Landgravius *Brisgovia*, Judicio provinciali habito, Judicia varia Landgr. cives Friburgenses a jurisdictione sua Landgraviali Cæsarum privilegiis immunes esse professus est. Eodem anno die Merc. ante festum Nativ. Mariæ, Brombaci, Dynastiæ Rœtelanæ vico, Henricus ille Marchio Judicium aliud provinciale in eadem causa habuit. (m)

An. 1279. nobilis vir H. Marchio de *Hahper* a Rudolfo I. Imp. Vindobonæ pro tribunali sedente, obtinuit decretum, ut in nulla *Comicia* five Landgraviatu absque Comitibus seu Landgravii consensu castrum vel alia quævis munitio ædificari liceat. Usos hac sententia Marchiones *Hachbergæ*, ut Landgravios *Brisgovia*, exempla, quæ inferius produco, docent.

Anno 1289. Rudolfus I. Imp. Basileæ commoratus, lites inter Eginonem, Comitem Friburg. atque civitatem hujus nominis agitatas componens, Argentinensis & Basiliensis Episcoporum,

I i i 2

(m) Tabular. Civit. Friburg.

nec non Heinrici, Marchionis Hachbergici, Judicis provincialis
Brisgoviae, (n) consiliis usus est.

§. XI.

HENRICUS III. ET RUDOLFUS I.
FRATRES.

Judicia
alia
Landgr.

Anno 1296. Henricus & Rudolfus, fratres, Marchiones
Hachbergæ & Brisgoviae Landgravii nominantur in Charta, in
qua Ulricus de Eystatt, ipsorum nomine Teningæ pro tribunali
sedens, feuda intra anni spatium per investituram non recepta, ad
Dominum directum redire debere, pronuntiavit. (o)

Fratres hi, quorum ille Hachbergenfis, hic Saufenbergicæ
Lineæ fator, conjunctim & indivisim tum Landgraviatum
possidebant.

-
- (n) Rudolfus in Charta compositionis Henricum Marchionem vocat *des eidilne Herrin von Gottes gnaden Margravin Heinrichs von Hochperg der Lantrichter ist in Brisgöwe*. Vid. LEX. BASIL. voce *Hachberg*.
- (o) Charta hæc ad An. 1226. ponitur, errore 70. annorum. Unde Henrico patri & Rudolfo filio attribuere Scriptores, quæ attribuenda sunt fratribus. Autographum Chartæ, ipso Henrici Marchionis de Hachberg sigillo firmatum, extat in Tabulario Bada-Durlac. Anachronismus iste irrepit in scriptum, cui Tit. *Oesterreichische Beantwortung der Bayrischen Ausführung, zweiter Absatz* pag. 53. sq.

An. 1398. Henricus *Margravius de Hahperg*, *Landgravius Brisgovia*, die Merc. post S. Mariæ Magd. judex fedit in Waldkirch, quum Wilhelmus Dynasta Schwarzenberg. una cum conjuge sua & curatore ejus, Egone Comite Friburg. curiam suam in Teningen vendidit.

Anno 1305. idem Henricus Landgravius judicium & adventitios homines Tenzlingæ Rudolfo Turnero, Militi Friburg. ejusque fratri Johanni, in subfeudum Landgraviale contulit; annoque sequenti judicio feudali, Burghemii ad Rhenum habito, Johannem de Spanegke, Spenlini filium, contumaciæ damnavit, accusante eum Rudolfo Marchione, Henrici fratre.

Anno 1309. Walramus, Thiersteinensis Comes, provinciale Judicium celebravit Sliengæ, nomine Rudolphi Marchionis, Landgravii Brisgovia, cui ipsi Walramus Castrum *Spanecge*, vicum Ychtingen, aliaque bona addixit. (p)

§. XII.

HENRICUS III. ET RUDOLFI I.
FILII.

Anno 1314. Henricus Marggravius, suo & Rudolphi, fratris sui nuper defuncti, filiorum nomine, Landgravialem

Castrum
Schne-
feld. ex-
structum.

I i i 3

(p) Confr. supra Hachberga - Saufenberg. pag. 378.

---

potestatem exercens, Conrado Diet. Schnevelino permittit, ut in omni Brisgoviæ parte, terris Marchicis tantum exceptis, vel in montibus vel in convallibus, planisque castrum exstrueret. Charta data Friburgi. Schnevelinus, hac munitus Landgraviali licentia, Hachbergam inter & Emmedingam munimentum condidit *Schnefelden*. (q)

Post hæc solos Hachberga - Saufenbergicæ Lineæ Marchiones, a Rudolfo I. ejus auctore, descendentes, exclusis Hachbergicis, Heinrici III. posteris, Landgraviatum Brisgoviæ tenuisse reperio. Unde conjicimus, in divisione Linearum Hachbergicos eum reliquisse juniore. Henricus junior certe, Rudolphi I. filius, Marchionis Hachbergici & Dynastæ Rœtelani nominibus titulum *Landgravii* constanter adjecit. Hic ipse quoque Rœtelanam An. 1315. cum accepisset Dynastiam, Friburgensibus primus Landgraviatum An. 1318. oppigneravit.

(q) Hod. *Weyer-Schlofs*.

---

*EPOCHA SAUSENBERGA-
FRIBURGENSIS.*

§. XIII.

Quarta Periodus, quam *Sausenberga - Friburgensem* nominamus, cum Friderico I. Comite Friburgensi inceptit.

Rudolfus I. Marchio, Lineæ Sausenbergicæ auctor, præter tres filios Henricum, Rudolfum, Ottonem, filiam quoque reliquerat Annam, quam Fridericus, Comes Friburgensis, cum promissa 700. marcarum argenti dote An. 1318. duxit uxorem. Henricus, Annæ frater, parata pecunia dotem Friderico cum solvere non posset, Landgraviatum Brisgovix ei & patri ejus Conrado oppigneravit, & quidem antichretico jure. (r)

Landgraviatus
oppigneratio.

Oppigneratio facta I. consensu fratrum Henrici, Rudolphi & Ottonis, quin etiam patrui eorum, Henrici III. Hachbergæ

(r) Edita hæc Charta in Diatriba, eui Tit. *Oesterreich. Beantwortung contra Bayern*, Part. II. pag. 59.

Marchionis, ac filiorum ejus. II. Oppigneratus est Landgraviatus Brisgoviae cum vasallis, judiciis, juribusque universis. III. Pretium pignoris fuerunt septingentae argenti mixti marcae, Friburgensis valoris. IV. Evictio promittitur Comiti, praestanda per obstagium in urbe Friburgo. V. Reluctio oppignerantibus solis eorumque heredibus, Landgraviatum sibi servaturis, permissa. VI. Additur memorabilis conditio, ut vici Landgraviales, in Saufenbergae Marchionum potestate mansuri, ab Imperio, non a novo Landgraviatus possessore, Comite Friburgi, in posterum acciperentur in feudum, iisdemque possiderentur juribus, quibus alii Brisgoviae Nobiles à Landgraviatu vicos tenerent.

§. XIV.

Landgraviatus
divisus.

Apparet hinc, & ex sequentibus luculentius apparebit, non omnem Landgraviatum, sed illas modo ejus partes Comitibus Friburgi fuisse oppigneratas, quae extra Hachbergae & Saufenbergae Dynastias sitae fuerunt. Duas ergo ob causas titulo Landgraviatus Brisgoviae, post oppignorationem quoque, Saufenbergici Marchiones utebantur. Primo, quod Landgraviatus oppigneratus modo fuerat, non alienatus. Secundo, quod jura Landgraviatus in terris suis sibi servarunt Marchiones oppignerantes, adeoque in illis manserunt Landgravii; solutis Comiti Friburg. 700. marcis argenti ad omne exercitium Landgraviale redituri.

In

In Charta An. 1327. data Gebvilæ in Alsatia, Rudolfus & Otto Marchiones, Annæ fratres, diserte *Landgravii Brisgovia* vocantur. Henricus de Sliengen, Scultetus Basil. in solenni quodam Instrumento An. 1333. eosdem hoc titulo fratres exornat.

§. X V.

Oppigneratus autem Landgraviatus feudum cum esset Imperii, opus erat confirmatione Cæsarea, quam Ludovicus Bavarus An. 1334. impertivit Uberlingæ, ubi Landgraviale iudicium Comiti Friburg. Friderico exercendum tradidit, donec Marchiones Hachberga - Saufenbergici debitas 700. marcas ei persolverint. Anno sequenti, mortuis jam Henrico oppignerante & Anna sore ejus, Rudolfus & Otto, fratres, promissam An. 1318. evictionem tertio, postquam moniti fuerint, mense præstituros se polliciti sunt. Plenariam Landgraviatus Brisgovici cessionem ex evictione hac nemo eliciat.

Oppigner-
ationis
confir-
matio.

§. X V I.

Anno 1336. Fridericus, Friburgi Comes, patri suo Conrado partem suam (s) Landgravialis iudicii per triennium reliquit, ita tamen, ut dimidiam emolumentorum ejus partem

Fribur-
genfes
Conradus
& Frideri-
cus.

(s) *Als verre als es mich anhöret.*

fervaret, quam etiam concessurus erat patri, si forte hoc ipse celebraret iudicium.

Marchio-
nes Ru-
dolfus &
Otto.

Anno 1346. Rudolfus & Otto Marchiones vicum *Nider-Eggenheim*, ad Barones de Krenchingen tum spectantem, in Dominio Saufenberg. & Landgraviatu suo situm esse dicentes, iudicia publica ibidem sibi vindicarunt. Res ad arbitrum delata, Conradum a Berenfels, qui definito tempore probationem & testimonia a Marchionibus proferri postulavit. Decennio post Otto Domini in Saufenberg & *Landgravii Brisgoviae superioris* titulum assumpsit; (t) quum iussu ejus iudicium provinciale Thannenkirchæ haberetur. (u) Saufenbergicæ enim terræ in superiore Brisgovia sitæ sunt.

§. XVII.

Egeno IV
Friburg.

Anno 1359. in vigilia S. Ulrici Egeno Comes Friburg. & Landgravius Brisgoviae, Friderici defuncti frater, Snevelinos, Valckensteinios & Morferos de vicis *Betzingen* & *Schaffhausen* Friburgi investivit. Charta munita fuit sigillo *Egenonis Comit. in Friburg, Lantgravii Brisgaulie*; unde feuda hæc Landgravialia

(t) *Marggraff Otte von Hachberg Herr zu Saufenberg und Landgraf in Oberem Brisgouue.*

(u) An. 1356. *Ein offener Landtage zu Thannenkilche uffen der Herrschaft eygen u. in sine Landgericht.*

tum fuisse colligimus. Egeno enim, feuda Friburgensia conferens, titulo *Landgravi* abstinere solebat. Eodem anno, die Jovis ante Palmas, a Carolo IV. Imp. de Brisgoviæ inferioris Landgraviatu Moguntiae investitus est Egeno. (x) At anno sequenti Landgraviatus universi investituram obtinuit. (y)

Cæsar in concedendis privilegiis nimium, ut omnes norunt, liberalis, duas has investituras, sibi contrarias, dedit. Anno enim 1318. in Charta oppignerationis Marchiones Hachberga-Saufenbergici Landgravialia, in terris suis Marchicis, jura sibi diferte reservaverant, & ob id ipsum Landgravios se superioris Brisgoviæ vocarunt. Distinctionis in superiorem & inferiorem Landgraviam origo hinc prognata videtur. Antiquiora enim hujus distinctionis vestigia nullibi occurrunt.

§. XVIII.

Anno 1368. Friburgum sui juris factum libertatem accepit, jura sua vendente Eginone IV. Comite, paucos post menses tamen Austriæ Ducum subjicienda imperio. (z) LEXICI BASIL. auctores (a) Comitem Hugonem An. 1367. Brisgoviam Austriacis

Fribur-
gum ven-
ditum,
non Land
graviatus

K k k 2

(x) MALDONER in *Hist. Ms. Brisgoviæ*, ex Archivo Friburg.

(y) GLAFEY *Anecd. n. 205.* HERRG. *Genealog. Habsb. Tom. II. n. 817.*

(z) Vid. in Comit. Friburg. supra pag. 252. sq.

(a) In verbo *Brisgau*.

vendidisse scribunt. Scribere debuissent, Eginonem An. 1368. Friburgensibus ipsis vendidisse Friburgum. Approbat tamen hæc verba anonymus Scriptor, (b) additque Imperio damnosum tum fuisse creditum, si Landgraviatus Brisgoviæ a Friburgo distraheretur. Subjungit porro, Leopoldum Austr. An. 1370. Rudolfo Badensi Advocatiam commisisse Brisgoviæ. At Landgraviatus ab Advocatia semper fuit diversus. Landgraviatum a Comitatu Friburgi diserte distinxit, sibi que servavit Eginon, quum valediceret Friburgo. (c)

Friburgenses, empta a Comite suo libertate, Leopoldo Austr. sese tradiderunt, qui jura Comitis Friburg. adeptus est, sed non jura Landgravii, Landgraviatus cum non potuerit vendi; quem Comites jure antichretico a Marchionibus Hachbergæ, Marchiones ab Imperio jure feudi tenuerunt.

Anno 1379. Advocatus provincialis Austriacus Brisgoviæ, Waltherus a Dicka, Marchionis Hachberga-Saufenbergici subjectos, in Keppenbacensium Militum ditone habitantes, tribus ejusdem

---

(b) *Oesterreich. Beantwortung contra Bayern* pag. 65.

(c) His verbis: „ vorbehebt u. usgenommen die Landgraffschaft in Brisgow
 „ mit der Mannschaft u. mit allen iren Rechten. „ Anonymus allegatus
 pag. 62. exceptionis hujus verba sequentia omisit: *in Brisgow mit der
 Mannschaft.*“

Marchionis Judiciis annuis Provincialibus obnoxios esse pronuntiavit. (d)

§. XIX.

Anno 1395. memorabilis illa Landgraviatus Brisgoici in subfeudum conversio contigit. Pridie Kal. Aug. Conradus, Comes Friburgi, sororis suæ Annæ maritum, Rudolphum, Marchionem Hachberga - Saufenbergicum, Landgraviatus, a majoribus ejus, titulo pignoris, ut ipse fatetur, ad se delati, heredem absque ullo onere instituit, si post mortem suam nullam prolem reliquerit. Paulo post (e) Conradus, secum ipse mente revolvens, quod septingentæ illæ marcæ, pro quibus facta Landgraviatus oppigneratio, ex diuturna ejus possessione abunde perceptæ sint, in judicio Civitatis Neoburgensis ad Rhenum pignus istud Rudolfo Marchioni sponte ac libere reddidit. Rudolfus eadem die & loco vicissim Landgraviatum in subfeudum contulit Conrado. Ita oppigneratio in feudum conversa est; eo forte consilio, reditum ejus ad se suosque certiore ut redderet Marchio.

Landgraviatus in subfeudum mutatus.

K k k 3

(d) Mentio hac in Charta fit suppliciorum, quæ in terris Saufenbergicis de damnatis ad mortem fumebantur, tribus in locis, *zu dem Gestul, zu der Harteichen, zu dem Kefferholz.*

(e) Septembris initio.

Conventum est etiam, ut singulis annis die S. Jacobi coerulei coloris accipitrem (f) Domino directo offerret Vasallus.

§. XX.

Investi-
turae Mar-
chionum.

Anno 1401. Rupertus Imp. eundem Marchionem Rudolphum de Landgraviatu Brisgoviae cum Judicio Provinciali, banno sanguinis, vasallis ac reliquis juribus, in quibus jus retinendi ac persequendi ecclesiarum & monasteriorum homines proprios, rite investivit. (g) Similem investituram Marchioni Sigismundus Imp. An. 1417. triennioque post Marchio Conrado Comiti ejusdem Landgraviatus subinfeudationem concessit. Sed & An. 1429. à Sigismundo idem Marchio Rudolfus cum filio suo Wilhelmo novam investituram obtinuit.

Hæc omnia facta sunt vivis Friburgi Comitibus, qui vendito Friburgo Landgravii inferioris Brisgoviae permanferant. Landgraviam enim a Marchionibus in subfeudum tenuere.

§. XXI.

Lites.

Anno 1424. inter Marchionem Hachberga-Saufenberg. ac vicos nonnullos alienæ ditionis, in superiore Brisgovia fitos, lite

(f) *Einen blauen Habbich.*

(g) SCHILTERI *Institut. Juris publ.* Tom. I. pag. 88.

exorta, constituti sunt arbitri, Burcardus Munch de Landscron, Dietericus de Amplo Molendino, Ulmannus de Pfirt, aliique; qui auditis testibus statuerunt, judicia capitalia intra septa (*h*) vicorum *Schliengen* & *Steinenstatt* ad scultetos eorum & incolas; extra septa vero ad Marchionem spectare, ut Landgravium Saufenhartæ, (*i*) id est, superioris Brisgoviæ; imo damnatos a sculteto & incolis eidem Marchioni ad supplicium tradendos. Renovata deinceps controversia, sententia hæc a Senatu Basil. An. 1458. ut arbitro firmata est.

§. X X I I.

Hoc ipso anno inferioris quoque Brisgoviæ Landgraviatus morte Johannis, Comitum Friburg. postremi, ad Marchiones Hachbergenfes, dominos directos, redierat. Recapitulatio.

In quarta ista periodo, quæ *Sausenbergo-Friburgica* est, quæque ab Anno 1318. usque ad Comites Friburgenses An. 1458. extinctos, adeoque per 140. annos duravit, tria temporum annotamus momenta.

(*h*) Germ. *Etter*.

(*i*) In Actis hujus litis Marchio sæpius *Landgraf am Saufenhart* dicitur. Brisgoviæ superioris & inferioris collimitium ad Augenam vicum est. Quæ infra hunc limitem, simpliciter *Hart*, quæ supra, *Sausenhart*, id est, Harta meridionalis dicitur. Acta hæc Ms. in Tabulario Bada-Durlacensi extant.

Primum est Landgraviæ oppignatio, quod Anno 1318. evenit.

Secundum est An. 1395. quo oppignatio Landgraviatus inferioris a Marchionibus in subfeudum mutata.

Tertium est An. 1458. quo, extinctis Friburgi Comitibus, Landgraviatus inferior, illis in subfeudum concessus, ad dominos directos, Marchiones nempe Saufenbergicos, rediit. Saufenbergicis autem An. 1503. extinctis, ad Badenses Marchiones, proximos nempe agnatos, cum Saufenbergicis, quibus adhæserat, terris transivit.

§. XXIII.

Epocha
Badensis.

Itaque ab Anno 1503. quo Landgraviatus ad Badenses pervenit, constituenda foret ejus periodus quinta, nisi omnis ejus vis & auctoritas sub hac ipsa periodo pedetentim exspirasset; quod & Alfatibus antea Landgraviatibus, aliisque apud Germanos evenit. (1) Crescente enim Statuum illius Regni potentia, jurisdictio ad Proceres translata & nova Imperii Tribunalia instituta sunt; unde Landgraviales mali paulatim neglecti, denique omnino conciderunt.

Nec silentio transeundum, quod An. 1478. Sigismundus Archidux a Rudolpho, Hachbergæ Marchione, petiit, ut ostenderet, quo

(1) De decrementis & extinctione Landgraviatum Alfatæ vide *Alfatæ Illustrat.* Tom. II. pag. 127. & 133.

quo jure Landgraviatum Brisgoviae & Dynastiam Badevillae possideret. Utrumque Rudolphus demonstravit Friburgi. (m)

Quum extinctis Hachberga-Sausenbergicis, agnatis suis, successissent Badenses, Christophorus omnes Badensium terras possidens solus, tres Domus suae Lineas condidit, quae morte Philippi redactae ad duas; quarum fautores erant Bernhardus atque Ernestus. Hic Lineae Bada-Durlacensis auctor *Landgravii in Sausenberg* titulo primum uti coepit in Literis, quas ad Carolum V. Imp. An. 1522. scripsit, in quibus contra Ensisheimense Regimen querelas instituit. (n) Ab hoc tempore continuatus est hujus tituli a Badensibus usus. Ferdinandus Archi-Dux nomine fratris sui Imperatoris respondit, atque in Literis (o) eodem titulo ornavit Ernestum. Postea temporis tamen Aufriaci Marchionibus hac super re litem moverunt.

Ceterum Brisgovia a seculi XIV. temporibus in Aufriacam & Badensem coepit distingui. Postquam enim Habsburgici in

(m) Reperiuntur haec in Codice Tabularii Bada-Durlacensis, cujus rubrum: *Acta die Landgraffschaft im Brisgau betreffend.*

(n) Formula haec erat: *Marggraf zu Baden und Hachberg, Landgraf zu Sausenberg, Herr zu Rœteln und Badenweiler.*

(o) Literae scriptae sunt Moguntiae d. 5. Maji 1522.

Alfatiae, Helvetiae & Austriae partibus opes suas immensum extenderant, in Brisgoviam denique seculo XIV. ex Alfatia transgressi, Brisfaco, Friburgo, Neoburgo, aliisque oppidis, castris & terris suae Domui adquisitis, confanguineos ibi suos repperunt Badenses.

§. XXIV.

Landgravorum
jura.

Synopsis rerum, quas ex monumentis chronologico ordine huc usque protulimus, docet, fuisse tempus, quo Brisgoviae Landgravius, uti Landgravii Alfatiae, jurisdictionem civilem, capitalem, (*p*) atque feudalem (*q*) exercuit. Malli Landgraviales habiti sunt Brombaci A. 1276. Tenningae A. 1296. Waldkirchae A. 1298. Burghemii ad Rhenum A. 1306. Sliengae A. 1309. Tannenkirchae A. 1356. & alibi, prout opportunum videbatur Landgravio. In superiore Brisgovia Saufenbergici Marchiones judicium Landgraviale ante castrum Roetelense in area subdivali frequenter habuerunt, quod a loco *Kapfgericht* fuit nuncupatum.

Extinctis Sueviae Ducibus, securitatis publicae cura quoque commissa Landgraviis; sine quorum consensu nullum in

(*p*) Vid. ad An. 1424.

(*q*) Ad An. 1296. & 1309.

Brigovia castrum ædificare licebat, ut Rudolphus I. peculiari Diplomate Anno 1279. stabilivit.

Landgravio insuper Jus conductus per provinciam, jus naufragas in Rheno naves cum mercibus fisco addicendi, (r) aliaque jura competebant.

Qualiscunque autem fuerit Landgraviorum veteris ævi potestas, illa sane progressu temporis iisdem gradibus pedetentim descendit, quibus Principum, Comitum, Nobilium atque Civitatum Germaniæ suprematus, superioritatem territorii quem vocant, ascendit; postquam nempe singuli Status in terris suis devenere Landgravii.

Pro Insignibus Landgraviatus Brigoviæ a multis habitus fuit leo ruber cum aurea corona in argenteo campo. Sed Insignia
Land-
grav.

L I I 2

(r) Jus hoc Anno 1419. exercitum est in naufraga bona navis Waltheri de Andlau; & agnitum ab arbitris inter Episcopum Basil. & Marchionem Hachbergæ Anno 1424. Germani jus hoc *Strandrecht*, *Grundruhrrecht* & simpliciter *Grundruhr* vocarunt; quod non in Germania modo, sed & apud alias invaluit gentes.

---

erronea opinio hæc est. Leo enim primum fuit Zaringorum Insigne. (s) Christophorus ex Marchionibus primus Insignibus suis Badenfibus hunc leonem adjecit, postquam Saufenbergicam hereditatem adierat. (t)

(s) Vide supra in Zaringicis pag. 195.

(t) Leo in Insignibus Badenfibus primum occupat locum ; Usenbergica autem ala secundum.

DYNA-

E L E N S I U M

WERNERUS nias WERNERUS
Episc. Balth. Anno 1519.
deponens A. 1525. dehn Canon.
Cochens 1529.

M. Nasson Count de Gassen
Canon Balth. 1525. Uaria
Canon Balth. pag. 30.

TABLE IX

ST. E. M. M.

STASTARUM ROSTERII

IN ANNO

...

...

...

...

...

...

...

ad pag. 403.

T A B U L A I X.
S T E M M A
D Y N A S T A R U M R O E T E L E N S I U M.

TIETERICUS I. de Rœtenlein Advocatus Ecclesiae S. Albani Basileae Anno 1083.

THEDERICUS II. de Rœtelein 1114. 1135 & 1139.

LUTOLDUS Episcopus Basileae 1191. † 1213

TIETRICUS III. de Rotenlein. 1187.

CONRADUS de Rotenlein 1229. 1233.
1258. ux. Ulrici Comitis de Novo
Castro filia.

DIETRICUS IV. de Roteleijn
Nobilis Anno 1236.

WALTHERUS alias WALDRICUS
Episc. Basileae electus Anno 1213.
depositus A. 1215. dein Canon.
Constant. 1229.

LUTOLDUS Ca-
nonicus Con-
stant. 1229.

WALTHERUS
1262.

OTTO Dom. de Rœtenlein
1287. † post 1303.

LUTOLDUS Præpositus
Basileae † 1315.

N. N. mater Conradi de Gösken
Canon. Basileae † 1323. URSTIS.
Chron. Basileae. pag. 5c.

WALTHERUS 1290.
† circa 1310.

D Y N A S T

TIETERICUS

T

LUTOLDUS Episcopus Basil. 1191. † 1

CONRADUS de Rotinlein 1229. 1233. LUTOLDUS Ca-
1258. ux. Ulrici Comitis de Novo onicus Con-
Castro filia. ant. 1229.

WALTHERUS

1262.

OTTO Dom. de Rœt

1287. † post 1303.

WALTHERUS 129

† circa 1310.

D Y N A S T A E
R O E T E L A N I

§. I.

In ipso fere Wiesanæ vallis aditu, ad latus Castrum Rœteln. ejus boreale, mons amœnus & fertilis, altitudinis modicæ, rudera Castrî maximæ molis ostentat, quod pulcherrimam illam vallem viatoribus olim clausit & aperuit.

Rœtela (a) ejus nomen est. Quinquies mille passibus distat Basilea. Dynastis illa Rœtelanis eorumque Dynastiæ suum nomen impressit. Castrum Dynastis sub conditoribus modicum, sub Marchionibus amplificatum, in bello Gallico An. 1678. una cum Badevillano & Saufenbergenfi Castris destructum est. Dynastia hæc seculo XI. suos jam habuerat Dominos, qui & in valle & extra vallem ad Rhenum usque dominati sunt.

L I I 3

(a) Rœteln, in Chartis veteribus Ratenlein, Rotinlein.

§. II.

Tieteri-
cus I.

De origine Gentis eorum nihil certi cognoscimus. Antiquiorem Dynastam nobis Chartæ non produnt, quam Tietericum illum de Roetinlleim, quem Burcardus, Basiliensis Episcopus, An. 1083. Cœnobii S. Albani in Civitate Basilea Advocatum constituit. Monasterii Charta hæc habet; „Advocatum „ super prædictas curtes (Cœnobii S. Albani) institui nobilem „ virum, videlicet Rudolfum de Hornberg Comitem ex ista parte „ Rheni; in ulteriori vero parte Rheni, T. de Roetinlleim &c. (b)

Tieteri-
cus II.

Anno 1114. Thedericum de Roetelein Traditioni cuidam bonorum, Abbatiae S. Blasii factæ, interfuisse, Bulla Innocentii Papæ An. 1138. (c) nos docet.

Anno 1135. Theodericus de Roetenlein Chartam institutionis Monasterii Canonorum Regular. in Goldbach vallis S. Amarini, inter *Liberos* primus testis signavit. Idem *Teodericus de Roetenlein* in Traditione Ecclesiae de Wolvenuulare, Abbatiae S. Petri An. 1139. facta, memoratur; (d) adeoque sub Conrado, Zaringiae Duce. Quin & sub Bertoldo IV. Conradi filio, *Diethericus de Rotinlein* in simili donationis Charta occurrit.

(b) URSTISIUS in *Epitome Hist. Basil.* pag. 123.
nonnisi excerpta hujus Chartæ dedit.

(c) HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. II. pag. 157.

(d) Rotulus S. Petri in Cod. Dipl. ad h. an.

Anno 1185. Ludovicus (forte Lutoldus) de Rotenleim Chartæ, Turici conscriptæ, nomen dedit. (e)

Anno 1187. *Tietricus de Rotenleim* in Diplomate Bertoldi, Tietericus III. Zaringiæ Ducis, Ecclesiæ Turicensi dato, allegatur, (f) qui Tietricus III. fuisse videtur, ab illis distinctus, qui in superioribus Chartis memorantur.

§. III.

Anno 1191. Lutoldus de Roetenlein, Ecclesiæ Basil. Episcopi Basil. Præpositus, Henrico Episcopo, qui cum Friderico I. Imp. in Oriente extinctus est, in Episcopatu hoc successit, usque ad An. 1213. superstes. (g)

Secutus est eum in Episcopatu Basil. Waltherus, alias dictus Waldricus, a Roetelen, qui artibus magis, quam legitima electione ad hanc dignitatem pervenit. Waldricus, Basiliensis Episcopus electus, An. 1214. subscripsit Diplomati Friderici II. Imp. pro Ecclesia Viennensi, dato Basileæ. (h) Idem vero Waldricus auctoritate Concilii Romani brevi post sede Episcopali dejectus est. (i) Vixit deinceps in Ecclesia Constantiensi Canonicus, una

(e) HOTTING. *Hist. Eccles.* Tom. VIII. pag. 1180.

(f) TSCHUDI *Chron. Helv.* Tom. I. pag. 92.

(g) URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 115. sqq.

(h) CHIFLETIUS in *Vesont.* Part. II. pag. 255. *Basilea sacra* pag. 218.

(i) URSTIS. l. c. pag. 118.

cum Lutoldo fratre, ut ex Conradi Episcopi Constant. Chartis An. 1229. apparet; in quarum altera *Walterus & Lutoldus fratres de Rotenlein*; in altera *Clericus W. & L. fratres de Rotinlein* inter Canonicos Constant. leguntur. In posteriore quoque inter seculares C. de Rotinlein allegatus est testis. (l)

§. IV.

Dietericus IV.

Septennio post *Dietericus de Rotinlein, nobilis*, Constantiæ decreto synodali Henrici Episcopi subscripsit. (m) Lutoldus II. Episc. Basil. qui successit Henrico, An. 1238. defuncto, non Roetelensis, sed ex Comitibus fuit Arburgi. Trithemius tamen & Stumpfius volunt, eum fuisse Roetelensem. NICOLAUS GERUNG, dictus *Blauenstein*, rem in dubio relinquit. (n)

Ad Dietericum hunc referri procul dubio debent, quæ in *Chronico Burglenfi* (o) his verbis leguntur: „Dietericus in „Rotenlein dedit S. Johanni (in Burglen) unam scopozam in villa „Gupha. (p)... Cum licentia Domini sui Dieterici Anna de „Scopheim

(l) HERRG. *Genealog. Habsburg.* Tom. II. pag. 237. sq.

(m) Ibid. pag. 251.

(n) In *Chronica Episcoporum. Basil.* quæ extat in *Scriptorib. Rer. Basil. minor.* Lib. II. Cap. XVIII.

(o) Cap. XVII. in RUST. HEER. *Anonymo Mur. denud.* pag. 382.

(p) *Gupf* prope Tannenkircham.

„ Scopheim (Schopfheim) dedit, unum mannwerd vineæ
 „ apud Tanninchilcha.

§. V.

Haud dubie Rœtelanæ Gentis propagator fuit Conradus Conradus
 ille, in Charta Constant. An. 1229. superius laudata, ut &
 Phirretenfi An. 1233. (q) testis memoratus. Occurrit etiam
 in Charta An. 1258. qua Conradus a Rosenberg pro 21. marcis
 argenti emit Efringam.

Ex Ulrici, Comitis de Novo Castro, filia tres filios suscepit; Uxor &
filii.
 Waltherum, Ottonem atque Lutoldum, quorum extat Charta,
 Abbatiae S. Blasii An. 1262. data, quibus damnum a se illatum
 reparaturos se spondent. In hac patris Conradi, jam defuncti,
 atque matris, tum præsentis, faciunt mentionem. (r) Fratres
 hi in bello Nobilium Basileæ a parte factionis, cui Pfittacus fuit
 insigne, steterunt, & A. 1272. cognato suo, Henrico ex Comitibus
 Neuenburgicis Basiliensi Episcopo, in bello contra Rudolfum
 Habsburgicum Comitem, mox Romanorum Regem, adstiterunt;
 unus etiam ex iis in Castro Nigræ Silvæ Werra a Rudolfo
 captus est. (s)

(a) HERRG. I. c. pag. 244. ubi *Conradus de Rœtenlein* inter Liberos primus
 testis ponitur.

(r) Cod. Diplom.

(s) GUILLIMANNUS *Habsb.* Lib. VI. Cap. IV. & URSTIS. *Hist. Basil.* Lib. II.
 Cap. XXI. eum Theodoricum vel Dietericum vocant.

§. VI.

Otto. Anno 1287. Otto Dom. de Rœtenlein Hugoni dicto *Kinde*, Militi Basil. prædium in Augst, quod a se in feudum tenuerat, in proprium tradidit, ut illud Abbatiae Olspergeni venderet.

Anno 1290. ipse & filius ejus Waltherus feria secunda post festum Mich. cum Præceptoria Ord. Teut. in Baden & Bückein de Advocatia & Curia in Fischingen, intercedentibus Rudolfo, Constantiensi Episcopo, & Lutoldo, Præposito Basiliensi, transegerunt.

Anno 1296. *Ote de Rotenlen*; (t) Anno 1303. *Otte de Rœtelein* (u) in Chartis Basiliensibus laudatur testis. *Otto Dominus de Rœtenleym* consensu filii sui *Waltheri*, Domicelli de Rœttenleym, renuntiavit bonis, quæ sacerdos, dictus de Kandra, Præposituræ Bürgleni dederat in villis Kander & Rütlicken. Actum prid. D. Barthol. 1297.

Waltherus filius.

Mortuo patre Waltherus filius An. 1309. Judicio provinciali interfuit, quod Walravus Comes de Thierstein nomine Rudolphi Marchionis de Hachberg Schliengæ habuit.

(t) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. III. pag. 559.

(u) *Merckwürdigk. der Landsch. Basel*, Part. X. pag. 1053.

Anno 1310. Petrus de Spechtbach, Miles, bona nonnulla in Cappel, Sundgoviaë vico, Walthero nostro refutavit. Waltherus Ulrico II. Phirret. Comiti ea concessit, (x) brevique post obiit improles.

§. VII.

Anno 1271. *Lutoldus de Rotelnheim, Canonicus Basil.* testis Lutoldus est in Literis, quibus Ulricus, Phirretti Comes, terras suas Ecclesiæ Basiliensi obtulit in feudum. (y)

Anno 1281. idem Lutoldus, Archidiaconus Ecclesiæ Basil. ab Episcopo suo datus est sponfor Theobaldo Comiti Phirret. in Literis, quas ipse quoque sigillo suo munivit. (z)

Anno 1295. *Lutoldus de Rætenlein, Præpositus majoris Ecclesiæ Basil.* tabulas Lutoldi de Regensperg, in Claustro monasterii S. Blasii datas, primus testis signavit. (a)

Anno 1313. Conradus Schaler de Benkon, Miles Basil. jussu Aulæ Imp. Lutoldum de Rætenlein, Præpos. Basil. & Marchionem Rudolfum de Hahberg, reduxit in possessionem oppidi Schophein & Castri Rætenlein atque bonorum, in quæ Ulricus de Butikon, dictus *Liebelose*, fuerat immissus.

M m m 2

(x) Cod. Feud. Ms. Regim. Ensisheim.

(y) STEYERER *Hist. Alberti II. Ducis Austr.* in Addit. pag. 209.

(z) HERRG. Tom. III. pag. 497.

(a) Ibid. pag. 558.

§. VIII.

Dyna-
stiam Rœ-
telanam
Hachber-
gicis
donat.

Anno 1315. Lutoldus de Rœtenleyn, quondam Præpositus Eccl. Basil. debilis corpore, mente tamen sanus, donatione inter vivos Henrico, Domicello, Margravio de Hahperg, Lantgravio Brisigougiæ, præsentis & recipienti, universas munitiones, castra, villas - - - omniaque bona sua ac possessiones & jura tradidit; servato tantum ad dies vitæ suæ Domini hujus Rœtelani usu fructu. Act. Basileæ feria V. ante S. Thomam.

Donationi faciendæ propinquitas sanguinis occasionem dedit Lutoldo. Henricus enim, cui partem hanc suam Dynastiæ donavit, haud dubie nepos ejus ex sorore extiterat. Henricus sane, cui donatio facta, Lutoldum hunc de Rœtenlein, in Charta, Schopfheimensibus An. 1316. Basileæ data, suum avunculum beatæ memoriæ appellat. (b) Unde concludimus, matrem Henrici fuisse Rœtelanam vel sororem Lutoldi. Concludimus porro, Lutoldum hunc die Jovis post fest. Pentecost. dicti A. 1316. quo Henricus Saufenbergicus Chartam memoratam conscripsit, non inter vivos, adeoque brevi post donationem fuisse extinctum.

§. IX.

Interitus
Gentis.

Ita cum Lutoldo interiit Familia Liberorum Dominorum de Rœteln, quæ ab An. 1083. usque ad An. 1315. in Basiliensibus

(b) *Unser Oheim selige, Herr Lutolt von Rætenlein der Tuomprobst.* In Charta hac Henricus montem & silvam *Entegast*, Schopfheimio vicinam, civibus ejus donavit.

& Brisgovicis monumentis occurrit; quæque non alium, quam Imperatorem & Imperium, habuerat Dominum. Castrum illa Rœtelæ cum oppido Schopfheim, ceterisque ad Dynastiam pertinentibus locis liberum ab omni nexu feudali, propriumque possedit allodium, Franci quod appellant *Francum*. Dynastiam ad Marchiones Saufenbergæ in hoc statu transiisse, ex Chartis est evidens.

Rœtelanorum Ministerialibus vel Castellanis procul dubio accensendi sunt inferioris Nobilitatis Milites nonnulli, quos inter Johannes de Rœtelen, Armiger, qui a Johanne Habsb. Comite An. 1362. Heinrico de Sliengen datus est sponfor. (c) Egonem de Rœtelen Liberum proelio Sempacensi An. 1386. periisse Tschvdius (d) refert. Otto de Rœtelen Castro & Dynastiæ Badevillanæ ab A. 1456. ad A. 1464. præfuit, ut Chartæ illius ætatis nos docent.

§. X.

Rœtelanum Insigne SPENERUS (e) ita describit: „ Area Insignia,
 „ inferiori sui parte quinque fluvii vel fasciis undosis argenteis
 „ & cyaneis exaratur, ex quibus in superiori parte aurea
 „ leo coccineus exoritur.

M m m 3

(c) HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. III. pag. 706.

(d) *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 527. *Conf. Orig. & Hist. Archid. Austr.* ap.
 SENCKENBERG *Selector.* Tom. IV. pag. 139.

(e) *Op. Herald.* Part. spec. pag. 383. sq.

At contrarium docent monumenta antiqua Rœtelsenium Dynastarum. Primo sigillum subjunctum Chartæ Olspergenfi An. 1287. ubi leo exurgit non ex undis, sed ex quadrupla ferie pellium variarum, (f) quarum summa quatuor, secunda tres, tertia duas pelles, quarta unam continet pellem. Secundo Monumentum sepulcrum Marchionis, uti nobis videtur, primi Saufenbergicæ Lineæ Rudolphi, cujus uxor Rœtelana. Ibi pelles variæ quoque in Insignibus lapidi insculptis, uti in sigillo Olspergenfi, comparent. Tertio URSTISIUS (g) Insignia Rœtelana variis quoque pellibus, non fluvii undosis, delineat; optimus hac in re judex, quod ex Rœtelanis Dynastis Episcopi & Præpositi Basiliensis Ecclesiæ defumpti fuerunt.

(f) *Vair* Gallis, Germ. *Eisenhütlein*.

(g) *Chron. Basil.* Lib. I. Cap. XX. pag. 62. & Lib. II. Cap. XVI. pag. 115.

DYNA-

ad pag. 463.

T A B U L A X.
S T E M M A D Y N A S T A R U M I N U S E N B E R G.

H E S S O Dynasta Anno 1052.

H E S S O de Ufenberg A. 1111.

B U R C H A R D U S de Ufenberg A. 1161. 1181.

R U D O L F U S Nobilis de Ufenberg A. 1219.

B U R C A R D U S Nobilis de Ufenberg
A. 1231. † 1245.

R U D O L F U S Nobilis de Ufenberg A. 1231.—1256. Uxor Elifab.
Henrici Dom. de Lichtenberg filia A. 1248.

H E S S O Dom. de Ufenb. A. 1248. — 1306.

R U D O L F U S Dom. de Ufenberg A. 1279. — 1300.

B U R C A R D U S Dom. de Ufenberg A. 1308. — 1330.

G E B H A R D U S Dom. de Ufenb. A. 1315. Rector Ecclesiae in Eistat A. 1317.

A N N A uxor Henrici Marchio-
nis de Hachberg A. 1316.

H U G O de Ufenberg Dom. in Kürnberg & Kentzin-
gen A. 1331. † 1343. Ux. Sophia de Horburg A. 1314.

F R I D E R I C U S Dom. de Ufenb. A. 1343. † 1358. Ux. Sufanna,
Waltheri de Gerolzeck dicti de Lare filia, A. 1349.

J O H A N N E S Dom. de Ufenb. A. 1354. 1386.

A D E L H E I D I S ux. Lutoldi Baronis
de Krenchingen A. 1345.

H E S S O Dom. de Ufenb. A. 1354. † 1379. Ux. Agnes, Hein-
rici de Gerolzeck filia, A. 1376.

B U R C A R D U S A. 1379.

A N N A, ux. 1. Conradi Com. Tubing. A. 1377. 2. Wern-
heri de Hornberg A. 1393. & 3. Ducis Reinoldi de
Urfelingen A. 1400.

A G A T H A monialis in Königsfeld per 24 annos,
inde monialis in Waldkirch A. 1420.

STEMMA D.

BURCARDUS Nobilis Elifab.
A. 1231. † 1245.

Hesso Dom. de Usenb. A. 124

BURCARDUS Dom. de Usenberg A. istat A. 1317.

ANNA uxor Heinrici Marchio- HUGO de U ux. Sufanna,
nis de Hachberg A. 1316. gen A. 1331 1349.

JOHANNES Dom. de Usenb. A. 1354. 1386. Agnes, Hein-

BURCARDUS A. 1379.

ANNA, uxor 24. annos,
heri deo.
Urfelin

D Y N A S T A E
U S E N B E R G I C I.

§. I.

castrum Usenberg, a quo Dynastis nomen, ut Castrum Usenberg antiquum, ita brevissimæ durationis fuit.
 „ Castrum de Usenberg cum tota augia &
 „ montem Eggehardi „ Innocentius II. Papa
 inter Ecclesiæ Basil. possessiones An. 1139. recenset. (a) Mons
 Eggehardi ad Brisacum superest, paulo supra urbem; infra eam
 Isenbergam visitur mons in Rheni insula situs, ita ut urbs inter
 Eggehardi & Isenbergæ montes sit media. (b) Usenbergam
 inconstantia & impetu Rheni (c) periisse novimus. Nulla sane
 sec. XII. arcis hujus, nisi in Dynastarum nomine, occurrit

(a) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. II. num. 217.

(b) Situm hunc exprimit MERIANI *Topograph. Alsat.* pag. 8.

(c) De hac Rheni inconstantia, ad Brisacum præsertim, Vid. *Alsatia Illustr.*
Tom. I.

memoria. Ante ducentos hos annos Badenses Usenbergam a Brifacensibus vastatam, poenæque loco Castrum Höhingen ab iisdem ædificatum fuisse retulerunt.

Dynastia. Dynastia Usenbergica pluribus castris, oppidis ac vicis, per omnem fere Brisgoviae tractum Rhenensem dispersis, constitit, ita ut quæ infra Brifacum, inferior, quæ supra Brifacum sita sunt, superior Dynastia dicerentur.

Ad inferiorem spectarunt *Kenzingen* & *Endingen*, oppida; Castrum *Kürnberg*; vici *Hufen*, superior & inferior, *Weisweiler*, *Bleichen*, *Nortweil*.

Superiorem Dynastiam composuerunt *Sulzberg* oppidum, Castrum *Höhingen*, vici *Riegel*, *Bischoffingen*, *Eichstatt*, *Ihringen*, *Hochstatt*, *Nider-Rimsingen*, *Hugelheim*, *Mauchen*, *Schliengen*, *Steinstatt*. Locis his dominium directum Castrum *Stauffen* non immerito addas.

Nunc ex iis Domus Badensis Höhingen, Weisweiler, Leifelheim, Bischoffingen, Eichstatt, Ihringen, Sulzberg, Hugelheim; Episcopus Basil. Mauchen, Schliengen, Steinstatt; Dux Wirtenbergensis Nortweil; reliqua Domus Aufriaca possidet.

§. II.

Hesso. Anno 1052. Hesso quidam Dynasta Domum in honorem S. Mariæ, S. Petri & Omn. Sanctor. posteaque mortuo suo fratre Lamberto

Lamberto Cappellam in honorem S. Nicolai prope Eichstatt fundavit, ut ipsius atque uxoris suæ Goutæ anniversarius dies in ea celebraretur. Hessonem hunc Usenbergicis Dynastis facile adscribimus, quod nomen Hessonis in Dynastis his obvium fuit, quodque jus patronatus ecclesiæ Eichstadiensis ad eosdem Dynastas deinceps spectavit.

Anno 1111. Hesso de Usenberg Ottonem, Comitem Habsburg. in Butenheim interfecisse scribitur. (*d*)

Anno 1161. Burchardus de Usenberc inter testes comparationis fundi Tennibach, a nobili viro, Cunone de Horwin, per Abbatem Hessonem de Frienisberch, in Castro Hahberc, factæ.

Burchardus.

Anno 1171. Burchardus de Usemburch in Diplom. Friderici I. Imp. Noviomagi pro Bertoldo Duce Zaring. dato, testis legitur. (*e*)

Anno 1181. Burchardus de Usenberg iterum testis est in Charta Udalrici de Novo Castro. (*f*)

(*d*) HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. I. pag. 140. ex Charta Murenfi.

(*e*) HONTHEIM *Hist. Trevir.* Tom. I. pag. 603.

(*f*) TSCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 90. HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. II. num. 244.

§. III.

Rudolfus Anno 1219. Rudolfus de Usenberg agros & prata, a Jo. de Kencingen, proprio Milite suo, nec non ab Henrico de Valckenstein, sibi resignata, Abbatiae Tennebacensi pacto emphiteutico tradidit. Sed & Rudolphus *Nobilis de Usenberch* Ministerialibus & hominibus suis universis, ut donationibus quibuscunque monasterium illud locupletarent, permisit.

Filii ejus. Circa An. 1231. Rudolphi hujus filii, Burcardus & Rudolfus, fratres de Usenberg, villam Muosbach, quæ patri ipsorum oppignerata fuerat, Abbati Tennebacensi redimendam dederunt.

Anno 1244. iidem fratres, *Nobiles de Usenberg*, in literis Hartmanni Comitis de Kiburg pro Ecclesia Argent. testes, (g) cum Abbatia Tennebac. convenerunt, ut a telonio pontis in Riegol immunis esset, nisi quod malterum filiginis ad illum sustinendum quotannis præstare debeat. Sed & curtim suam Hugelnheim cum jure patronatus ibidem Abbatiae huic vendiderunt. Actum in Castro *Stouphen*.

(g) Tschudi *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 140. & Herrg. *Geneal. Habsb.* Tom. II. pag. 277. literam initialem B. Burcardum quæ indicat, male Bertholdum significare crediderunt.

Anno 1245. Rudolfum Nobilem de Ufenberch & Burcardum, fratrem ejus, nuper defunctum, ecclesias ditionis suæ, quas ipsi vexaverant, Sultzbergensem præcipue, ab omni damno liberas pronuntiasse, Friburgi consignatum est literis. (*h*)

Rudolfus ille, postquam graves cum Ludovico, Dynasta Lichtenbergenfi, discordias aluisset, extinguendis illis fratris ejus Henrici defuncti filiam, quarto gradu sibi cognatam, ducturus uxorem, Pontificis Rom. dispensationem petiit. Innocentius IV. Papa, Nonis Jan. Pontificatus sui anno quarto, potestatem hanc dispensandi Henrico, Episcopo Argent. concessit. (*i*)

Anno 1248. Hermannus & Rudolfus fratres, Marchiones de Baden, feodum in Eistatt, quod R. & B. fratres de Ufenberch ab ipsis tenuerant, filio Burcardi Ufenbergici concesserunt Hessoni. Literæ in Mullenberc datæ Nonis Aprilis. Sexennio post Rudolphus de Ufenberg censum quendam vini Tennebacensibus apud Endingam donavit.

Anno 1256. Rudolfus Nobilis de Ufenberch superarbiter constitutus est litis, quæ inter monasterium Tennebac. & inter advocatos villæ Wiscewil, Hermannum & Johannem, Milites, super silvas & pascua banni ejusdem villæ vertebatur. Res acta

N n n 2

(*h*) In festo S. Dominici. Tabular. Bada - Durlac.

(*i*) Ex Archivo Vaticani.

IV. Nonas Octobr. in coemeterio S. Petri in Eendingen, Eodem anno, curante Rudolfo hoc Usenbergico, Parthenium Wohnental in Brisgovia Cisterciensium ordini a Pontifice Alexandro IV. traditum fuit. (1)

§. IV.

Hesso &
Rudolfus
patruales

Anno 1271. Hesso, Dom. de Usenberg, monasterio Sulzbergenfi universos ex jure mortuarii per vallem istam redditus donavit.

Anno 1279. Hesso & Rudolfus, Domini de Usenberg, sigilla sua appendent Chartæ, quæ de juribus curiæ dictæ *Fronhof* in Bischoffingen agit. *S. Hessonis Nobilis de V̄senberg. S. Rudolphi Nobilis de V̄senberg.*

Anno 1284. Hesso & Rudolfus hi curiam suam in Eistat pro 60. marcis argenti vendunt, jus patronatus tamen, advocatiæ & banni ibidem servantes.

Anno 1285. Ruodolfus de Usenberg literas Heinrici March. de Hahberg, quibus Abbatiae Tennebac. redditus in Malterdingen venditi, testis signavit.

Anno 1294. IV. Kal. Sept. Hesso illustris *de Ösemberch* Miles, Advocatus vallis in Sulzberg hereditarius, Conventuali

(1) PETRI *Suevia Eccles.* pag. 907. Comes de Ifenburg Rudolfus hic per errorem scribitur.

Ecclesiæ S. Cyriaci in Sulzberg jus asyli aliaque privilegia concessit.

Anno 1300. Hesso & Rudolfus, Nobiles de Usenberg, literas transactionis Comitum Egenonis & Conradi cum Civitate Friburg. signarunt testes & sigillis suis munierunt.

Anno 1302. Hesso ille Johanni, Hildebrandi Spenlin Militis filio, duas partes decimæ frumenti in Bischoffingen eodem, quo pater ejus utebatur, jure feudali confert. Dat. in Castro Riegel die Jovis ante S. Cathar.

Anno 1304. Hugo (forte Hesso) Dom. de *Iffenberg*, cum sculteto & senatu Kentzing. in suis cum monasterio Schutterano diffidiis, in Heinricum March. Hachberg. & Waltherum de Geroldseck compromisit. (m)

Anno 1306. Hesso de Usenberg & filius ejus Burcardus confenserunt, ut Ruolandus, Ministerialis eorum in Höhingen, redditus feudales in Üringen venderet.

§. V.

Anno 1308. Civitas Brisacensis tranfigit cum Nobili Burcard. & Gebh. fratres.
Domicello Burchardo, Domino de Usenberg, super census &

N n n 3

(m) SCHANNAT *Vindem. liter. Collect. I. pag. 23.*

multas civium suorum in vico Üringen, qui ditionis Usenbergicæ erat, habitantium.

Anno sequenti (n) idem Burcardus de Usenberg iudicio provinciali in Schliengen interfuit, ibique vicos Mauchen, Schliengen, Steinenstatt, quos in feudum tenuerat, Marchioni Hachbergico refutavit.

Anno 1311. idem decimas vici Ror in Sundgovia Burcardo de Kageneck, Henrico Wezelio &c. Militibus in feudum contulit. Wezelii id a Marchionatu Hachbergico hodieque tenent.

Anno 1315. Ulricus de Eistatt & filius ejus Rudolphus Burcardo & Gebhardo fratribus, Dominis de Usenberg, castrum, homines & universa jura sua in Eistat pro 140 marcis argenti vendiderunt.

Anno 1316. Burcardus & Gebhardus, fratres de Usenberg, Heinrico Marchioni de Hahberg, Burcardi genero, castrum & oppidum Burgheim, bona & jura in Rotwiler & Bergenfi valle, nec non vicum Üringen, quæ ipsis oppignerata erant, se restitutos promiserunt, postquam Judæo Brifacensi de pecunia, cujus prædes erant, satisfactum fuerit.

Anno 1317. Burcardus Nobilis de Usenberg & Gebh. de Usenberg, *Rektor Ecclesiæ in Eistat*, ut figilla ferunt, incolis

---

(n) *Am guten Tag* ante S. Galli.

vici Ihringen gabellam vini ibidem pro centum libris denar. vendiderunt. Eodem anno, die Sat. ante S. Nicolai, scultetus & senatus Brisacensis cum Nobili viro Burcardo de Usenberg, qui cives quosdam eorum captivos tenuerat, in gratiam se rediisse, testantur.

Anno 1321. Comes Conradus de Friburg sententia sua Burcardum de Usenberg, ob bellum Falckensteiniis Nobilibus, cum quibus de vico Bickenfol certaverat, illatum damnavit.

Anno 1324. vigilia S. Matthiæ Consul & senatus Friburg. de damno 1200. marcarum argenti, quod Burcardus Usenbergicus ipsis in bello, pro Endingenfibus contra Conradum Comitem de Friburg gesto, intulerat, satisfactum sibi esse, professi sunt literis. Eodem anno (o) Wernherus Gutmannus de Hadeſtat a Burchardo de Usenberg Castrum Höhingen & vicum Riegel, septingentis marcis argenti ponderis Colmar. redimenda, sese emisse testatur.

Anno 1326. die Ven. post festum Ascens. Albertus, Dux Austriae, Burcardum de feudis Austriacis investiens, filias ejus, deficientibus filiis, ad ea quoque se admissurum declarat. Datum in monasterio Schwarzach.

Anno 1327. Johannes Werre dictus Stecher, civis Friburg. vicum Bischoffingen cum hominibus, dictis *Königsleute*, ibidem &

(o) Die Martii nach der alten Vafenacht.

in Wafenweiler a Burcardo nostro in feudum, octoginta marcis argenti redimendum, accepit; ea lege, ut nullum iudicium sanguinis infcio & invito Domino directo habeatur.

Anno 1330. die Sixti Ludovicus Imp. homines & bona Imperii in Rimfingen, Höchst, Achtkarle, Lüffelheim, Bischoffingen, Üringen, Merwingen, Wafenweiler, in valle Rotwil & Bergen Burcardo huic pro ducentis marcis argenti ponderis Friburg. Hagenoæ oppigneravit.

§. VI.

Hugo &
Frideri-
cus fra-
tres.

Anno 1314. Domicellus Hugo de Usenberg & uxor ejus Sophia de Horburg, Conrado & Johanni, Colmanni filiis, curiam vendunt.

Anno 1313. Hugo de Usenberg, Dominus in Kürnberg & Kentzingen, consensu fratris sui Friderici, volente affine suo Heinrico de Rappoltstein, Domino de Hohenack, curiam in vico Bleichen vendidit.

Anno 1337. Hugo Dom. de Usenberg census & jura sua in Espach, Ywa, Rore & in valle Gloterana Johanni de Keppenbach, Armigero Friburg. in feudum pignoratitium dedit, decem marcis argenti redimendum.

Anno

Anno 1343. Hugo Dom. de Usenberg feuda quædam in Bischoffingen confert. Eodem anno Albertus Dux Austr. Fridericum de Usenb. de oppido Kenzingen & jure patronatus ibidem, de Castro Kürnberg, vicis Bleicha, Nortweil, Hufen utroque investivit. Dat. Vindob. die S. Ulrici. In vigilia S. Nicolai idem Fridericus Meinwartum de Totighoven vicum Bischoffingen & homines in Wafenweiler a Dynastia Usenberg. tenere in feudum profitetur.

Anno 1345. Adelheidis de Usenberg venditionem villæ Nider-Eggenheim, a marito suo Lutoldo, Barone a Krenchingen, Basileæ Henrico de Walpach pro 175. marcis argenti factam probavit.

Anno 1349. Bertoldus Episc. & Capitulum Argent. permittunt, ut Fridericus de Usenberg uxori suæ Susannæ, Waltheri senioris de Gerolzecke, dicti de Lare, filiæ, quadringentas marcas argenti in castro & vico Wiswiler, feudo Argent. vidualitii loco adscribat.

Anno 1352. Marchio Henricus de Hachberg Friderico huic vicum Nortweil pro 140. marcis argenti cum pacto reuisionis in feudum contulit Friburgi.

§. VII.

Anno 1358. Rudolfus, Austriæ Dux, litem intulit Henrico IV. Hachbergæ Marchioni de Castro Kurnberg & oppido

Friderici
hereditas

O o o

Kenzingen, ceu locis, quæ feuda Auftriaca Friderici Usenbergici, qui improlis deceffit, morte ad Rudolphum, ut dominum directum, redire debuiffent. Infituto hac fuper re Judicio feudali, Immerius, Strasbergæ Comes, delegatus Judicii Præfes, pronuntiavit pro Rudolpho Seckingæ, in campo juxta Crucem, in agro ad Auftriæ Ducem pertinente, die Veneris poft Agnetis An. 1358. (p) Marchio cum Rudolfo tranfegit, vicies mille marcas ei pro redemptione vinculi feudalis promittens. Quum autem non perfolveret fummam, Rudolphus Auftriacus apud Carolum IV. Imp. An. 1265. queftus eft. Hic Pragæ judicium conftituit, cui Cæfaris nomine Fridericus Teccenfis Dux præfedit. Henricus Hachbergicus cecidit caufa. Auftrius non modo in Kurnbergæ & Kentzingæ, fed & in Hachbergæ poffeffionem immiffus eft. (q).

§. VIII.

Johannes
& Heffo
fratres.

Anno 1354. Johannes de Usenberg Petro Schallerio de Benckon, Militi, feuda, quæ antea a Friderico Usenbergio tenerat, de novo conceffit. Eodem anno die lunæ ante S.

(p) Instrumentum vide apud HARPPRECHT *Staats-Archiv des Cämmergerichts* Tom. I. pag. 37.

(q) Sententiam vide apud HARPPRECHT. loc. alleg. pag. 104. fq.

Matthæi curtem dictam Göttinghof in Eistat & castrum dirutum ibidem a Friderico, Friburgi Comite, in feudum accepit, fratri vero Hessoni oppidum Endingen, vicum Ihringen, homines in Baldingen & locis vicinis, tractum Kaiserstuhl & bannum ferarum, jus reluendi vicos Höhingen, Bischoffingen, & Leuselheim dare promisit.

Anno 1356. Johannes & Hesso, Domini de Usenberg, Comiti Friderico de Friburg, Landgr. Brisgoviæ, vicum Eistat cum jure patronatus refutant, ut Gerhardo Schultheisso, Militi, & Jo. Krüschli, civi Ending. conferatur. Appensa Chartæ sigilla *Johannis nobilis de Usenberg & Hessonis Dom. de Usenberg.*

Anno 1357. Johannes Dom. de Usenberg consensu Claræ de Friburg, Comitissæ Palat. Tubingensis, ut Dominæ directæ, ut & fratris sui Hessonis vicum Eistat cum omnibus bonis & juribus ei adscriptis Johanni Malterer, Jo. Schnewlino, Militibus, & Diet. de Valkenstein pro 500. marcis argenti cum pacto reuisionis Friburgi vendidit.

Anno 1360. Egeno Comes Friburg. vicum Eistat cum judiciis, censibus, vectigalibus universisque juribus, excepto castro diruto, jure patronatus & duabus curtibus, prævio Johannis & Hessonis fratrum de Usenberg consensu, Schnevelinis aliisque in feudum confert.

Anno 1361. Johannes & Hesso fratres (Brien) judicia & alia jura in vico Weil, quæ Conradus Munch de Munchenstein ab ipsis tenebat, Ottoni & Rudolfo Marchionibus de Hachberg reliquerunt.

Anno 1365. Johannes & Hesso fratres censum vini in Bischoffingen Sigsteiniis fratribus, civibus Friburgi, vendiderunt.

Anno 1368. uterque hic frater nominatur in Charta compositionis inter Egonem Comitem & Civitatem Friburg. (r)

§. IX.

Hesso
folus.

Anno 1371. Hesso Dom. de Usenb. Ulricum, Weltinum & Ottonem fratres de Stauffen jussit oppidum Sulzberg ab Egone Com. Friburg. in feudum recipere, in quem nempe dominium ejus directum transtulerat.

Anno 1376. Hesso de Usenb. (ein frier Herre) uxori suæ Agneti, Heinrici de Gerolzeck filia, 600. marcas argenti in vico Eystat, 200. in vicis Nider-Rimsingen, Hochstatt & Luffelnheim pro dotalitio assignat. Accessit consensus Conradi Com. de Tubingen, Hessonis & Agnetis generi; accessere testes Comes Symon de Thierstein, Marchio Johannes de Hachberg & Waltherus a Dicka,

(r) WENCKER. de Ufsb. pag. 71.

Advocatus provinc. Brisgoviæ, appensis sigillis suis literas has firmantes.

Anno 1377. Leopoldus Dux Austr. permittit Hessonî de Usenb. ut filiæ suæ Annæ, Conrado Comiti Tubing. nuptæ, 500. marcas argenti ex dimidiâ oppidi Endingen, feudi Austr. parte pro dote adscribat.

Anno 1378. Heinricus Episc. Constant. Clingoviæ hærens, Decano in Endingen mandat, ut propositum ab Hessione Usenbergico parochum Eistadii instituat.

Anno 1379. Parochus iste Eistadiensis, Albertus de Ettelingen, beneficiorum ab Hessione de Usenb. nuper defuncto, cujus Capellanus fuerat, acceptorum memor, ob grave, quod ille contraxerat, æs alienum, liberis ejus & Burcardo, Johannis p. m. Dom. de Usenberg filio, eorumque heredibus emolumenta ecclesiæ Eistad. resignat, præter 5. carratas vini, 80. quartalia frumenti & decimas dictas *Etterzehnden* &c. quæ sibi atque successoribus suis nutriendis servavit. Dat. in vigilia S. Martini.

§. X.

Anno 1381. Marchio Hesso de Hachberg, tutor liberorum Hessonis de Usenb. cum Johanne de Mulnheim, dicto de Richenberg, Milite, vicum Ihringen ut feudum suum Metense <sup>Liberi
ejus.</sup>

---

postulante, armis congreditur. Mulnhemio ex arce Limpurg ejecto res ad arbitros delata est, Johannem Ducem Lotharingiæ, Fridericum Episc. Argent. & Martinum Maltererum, Brisgoviæ Advocatum provincialem.

Anno 1382. Walravus Comes de Thierstein, senior, Waltherus a Dicka, Judex provinc. superioris Alsatiae, Martinus Malterer, Advocatus Brisgoviæ, Nicolaus de Domo, Miles, & Burcardus Munch de Landskron senior, litem de vico Eistatt inter Egonem Com. Friburg. & Hessonem March. ut liberorum Hessonis Usenbergici tutorem, componunt.

Anno 1384. March. Hachb. Hesso, Dom. in Höhingen, consensu fratrum suorum de feudo quodam Usenbergico, ut Dynastiae hujus tum temporis possessor, Druchfessios de Blankenmoffe investivit.

Anno 1393. Marchio Hesso de Hachb. Annæ de Usenb. & marito ejus Wernhero de Hornberg vicum Broggingen confert, deficiente ipsorum progenie ad Marchiones rediturum.

An. 1400. Dux Reinoldus de Urselingen, consensu Hessonis March. de Hachberg, conjugii suæ Annæ de Usenberg omnia

fua bona legat, eique mortuæ substituit sororem suam Annam, Ducissam Urfeling. Conrado de Geroldseck nuptam. Actum in Iudicio aulico Rothvillensi.

§. XI.

Hesso itaque Annam & Agatham filias reliquit, quarum hæc sanctimonialis primo in Koenigsfeld, dein in Waldkirch facta, illa ter quidem nupta, Conrado primum Comiti Tubingensi, inde Wenero de Hornberg, denique Reinoldo Duci de Urfelingen, sed sterilis carensque liberis.

Succeffio
Marchio-
nisHach-
berg.

Anno 1400. omnia sua bona Hessioni Marchioni de Hachberg, ex matre Usenbergia nato, partim vendidit, partim testamento legavit. Agatha etiam sanctimonialis An. 1420. omnia sua jura in Marchionem Bernhardum Badensem, qui A. 1415. Hachbergicas terras emerat, transtulit. Hoc modo allodialia Usenbergiorum bona ad Hachbergenfes, & ab his ad Badenses transiere Marchiones.

§. XII.

Ad feuda vero quod attinet, Basiliensia quidem Marchio Hachbergæ Hesso cum Walramo de Thierstein ab Episcopo Basiliensi Imberone accepit. Usenbergenses autem Episcopatus hujus fuerunt Pincernæ.

Feuda
Ecclesiæ
Basil.

In veteri Codice feudali membranaceo Brundruti (s) legimus: „ Hi sunt Officiati principales Domini Episcopi „ Basiliensis & ejus Ecclesiae: Item Comes Pherretarum „ Marschalcus. Item Dux de Tecke Camerarius. Item de „ Oesenberg Pincerna. Item de Hasenberg Dapifer.

Auftriaca

De feudis Auftriacis bellum inter Hessonem praedictum & Auftriae Ducem exarsit, quorum hic Kentzingam, Kirnbergam atque Endingam, ut feuda aperta, sibi vindicabat. De Endinga, quod feudum Auftriacum fuerit, plane non constat; Kentzinga autem & Kirnberga feuda quidem fuere, sed feminina, ex privilegio Alberti, quod Burcardo Usenbergio An. 1326. dedit, ut ad eum annum diximus. Hesso igitur, Hachbergæ Marchio, jure ea postulabat, quippe Usenbergia matre, Burcardi filia, natus. Bellum, quod hanc ob rem exortum est, studio Nobilium utriusque partis ita in castris compositum est, ut Dux oppida, Marchio vicos retineret, & controversia in judicio componeretur. Judicium autem habitum paulo post, cum partium studio iudices nimis abriperentur, a Marchione desertum, resque in statu, quomodo tum fuit, ad hunc usque diem mansit.

(s) pag. 172. sq.

§. XIII.

Anno 1425. Sigismundus Imp. Bernharδο, Marchioni Badensi, ut Hachbergicæ Dynastiarum possessori, bannum supra & infra Brifacum concessit Investituræ Imp.

Anno 1475. Fridericus III. Imp. Christophoro & Alberto, Marchionibus Badæ, una cum ceteris ipsorum feudis Cæsareis Dynastiam *Ufenberg* Francofurti contulit. (t) Nec insequentes Imperatores in recensione feudorum & regalium Imperii Domus Badensis unquam obliti sunt Dynastiæ Ufenbergicæ, quam Badæ & Hachbergæ Marchionatibus & Ebersteinensi Comitatu Carolus V. An. 1530. ac Rudolfus II. An. 1582. in Diplomatus suis junxerunt.

Austriacis, de Insignium Ufenbergicorum usu litem moventibus, An. 1550. responderunt Badenses, negari non posse, sese Dynastiæ Ufenbergicæ fuisse heredes, ejusque titulum ab Imperio accepisse in feudum.

(t) Charta in append. *Historiæ Friderici III. Imp.* per ÆNEAM SYLV. pag. 101.

Insignia.

Insignia hæc sunt: ala duplex argentea, in areola cyanea, semicirculo foliato aureo impressa. (u) Galea Usenbergica coronata hermam virilem ostentat, cœruleo amictu ornatum, qui thorace alam argenteam scutariam defert; pileo turbinato cœruleo, cum argentea ora reducta instructus. Usenbergicum deigma pro Hachbergenfi receperunt Marchiones juniores. Veteres enim balteo quoque Badensi sunt usi.

Usenbergica Tomo primo colophonem imponunt.

(u) SPENER. *Op. Herald.* Part. spec. Lib. II. Cap. IV. §. IV.

